

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Μ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19. — Τηλ. 227-689 | 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1963 | ΑΡΙΘ. 6

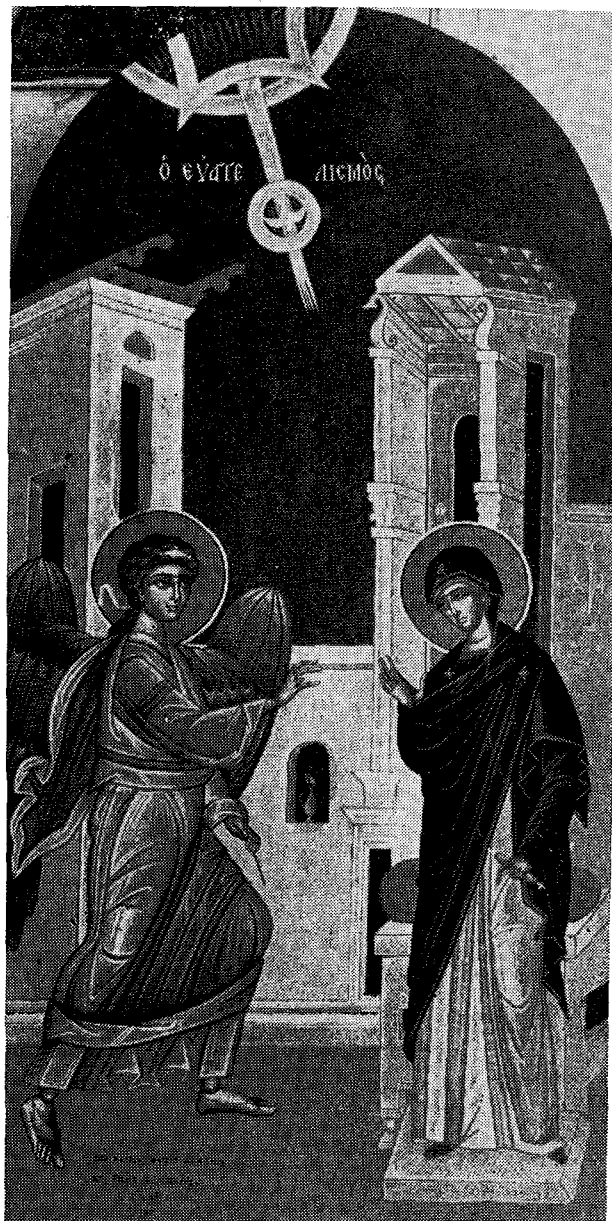
Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου, συνεορταζόμενος μετὰ τὴν εὐσημον ἡμέραν τῆς Ἐθνεγερσίας μας, ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μίαν ἀπὸ τὰς λαμπροτέρας θρησκευτικὰς καὶ Ἐθνικὰς μας ἐορτάς. Καὶ δικαίως. Διότι ἐσημείωσε, θρησκευτικῶς μὲν ἓνα νέον αἰῶνα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, ἣ ὅποια ἐγένετο διάφορος μετὰ τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις μετεποιήθη καὶ ἐξακολουθεῖ μεταποιομένη ἔκτοτε. Ἐθνικῶς δὲ ἀπέβη ἀφετηρία νέας ζωῆς καὶ νέας ἐποχῆς διὰ τὴν ἀγωνιστικὴν μας Φυλὴν.

*

Ὁ Χριστός, ὡς θεάνθρωπος, πού προσεφέρθη ἐκουσίως ὡς ὀλοκαύτωμα καὶ ὡς ἀρνίον ἐπὶ σφαγῆν, διὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας, εἶναι ἡ κλεῖς τῆς ὅλης ἀθθεντικῆς γνώσεως. Διότι ἀπεκαλύφθη εἰς τὸν κόσμον ὡς «ὁδὸς» σωτηρίας καὶ

λυτρώσεως καὶ ἐβεβαίωσεν, ὅτι τὸ κακὸν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατανικηθῇ ἄνευ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ χωρὶς τὴν

τόσον καὶ ἡ ἀγωνία ἐπετείνετο. Μία ὑψηλὴ πνευματικὴ ζωὴ καὶ μία ἐκπαγλὸς δημιουργικὴ δύναμις ἐσημειώθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ

ἐλευθέραν συμμετοχὴν τοῦ εἰς τὸν ἀνένδοτον κατ' αὐτοῦ ἀγῶνα. Καὶ ὅτι ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ θυσία ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι ὁ ἀδήριτος νόμος τῆς πνευματικῆς ἀνόδου καὶ τῆς ὀριστικῆς συντριβῆς τοῦ θανάτου.

Καὶ παρ' ὅλας τὰς σημειούμενας ἔκτοτε παροδικὰς ἀναστολάς τῆς ἀνοδικῆς πορείας τῆς ἀνθρωπότητος· καὶ παρ' ὅλας τὰς κατὰ καιροὺς διαθλάσεις τῆς ἀποκαλυφθείσης θείας βουλήσεως ἐντὸς τῆς κυματουμένης ἱστορικῆς ζωῆς, ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ μελωδία τῶν μακαρισμῶν τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν εἰσδύουν συνεχῶς εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν καὶ εἰς τὸν κόσμον, καὶ τὸν μεταποιοῦν.

*

Ὁλος ὁ κόσμος προησθάνετο καὶ προσεδόκα τὴν ἔλευσιν τοῦ θείου Λυτρωτοῦ. Καὶ ὅσον ἡ «θεῖα εἰκὼν» τοῦ ἀνθρώπου ἡμαυροῦτο καὶ παρεμορφώετο ὑπὸ τοῦ ἐγκοσμίου κακοῦ,

πνεύματος. Καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνωτέρα φύσις τοῦ ἀνθρώπου ἐξήστραψεν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἰς ὑπερόχους μορφάς, ὅπως τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος. Ἄσβεστος ὑπῆρξεν ἡ δίψα πρὸς τὸ καλὸν καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἀδογματιστοὶ, οἰκουμενικαὶ καὶ ἐκθαμβωτικαὶ αἱ συλλήψεις τοῦ νοῦ. Καὶ ἡρωϊκοὶ οἱ συνεχεῖς ἀγῶνες κατὰ τοῦ βαρβαρισμοῦ, διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καὶ ἀξιοπρεπείας. Καὶ ἀπέβησαν διὰ τοῦτο οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖνοι, πρόγονοὶ ὀλοκλήρου τῆς λευκῆς Φυλῆς. Παρὰ ταῦτα ὅμως ὁ κόσμος ἐσφάδαζεν ὑπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν πτέρναν. Καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφαίνετο νὰ εἶναι ὁ κυρίαρχος τῆς Γῆς.

Παρομοία πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ προ-
 παρασκευὴ ἐσημειώθη καὶ ἐντὸς τοῦ Ἰου-
 δαϊσμοῦ ὅπου, ὑπὸ τὰς αὐστηρὰς ἀπαγο-
 ρευτικὰς ἐπιταγὰς τῶν δέκα ἐντολῶν, ἐτι-
 θασσεύοντο τὰ ἐνστικτὰ καὶ συνείχοντο αἱ
 ἁμαρτωλαὶ ροπαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Μεγάλοι
 δὲ θρησκευτικοὶ δραματισταὶ καὶ προφῆται
 κατήγγελλον συνεχῶς τὸ κακὸν ἐντὸς τῆς κυ-
 κλοῦσης αὐτοῦς πραγματικότητος· καὶ προ-
 ἀνήγγελλον τὸν ὀριστικὸν μελλοντικὸν θρί-
 αμβον ἀνωτέρων πνευματικῶν μορφῶν ζωῆς,
 καὶ τὴν ἐπικειμένην ἐνσάρκωσιν τοῦ Υἱοῦ
 τοῦ Θεοῦ. Τέκνον δὲ τῆς Ἰουδαίας ὑπῆρξεν
 ἡ Παρθένος Μαρία· διὰ τῆς ὁποίας ἐπραγμα-
 τοποιήθη ἐν τῇ ἀνθρωπότητι καὶ ἐντὸς τοῦ
 φυσικοῦ κόσμου μία πανακήρατος, πανά-
 σπιλος καὶ πανάμωμος γυναικεία φύσις, ποῦ
 ἠδυνήθη, ὡς τοιαύτη, νὰ δεχθῇ ἐν ἑαυτῇ
 καὶ νὰ βαστάσῃ τὸν βαστάζοντα πάντα. Καὶ
 ἀπέβη οὕτω Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ἐγκό-
 σμιος βάσις τῆς ἀγίας του Ἐκκλησίας. Μὲ
 ἓνα πανεύσομον καὶ πάλλευκον κρίνον εὐγγε-
 γελίσθησαν εἰς αὐτὴν τὴν εὐδοκίαν των οἱ
 οὐρανοί. Καὶ ἀποτελεῖ ἕκτοτε τὸ σύμβολον
 τῶν ἀγνωτέρων στοχασμῶν καὶ τῶν ἀγιω-
 τέρων ἐφέσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Μὲ τὴν ἐορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς
 Θεοτόκου συνεορτάζομεν καὶ τὴν Ἐπέτειον
 τῆς Ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας. Καὶ τὸ
 Ἔθνος δικαίως σκιρτᾷ καὶ ἐνθουσιᾷ καὶ

ἀγάλλεται. Διότι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις,
 ποῦ τὴν ἠτοίμασαν τὸ ἦθος καὶ ἡ πνευματικὴ
 παράδοσις τοῦ Ἔθνους, εἶναι καὶ πρέπει νὰ
 μείνῃ αἰωνία φωτεινὴ ἐστία ἐνθουσιασμῶν
 καὶ ἐμπνεύσεων εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Γένους μας.

Χάρις εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτὴν παρά-
 δοσιν οἱ ἀγωνισταὶ τοῦ 1821 εἶχον γίνεαι
 οὐσιαστικῶς ἐλεύθεροι, πρὶν ἢ καὶ τοπικῶς
 καὶ ἐπισήμως ἀναγνωρισθοῦν ὡς τοιοῦτοι.
 Διότι εἶχον πάντοτε τὸ συναίσθημα τῆς ὑπερ-
 οχῆς των ἀπέναντι τοῦ βαρβάρου καὶ ἀξέ-
 στου κατακτητοῦ των. Καὶ τὸ βαθύ καὶ
 πηγαῖον αὐτὸ συναίσθημα ὑπῆρξε τὸ πρω-
 ταρχικὸν στοιχεῖον τῆς Ἐθνικῆς μας ἐξανα-
 στάσεως. Χάρις εἰς αὐτὸ ἡ τραγικὴ πτώσις
 τῆς Ἐπταλόφου μας δὲν ἐπέφεραν, ὡς θὰ
 ἦτο ἐπόμενο, τὴν ἀπολίθωσιν τῆς Φυλῆς
 καὶ τὴν κατάρρευσιν τοῦ ἀγωνιστικοῦ της
 πνεύματος. Τούναντίον μάλιστα. Ἀπὸ τὴν
 ἐπομένην τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινου-
 πόλεως ἤρχισαν πτερούμεναι αἱ δημιουργικαὶ
 δυνάμεις τοῦ Γένους μας. Διότι ἡ ἡττά του
 ὑπῆρξεν ἐξωτερικὴ μόνον καὶ πολιτικὴ, καὶ
 ὄχι ἐσωτερικὴ· καὶ τὸ ἔσχατον προπύργιον
 του ἔπεσεν καὶ ἠλώθη, ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν
 καὶ μόνον ἐπαρκῶν δυνάμεων πρὸς ἀντιμε-
 τώπισιν τῆς θυελλώδους ἐπιθετικῆς τακτι-
 κῆς τοῦ Πορθητοῦ· καὶ χάρις εἰς τὴν Κερ-
 κόπορταν. Καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιο-
 λόγος ἀγωνισθεὶς ἀπεγνωσμένως καὶ πεσὼν
 ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων ἀπέβη, εὐθύς ἀμέσως,
 ἀστεῖρευτος πηγὴ ζωοπαρόχων διηγῆσεων
 καὶ θρύλων εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔθνους.

Ἀπὸ τὸ τίμιον δὲ αἷμά του μετελάμβανεν
 ἡ Φυλὴ καὶ ἠνδρουτο ἡ Ἐθνικὴ συνείδησις,
 διὰ νὰ βαστάσῃ, ἐπὶ τέσσαρας συναπτοὺς
 αἰῶνας τὸν μαρτυρικὸν της Σταυρόν.

Ὁ Ἱερὸς Λόγος εἰς τὸ Δραγατσάνι,
 ποῦ ἐθερίσθη κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν σπά-
 θην τῶν Σπαχῆδων, ὑπῆρξε τὸ ὑπέροχον
 ἄνθος, ποῦ εἶχεν ἀναβλαστήσει μέσα εἰς τὰ
 ἡμίφωτα τῶν ἀγίων ναῶν, καὶ εἰς τὰ «κρυφὰ
 σχολεῖα» καλλιεργούμενον ἀπὸ μουσοτρα-
 φεῖς μοναχοὺς καὶ ἀπὸ πτωχοὺς ἱερεῖς καὶ
 διδασκάλους.

Εἶναι πλάνη οἰκτρὰ νὰ νομίζεται ὅτι ἡ
 Ἐθνεγερέσια μας ὑπῆρξε δῆθεν ἀπότοκος τῆς
 Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐκεῖνη ὑπῆρξεν

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Α' ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Μετά βυζαντινῆς μεγαλοπρεπείας ἤρχισαν ἐν Κωνσταντινουπόλει αἱ ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἀθῶ.

Τῇ 1ῃ Μαρτίου ἀφίχθη ἐν ΚΗόλει Ἀντιπροσωπεία τῆς Κεντρικῆς ἐπὶ τοῦ ἐορτασμοῦ Ἐπιτροπῆς, μετ' ἀντιπροσωπείας τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Τῶν ἐν λόγῳ ἀντιπροσωπειῶν, ἀπαρτιζομένων ἐν συνόλῳ ἐκ 17 ἀτόμων, ἠγεῖτο ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων. Τοὺς ἀφιχθέντας ὑπεδέχθη εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Πατριαρχικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φιλαδελφείας καὶ Σελευκείας καὶ ἄλλων Πατριαρχικῶν ἀντιπροσώπων.

Τῇ ἐπομένῃ, 2α Μαρτίου, ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπεσκέφθη τὰ Πατριαρχεῖα, γενομένη δεκτὴ μετὰ πολλῆς ἐπισημότητος καὶ ὑπέβαλλε τὰ ἐαυτῆς σεβάσματα εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅστις διὰ καταλλήλου προσλαλιάς προσεφώνησε τοὺς Ἀντιπροσώπους. Ἐκ μέρους τῆς Ἀντιπροσωπείας ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων.

Τῇ μεσημβρίᾳ παρετέθη ὑπὸ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν φιλοξενουμένων, τὸ δὲ ἀπόγευμα ἐτελέσθη Μ. Ἐσπερινός, χοροστατούσης τῆς Α.Θ.Π. μετὰ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῇ συμμετοχῇ τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων καὶ κληρικῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς.

Τῇ 3ῃ Μαρτίου, Κυριακῇ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐτε-

ἀντικληρικὴ καὶ ἀντιθρησκευτικὴ. Ἐνῶ τὸ πτωχικὸν ράσον—σύμβολον τῆς ἀρρήκτου ἐνότητος Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ—ὑψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ αὐτὸ τὴν ἐκράτησεν ὑψηλὰ καὶ ριπιζομένην ἀπὸ τὰς αὔρας τοῦ εὐγενεστέρου Ἰδεαλισμοῦ.

Καὶ ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία, στηρίζασα τὴν Παράδοσιν καὶ καλλιεργοῦσα συνεχῶς τὴν Παιδείαν,—ἐδημιούργησε τὸν ὑπέροχον τύπον τοῦ Ἀγωνιστοῦ καὶ τοῦ Κληρικοῦ—διδασκάλου, πρὸ τῶν ὁποίων ἐγονυπέτισαν ἐκθαμβοὶ αἱ πνευματικαὶ κορυφαὶ τοῦ τότε Κόσμου.

Ἄς τὸ ἐννοήσωμεν καλῶς. Τὸ πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος μας δὲν εἶναι ἀπλῶς πρόβλημα γεωργικῆς, βιομηχανικῆς καὶ τεχνικῆς τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως. Ἀλλὰ πρωτίστως πρόβλημα ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς τῆς ὑποδομῆς. Τὴν ὁποίαν ἀπεργάζεται—δὲν θὰ παύσωμεν νὰ τὸ τονίζωμεν—ὀρθὴ καὶ ὑγιὴς Παιδεία, καὶ τὸ ζέον θρησκευτικὸν ὀρθόδοξον συναίσθημα.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

λέσθη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία, τῇ συμμετοχῇ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Σπυρίδωνος καὶ Ἀγιορειτῶν Πατέρων. Κατὰ τὴν Δοξολογίαν ὁ πρῶτος τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐπέδωσε εἰς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τὴν εἰκοσιεφτάμιστον ἐπὶ περγαμηνῆς παράκλησιν τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἵνα κηρύξῃ τὴν ἐναρξιν τοῦ ἐορτασμοῦ καὶ προστῇ τῶν διεξαχθησομένων τελετῶν. Ὁ Πατριάρχης παραλαβὼν ταύτην ἐπέδωσε εἰς τὸν Πανος. Ἀρχιγραμματέα, ὅστις καὶ ἀνέγνωσε αὐτὴν εἰς ἐπήκοον τοῦ Ἐκκλησιασμάτος. Ἀκολούθως ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνέγνωσε ἀπὸ τοῦ θρόνου τὴν Πατριαρχικὴν πρὸς τὴν Οἰκουμένην ἐξαγγελίαν τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἔχουσας ὡς ἐξῆς:

«*Ἀθηναγόρας ἐλέω Θεῷ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, παντὶ τῷ ἱερῷ κλήρῳ καὶ τῷ πληρώματι τῆς ἐκκλησίας χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ Θεοῦ.*

»*Ἡ ἁγία ἡμῶν ὀρθόδοξος ἐκκλησία τὴν ἀδιάκοπον τῆς παραδόσεως συνεχίζουσα σειρὰν πανηγυρικῶς κατὰ τὴν σήμερον Κυριακὴν τῆς ὀρθοδοξίας τιμᾶ καὶ γειραίνει τὴν μνήμην τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν τῆς πίστεως, ὅσοι κατὰ τὴν μακραίωνα ἱστορικὴν αὐτῶν ζωὴν ἐστήριξαν καὶ ἐκράτησαν τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν. Ἀλλὰ ἡ παρούσα προσφορά τῆς ἀνάιμάκτου θυσίας, ἐν πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ λειτουργίᾳ τελουμένη, κατὰ τὸ ἔθος, εἰς μνήμην τοῦ νέφους τούτου τῶν μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν τῆς πίστεως, ἀποτελεῖ ἅμα καὶ τὴν ἄρχὴν σειρᾶς πανηγυρικῶν ἱεροτελεστιῶν καὶ ἐορταστικῶν τελετῶν, ἃς ἐπὶ τῇ συμπληρώσει κατὰ τὸ τρέχον ἔτος χιλιετίας ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μοναχικῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει πολιτείας, ὥρισεν ἀξιοχρέως ἡ μήτηρ ἐκκλησία, εἰς ἧς τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν καὶ τὴν ὑπάτην κηδεμονίαν τοῦτο διατελεῖ. Αἱ ἐορταστικαὶ αὗται τελεταὶ αἵτινες διεξαχθήσονται ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ τῇ συμμετοχῇ τῶν κατὰ τόπους ἁγιωτάτων ὀρθόδοξων ἐκκλησιῶν καὶ ἀντιπροσώπων ἄλλων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν, ἀποτελοῦσαι κυρίως ἐκδηλώσιν τιμῆς ἀπὸ μέρους τῆς ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἀπ' αἰῶνας αἰρουμένους ἱκετικὸν καὶ μονήρη τῆς μοναχικῆς ἀθλήσεως βίον καὶ στρόφην τῆς προσοχῆς τοῦ συγχρόνου ὀρθόδοξου καὶ ἐκκλησιαστικοῦ καθόλου κόσμου πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐν σιγῇ καὶ λατρευτικῇ ζωῇ παρεχομένην πραγματικὴν ζωὴν, τοὺς ἱεροὺς σκοποὺς τοῦ χριστιανισμοῦ προσφορὰν συνιστῶσαν ὀρθόδοξον μαρτυρίαν, παρέξωσιν ἅμα ἀφορμὴν καὶ ἔξαρσιν, ἀφανῶν πτυχῶν τῆς ὀρθόδοξου κατὰ Θεὸν βιωτῆς καὶ προβολῆν τῶν ὑπὸ τὰς ἀμφιλαφεῖς στέγας τῶν ἐν Ἀθῶ αἰωνοβίων μονῶν καὶ τὴν ὑπὸ ἀνύστακτον καὶ ἀγρυπνον ἐπίβλεψιν τῶν ἐν αὐταῖς ἀσκουμένων πατέρων ἐπιμελῶς διαφυλαχθέντων θησαυρῶν τῆς ἀποκεκαλυμ-*

μένης ἀληθείας καὶ τῆς θερησκευτικῆς βιώσεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ εὐσεβείας.

»Ο χριστιανικὸς μοναχισμὸς τὸ πρῶτον ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα ἐφανερωθεὶς καὶ ἐκεῖθεν μεταφωτισθεὶς εἰς τὴν Παλαιστίνην, τὴν Συρίαν, τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν θεοφύλακτον ταύτην πόλιν, ἐν ἣ ἤκμασαν περιήγημοι μοναί, ὅπως ἡ τοῦ Στουδίου καὶ τῶν Ἀκοιμητῶν, ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Ἁθω ἰδιαίτερος ἀνεπτύχθη κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, λήγει ἡ προηγηθεῖσα καὶ ἐν αὐτῷ περιόδῳ τῆς ἀποδημίας εἰς τὴν ἐρημον καὶ τοῦ ὑπερβατικῆς μυστικισμοῦ ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἐρημιτισμοῦ καὶ τοῦ ἡσυχασμοῦ καὶ ἀρχεται ἡ περίοδος τοῦ κοινοβιακοῦ μοναχισμοῦ, οὗ εἰσηγητῆς καὶ ρυθμιστῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἐγένετο ὁ ἐν Ὀλύμπῳ τῆς Βιθυνίας πρότερον ἀθλήσας Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης, διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀκριβῶς πρὸ χιλιῶν ἐτῶν ἰδρυθείσης ἱεῤῃς μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἧς τὴν σύστασιν μετ' οὐ πολλὴν ἠκολούθησε καὶ ἡ Ἱδρῶσις καὶ ἄλλων μεγάλων μονῶν. Προῆλθεν οὕτω, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν καὶ τοῦ ἐκεῖ καταλλήλου φυσικοῦ περιβάλλοντος, ὁ ἀγιορειτικὸς μοναχισμὸς, ὅστις ἀποτελεῖ μοναδικὸν φαινόμενον οὐ μόνον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξῳ Ἀνατολῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν ὀλοκλήρῳ τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ, ὡς ἰδιότροπος βίωσις τῶν θερησκευτικῶν ἀξιών ἐν ἐλαχίστῳ χώρῳ συγκεντροῦσα ἐν μοναῖς, μονοδρίοις, σκήταις, κελλίοις, καθίσμασιν καὶ καλύβαις, πάσας τὰς μορφὰς τῆς μοναστικῆς ἐκκλήσεως ὡς αὐταὶ ἐξεδηλώθησαν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνων καὶ συνέχισεν ἕκτοτε ὁ μοναχισμὸς οὗτος ἀδιάκοπον τὴν πορείαν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν, τῶν καιρῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν ἐξελίξεων, ἐμφανίζων ἐποχὰς μείζονος ἢ ἐλάσσονος ἀκμῆς καὶ εἴτε ἀκμάζων, εἴτε πρὸς καιρὸν δοκιμαζόμενος, ὑπερόχους πάντοτε παρέχων τῇ ὀρθοδόξῳ ὑπηρεσίᾳ, ὡς προαπιστῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ συνεχιστῆς τῆς γνησίας ὀρθοδόξου μοναχικῆς παραδόσεως, ὡς φύλαξ τιμιωτέρων ἀγαθῶν εἰς συντήρησιν καὶ ἐπιβίωσιν τῆς ἱστορικῆς συνειδήσεως καὶ συνεχείας καὶ ὡς καλλιεργητῆς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς τέχνης.

»Τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὡς μαρτύριον τῆς ἀκατάλυτου ὁμῆς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς πρὸς τὸν αἰώνιον Θεὸν καὶ σύμβολον τῆς δογματικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, ὧν τῶν πλειόνων τῆς μοναχικῆς τάξεως ἀντιπροσώπου ἀπὸ τοῦ τέλους ἡδὴ τοῦ 10ου αἰῶνος, φιλοξενεῖ, ἀποτελεῖ σεμνεῖον πανορθοδόξων καὶ ἀπολαύει τῆς εὐλαβείας σύμπαντος τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου ἀνεξαρτήτως ἐθνότητος καὶ φυλῆς. Ἐπὶ δεκάδα αἰῶνων τὸ Ἅγιον Ὄρος, διὰ τῆς ἱεῤῃς αὐτοῦ ἀκτινοβολίας, ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν μέσῳ τῆς δίνης τῆς ζωῆς, τὸν ἀγῶνα τῆς ἠθικῆς τελειώσεως ἀγωνιζομένους Χριστιανοὺς. Ὁ γαλήνιος τῶν ἀγιορειτῶν μοναχῶν κόσμος, θὰ ὁμιλήσῃ καὶ ἐφέτος ἐκ τῶν κλιτῶν τοῦ ὑψικαρήνου Ἁθω ἀπευθόνων σιωπηρὸν μήνυμα, κλήσιν εἰς στροφὴν πρὸς ἑαυτὸν καὶ ψυχικὴν περισυλλογὴν, εἰς ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, εἰς ἀνασύνδεσιν ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ τῶν φύσει, συγ-

γενῶν καὶ οἰκείων, εἰς ἄρσιν τῆς λυπηρᾶς διαιρέσεως, δι' ἣν βλασφημεῖται τὸ Πανάγιον τοῦ Κυρίου ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσι.

»Δι' ἐλπίδος ἔχοντες ὅτι ὁ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ αἰῶνος ἡμῶν ζῶν καὶ κινούμενος χριστιανὸς θὰ ἀκούσῃ καὶ ἠπιώτερον θὰ δεχθῇ τὸ μήνυμα τοῦτο, ἐξαγγέλλομεν καὶ ἐκθύμως εὐλογοῦμεν τὴν ἑναρξίν τῶν ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι τῆς μοναχικῆς πολιτείας τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὁρισθειῶν ἑορταστικῶν τελετῶν καὶ δεξιώσεων, εὐχόμενοι ἐπιτυχῆ τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐλογία εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.

»Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας τοῦ 1963.

»Ὁ Κωνσταντινουπόλεως διάκυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν».

Μετὰ ταῦτα ἤρξατο ἡ θεία Λειτουργία κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμος, ἐξάρας διὰ μακρῶν τὴν σημασίαν τῆς χιλιετηρίδος τῆς μοναστικῆς κοινότητος.

Τῇ ἐπομένῃ, 4ῃ Μαρτίου, ἡ Ἀντιπροσωπεῖα ἐπεσκέφθη τὴν πρῶταν τὰ Ἱερά Προσκυνηματὰ καὶ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους, περὶ ὧραν δὲ 11,30 ἢ Α.Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς, τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν μελῶν τῆς ἀντιπροσωπεῖας διεπεραιώθησαν εἰς τὴν Χάλκην καὶ ἀνῆλθον εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν, ἔθθα ἐγένετο ἐπίσημος ὑποδοχὴ ὑπὸ τῆς Ἐφορείας, τοῦ Σχολάρχου, τῶν Καθηγητῶν καὶ Ἱεροσπουδαστῶν. Τῇ μεσημβρίᾳ παρετέθη ἐν τῇ Σχολῇ κοινὴ μοναστηριακὴ Τράπεζα πρὸς τιμὴν τῶν Ἀγιορειτῶν πατέρων. Τὸ ἀπόγευμα ἐτελέσθη εἰς τὸ Ναΐδιον τῆς Σχολῆς τὸ Μ. Ἀπόδειπνον, χοροστατοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ἀκολούθως ἐν τῷ Συνοδικῷ τῆς Σχολῆς ὁ Πανιερ. Σχολάρχης προσεφώνησε τὴν Α.Θ. Παναγιότητα καὶ τοὺς Ἀντιπροσώπους, μετ' ὧν ὁ Καθηγητῆς κ. Β. Σταυρίδης ἐξεφώνησε τὸν προσήκοντα λόγον. Ἀντεφώνησαν ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἀντιπροσωπεῖας καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης κατακλείουσα τὴν τελετὴν, προεκήρυξε ἐπαθλον διὰ τὴν συγγραφὴν ἱστορίας τῶν Ἀνατολικῶν Μοναχισμῶν καὶ τὴν σύστασιν δέκα Πατριαρχικῶν ὑποτροφιῶν εἰς μὴν μην τῶν Πατριαρχευσάντων Ἀγιορειτῶν, δι' ἰσαριθμοὺς Μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Τῇ πρῶτῃ τῆς 5ης Μαρτίου ἡ Ἀντιπροσωπεῖα ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς δι' Ἀθήνας, προπεμφθεῖσα μετὰ τῆς αὐτῆς, ὡς καὶ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν, ἐπισημότητος.

Ν Α Ἰ Κ Α

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ*

Περαιτέρω, διὰ τὴν Ἑνοριακὴν Ἱστορίαν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἄς ἀναγραφῇ ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1858 τὸ σύνολον τῶν ἐνοριῶν καὶ ἐπομένως τῶν ἐνοριακῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἥτις συμπεριελάμβανε τότε καὶ τὴν σημερινὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Πειραιῶς καὶ τὴν τοιαύτην τῆς Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, ὡς καὶ τὴν νῆσον Αἰγίνα, ἀνήρχετο εἰς 77.

Ἀναλυτικῶς κατενέμοντο αἱ ὡς ἄνω 77 ἐνορίαὶ ὡς ἑξῆς:

Ἐν τῷ Δήμῳ Ἀθηνῶν	20
Ἐν Κηφισίᾳ	1
Ἐν Χαλανδρίῳ	1
Ἐν τῷ Δήμῳ Πειραιῶς	3
Ἐν τῷ Δήμῳ Πειραιᾶς	6
Ἐν τῷ Δήμῳ Κορωπίας	4
Ἐν τῷ Δήμῳ Λαυρίου	3
Ἐν τῷ Δήμῳ Μαραθῶνος	8
Ἐν τῷ Δήμῳ Φυλῆς	6
Ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Αἰγίνης	20
Ἐν τῷ Δήμῳ Ἀγκιστρίου	1
Ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Μεγαρίδος (ἐν αἷς καὶ 5 ἐνορίαὶ τοῦ Δήμου Σαλαμῖνος)	13.

Οἱ ἐνοριακοὶ δὲ ναοὶ τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἔτος 1858 ἦσαν οἱ ἐπόμενοι:

1. Παναγίας Χρυσοκαστριωτίσσης.
2. Ἀγίων Ἀναργύρων.
3. Παναγίας Βλασσαροῦς.
4. Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἢ Κωτάκη.
5. Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ἢ Χριστοκοπίδη.
6. Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἢ Καπνικαρέας.
7. Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἢ Χρυσοσπηλαιωτίσσης.
8. Ταξιαρχῶν.

* Συγγεγραμμένη ἐκ τῆς σελ. 93 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

9. Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἢ Μεγάλου Μοναστηρίου.

10. Ἀγίου Φιλίππου.

11. Ἀγίου Δημητρίου.

12. Ἀγίου Γεωργίου ἢ Καρύκη.

13. Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἢ Ρόμβης.

14. Ἀγίας Εἰρήνης.

15. Ζωοδόχου Πηγῆς.

16. Ἀγίων Ἀποστόλων.

17. Ἀγίας Αἰκατερίνης.

18. Ἀγίου Νικολάου ἢ Ραγκαβᾶ.

19. Ταξιαρχῶν κατὰ τὴν πύλην τῆς ἀγορᾶς.

20. Ἀγίων Θεοδώρων.

«Τὸ χωρίον Χαλανδριον» εἶχε μίαν ἐνορίαν, τὴν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, καὶ ἐν τῷ Δήμῳ Πειραιῶς ὑπῆρχον, ὡς προαναφέρθη, τρεῖς ἐνορίαὶ, ἦτοι τῆς Ἀγίας Τριάδος, τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος καὶ τοῦ Ἀγίου Νικολάου.

(Βλέπε: Ἀρχιμ. Στεφάνου Γιαννοπούλου «Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», Ἀθῆναι 1901, σελ. 310-313).

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἐβδομηκονταετίας περίπου, ἦτοι κατὰ τὸ ἔτος 1925, τὸ σύνολον τῶν ἐνοριακῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀνήρχετο εἰς 141.

Ἴδου ὁ ἀναλυτικὸς πίναξ αὐτῶν:

Ἐν Ἀθήναις	50
Ἐν Πειραιεῖ	13
Ἐν Αἰγίνῃ	11
Ἐν Σαλαμῖνι	5
Ἐν περιχώροις	62.

(Βλέπε: «Ἐγκόλιον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1925» ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Φαρλέκα, Γραμματέως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, σελ. 43-49).

Ἐν ἔτει 1936 ἰδρύθη ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος «ἀποτελουμένη ἐκ πάντων τῶν τμημάτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, πλὴν τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς μετὰ τῶν περιχώρων αὐτῶν, ἐκτὸς τῆς νήσου Αἰγίνης», ἣτις νῆσος Αἶγινα κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος προσηρτήθη εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, ὀνομαθείσης ἔκτοτε Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης, «διὰ τὴν καταστῆ βιώσιμος καὶ ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ὑδρας καὶ Σπετσῶν».

(Βλέπε: Νόμος 136/1936 εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως», ἀριθμ. φύλλου 417, σελ. 2177).

Μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω ἀποσπάσεως μεγάλου ἀριθμοῦ ἐνοριῶν ἀπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καὶ συγκεκριμένως ἐν ἔτει 1945 ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν εἶχε συνολικῶς 207 ἐνοριακοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ὡς ἐξῆς:

Ἐν Ἀθήναις, Δήμοις, καὶ Κοινότησι περιφερείας Ἀθηνῶν 122.

Ἐν Πειραιεῖ, Δήμοις καὶ Κοινότησι τῆς περιφερείας Πειραιῶς 31.

Ἐν Νέᾳ Κοκκινιά (Νικαία) 8.

Ἐν Νέᾳ Ἰωνία 6.

Ἐν τοῖς περιχώροις Ἀττικῆς 31.

Νεκροταφειακοὶ 9.

(Βλέπε: «Ἐγκόλπιον Ἐκκλησιαστικῶν Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1945» ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Φαράλεκα, Πρωτονοταρίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, σελ. 88-94).

Τέλος, μετὰ τὴν κατ' Ἰανουάριον τοῦ παρελθόντος ἔτους 1962 ἰδρυσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, καὶ τὴν διὰ τῆς ἰδρύσεως ταύτης ἀποσπασιν 44 ἐνοριακῶν ἱερῶν ναῶν (36 ἐν Πειραιεῖ καὶ 8 ἐν Νικαίᾳ) καὶ 3 ἢ 4 ναῶν Κοιμητηρίων ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν σήμερον (1963) ἔχει 172 ἐνοριακοὺς ἱεροὺς ναοὺς καὶ 15 ἱεροὺς ναοὺς Κοιμητηρίων, ἧτοι:

Ἐν Ἀθήναις	129
Ἐν Νέᾳ Ἰωνία	11
Ἐν περιχώροις Ἀττικῆς	32
Νεκροταφειακοὶ	15.

(Βλέπε: «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1963» σελ. 283-288. — Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὴν ὡς ἄνω ἀρίθμησιν καὶ κατανομῆν τῶν ἱερῶν ναῶν κατὰ περιοχάς, ἐγένετο ἀκριβέ-

στέρα κατάταξις, ἣτις καὶ ἀναγράφεται εἰς τὴν συνέχειαν τῆς ἐργασίας ταύτης).

Ταῦτα εἰσαγωγικῶς. Ἴδου περαιτέρω ἡ σημερινὴ ἐνοριακὴ κατάστασις τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Α'. ΕΝΟΡΙΑΚΟΙ ΙΕΡΟΙ ΝΑΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1. Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου — Καθεδρικός — Μητρόπολις. (25 Μαρτίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ὁ θεμέλιος λίθος κατετέθη τῇ 25 Δεκεμβρίου 1842 ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Ὁθωνος, ἐπὶ Δημάρχου Ἀθηναίων Α. Πετράκη.

Ἡ τοιχοποιία (λιθοδομὴ) ἐγένετο ἐκ τῶν λίθων 70 κατεδαφισθέντων μικρῶν ἱερῶν ναῶν τῆς περιφερείας Ἀθηνῶν.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 21 Μαΐου 1862, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μισαήλ Ἀποστολίδου.

Ἱερά λείψανα: Ὁσιομάρτυρος Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας. Ἱερομάρτυρος Γρηγορίου Ἐπατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ ἀγιογραφία ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ ζωγράφου Ζάιτς.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὀπισθεν τοῦ ἱεροῦ Βήματος πλατείας ὑπάρχει ὁ ἀνδριὰς τοῦ Ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου († 27 Αὐγούστου 1922).

(Βλέπε: Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, «Ἡ Ἐκκλησία Ἀθηνῶν», Ἀθῆναι 1928, σελ. 90. — Α. Ευγγουπόλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν», εἰς τὸ «Εὐρετήριο τῶν Μεσαιωνικῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», τεῦχος Β', Ἀθῆναι 1929, σελ. 113, ἀριθμ. 20, ἐνθα ἀναγράφεται ὅτι, εἰς τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν σήμερον εὐρίσκεται ὁ Μητροπολιτικὸς ναὸς τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ ἦτο Μετόχιον τῆς Καισαριανῆς «κατεστράφη δὲ κατὰ τὴν ἀνεγερσιν τῆς Μητροπόλεως». Πρβλ. καὶ σελ. 71).

2. Ἅγιος Ἀθανάσιος Θεσείου. (18 Ἰανουαρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1933 μέχρι τοῦ 1953.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 3 Μαΐου 1953

ὕπὸ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Ρωγῶν Διονυσίου (νῦν Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης).

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

3. Ἁγία Αἰκατερίνη Πετραλώνων. (25 Νοεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950 (τοῦ παλαιότερου ἱεροῦ ναοῦ ἐνσωματωθέντος εἰς τὸν νέον) καὶ ἐξῆς, τῶν ἐργασιῶν εἰσέτι συνεχιζομένων.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

4. Ἁγία Αἰκατερίνη Πλάκας. (25 Νοεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Κτίσμα τοῦ 11ου—12ου αἰῶνος, συμπληρωθὲν ἀπὸ ἑβδομηκονταετίας διὰ προσκτισμάτων δεξιᾶ καὶ ἀριστερά, δι' ὧν ἐδημιουργήθησαν δύο παρεκκλήσια, τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, καὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Κατ' ἀρχὰς ἐπιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου. Ὅτε δὲ ὁ ναὸς ἐγένετο μετόχιον τῆς Ἱεράς Μονῆς τοῦ Σινᾶ μετωνομάσθη εἰς Ἁγίαν Αἰκατερίνην.

Ἡ χρονολογία τελέσεως τῶν ἐγκαίνιων εἶναι ἀνεξακριβωτος.

Ἱερά λείψανα: Ἁγίου Τρύφωνος. Ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου. Ἡ ἁγία κᾶρα τοῦ Νεομάρτυρος Πολυδώρου. Τὰ ἱερά ταῦτα λείψανα ἐδωρήθησαν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν ὑπὸ τοῦ, διατελέσαντος Ἐφημερίου αὐτοῦ, Ἀρχιμ. Κυρίλλου Ψίλλα, μετενεχόντος ταῦτα ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας, κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ 1922.

(Βλέπε: Α. Ευγγουπούλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν» εἰς τὸ «Ἐυρετήριον τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», τεῦχος Β', Ἀθῆναι 1929, σελ. 94).

5. Ἁγιος Αἰμιλιανὸς Λόφου Σκουζέ. (18 Ἰουλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη τῇ 3 Μαΐου 1953. Συνεχίζεται ἡ ἀποπεράτωσις αὐτοῦ.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Ἀναστασίου Ὁρλάνδου «Μεσαιωνικὰ μνημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν κλιτύων Ὑμηττοῦ—Πεντελικῆς—Πάρνηθος καὶ Αἰγάλεω», Ἀθῆναι 1933, σελ. 139).

6. Ἁγιος Ἀλέξανδρος Παλαιοῦ Φαλήρου. (30 Αὐγούστου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ὁ ἐν ἔτει 1960 κατεδαφισθεὶς παλαιὸς ἱερὸς ναὸς, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου σήμερον ὑπάρχει ὁ νέος, ἀνηγέρθη κατὰ τὸ 1916, ὅτε καὶ ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου Μηνοπούλου.

Ἡ θεμελιώσις τοῦ παλαιοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἐπὶ οἰκοπέδου δωρηθέντος ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Ἀλεξ. Κοντοσταύλου, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Πρίγκιπος Ἀλεξάνδρου, τοῦ μετὰ ταῦτα Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀνεγερσις τοῦ νέου ἱεροῦ ναοῦ ἤρχισεν ἐν ἔτει 1952. Ἡδὴ ἔχει ἀποπερατωθῆ.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

Ἡ ἀγιογράφησις γίνεται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου Φέρτη.

(Βλέπε: «Ὁ Ἁγιος Ἀλέξανδρος — Βίος καὶ πολιτεία αὐτοῦ», ἐκδίδεται ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις ἰδρύσεως ἱεροῦ ναοῦ, ὑπὸ τοῦ «Ἀστικῆς Συνδέσμου Παλαιοῦ Φαλήρου» [1916]).

7. Ἁγιοὶ Ἀνάργυροι Ἀμφιθέας Νέας Σμύρνης. (1 Ἰουλίου, 1 Νοεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη τὸν Ἰούλιον 1909, ὡς ἐξωκλήσιον, ὑπὸ τοῦ Μιχαήλ Γεωργίου. Ἐν ἔτει 1934 ἀνεκαινίσθη, καὶ ἐχρησιμοποιήθη ἔκτοτε ὡς ἐνοριακὸς ἱερὸς ναὸς, κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1957 καὶ 1959 προσετέθησαν, ἐπὶ τῆς βορείας καὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, προσκτίσματα ἐπαυξήσεως.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν ἐν ἔτει 1932 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης Δωροθέου.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

8. Ἁγιοὶ Ἀνάργυροι Ψυρρή. (1 Ἰουλίου, 1 Νοεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Κτίσμα τῆς πρὸ τῆς Τουρκοκρατίας περιόδου, ἦτοι τοῦ 11ου αἰῶνος. Ἀνεκαινίσθη κατ' ἐπανάληψιν.

Ἡ χρονολογία τῆς τελέσεως τῶν ἐγκαίνιων εἶναι ἀνεξακριβωτος.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Δ. Γρ. Καμπούρογλου «Παλαιὰ Ἀθῆναι», Ἀθῆναι 1922, σελ. 247, καὶ Α. Ευγγουπούλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνη-

μεῖα τῶν Ἀθηνῶν» εἰς τὸ «Εὐρετήριο τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», τεύχος Β', Ἀθῆναι 1929, σελ. 94).

9. Ἅγιος Ἀνδρέας Κάτω Πατησίων. (30 Νοεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἡ ἀνεγερσις ἤρχισε τῇ 20 Ἀπριλίου 1955 καὶ ἐτελείωσε τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1961.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

Ἱερὰ λείψανα: Δὲν κέκτηται.

10. Ἅγιος Ἀνδρέας Ἄνω Πετραλώνων. (30 Νοεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1948 μέχρι τοῦ ἔτους 1950. Προηγούμενος ἦτο ξύλινος.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 24ῃ Μαΐου 1959 ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Κερνίτσης Χρυσοστόμου.

Ἱερὰ λείψανα: Δὲν κέκτηται.

11. Ἁγία Ἄννα Περιβολίων — Ρούφ. (25 Ιουλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Κτίσμα μεσαιωνικὸν (16ου ἢ 17ου αἰῶνος).

Ἡ χρονολογία τελέσεως τῶν ἐγκαίνιων εἶναι ἀνεξακρίβωτος.

Ἱερὰ λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Ἀναστασίου Ὁρλάνδου «Μεσαιωνικά μνημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν κλιτύων Ὑμηττοῦ—Πεντελικῶν—Πάρνηθος καὶ Αἰγάλεω», Ἀθῆναι 1933, σελ. 147).

12. Ἅγιος Ἀντώνιος Πατησίων. (17 Ἰανουαρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη ἐν ἔτει 1933. Αἱ ἐργασίαι τῆς ἀποπερατώσεως αὐτοῦ συνεχίσθησαν μέχρι τοῦ ἔτους 1951. Ἐπερατώθη ἐν ἔτει 1959.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1958 ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Κερνίτσης Χρυσοστόμου.

Ἱερὰ λείψανα: Ἁγίου Γεωργίου, Ἁγίου Παντελεήμονος.

13. Ἅγιος Ἀντώνιος Περιστερίου. (17 Ἰανουαρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1954 μέχρι τοῦ ἔτους 1961.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

Ἱερὰ λείψανα: Δὲν κέκτηται.

14. Ἅγιοι Ἀπόστολοι Τζιτζιφιῶν. (29 καὶ 30 Ἰουνίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐκτίσθη ἐν ἔτει 1903 ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Μάττσα, κατοίκου Τζιτζιφιῶν.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν ἐν ἔτει 1904.

Ἱερὰ λείψανα: Δὲν κέκτηται.

15. Ἅγιοι Ἀπόστολοι Ὑμηττοῦ. (29 καὶ 30 Ἰουλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1946 μέχρι τοῦ ἔτους 1947.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 3 Ἰουνίου 1951 ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Εὐρίπου Ἀλεξίου (νῦν Μητροπολίτου Ζακύνθου).

Ἱερὰ λείψανα: Ἁγίου Χαράλαμπος, Ἁγίου Μοδέστου.

Ἡ ἀγιογράφησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Κεντάκα.

16. Ἅγιος Ἀρτέμιος Γούβας. (20 Ὀκτωβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1923 κατεσκευάσθη ξύλινος. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1928 ἐθεμελιώθη ὁ νέος ἱερός ναός ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου. Ἡ συνέχισις τῆς τοιχοποιίας αὐτοῦ ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1947, περατωθεῖσα ἐν ἔτει 1950.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

Ἱερὰ λείψανα: Δὲν κέκτηται.

Ἡ ἀγιογράφησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Κεντάκα.

17. Ἅγιοι Ἀσώματοι Θησείου. (8 Νοεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Κτίσμα τοῦ 1100 ἢ τοῦ 11ου αἰῶνος;

Ἦτο ἐγκαινιασμένος, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς ἐντός τῆς Ἁγίας Τραπέζης εὐρεθείσης ἀργυρᾶς θήκης μεθ' ἱερῶν Λειψάνων κατὰ τὴν ἀναπαλαιώσιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, τὴν γενομένην ἐν ἔτει 1959 ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Α. Ξυγγοπούλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν» εἰς τὸ «Εὐρετήριον τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», τεύχος Β', Ἀθῆναι 1929, σελ. 92, καὶ Κώστα Μπίρη «Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἀναστηλώσεως» τοῦ ναοῦ τῶν Ἀσωμάτων τῶν Ἀθηνῶν» εἰς τὸ περιοδικὸν «Θεολογία», τόμος 31 (1960), σελ. 454-460).

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Διὰ τὰς πνευματικὰς καὶ ἐν γένει θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐνοριτῶν χρησιμοποιοῦται, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1959, καὶ ὁ ἱερὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα, ὅστις ἐκτίσθη ἐν ἔτει 1900, καὶ ἐνεκαίνιασθη τῇ 8 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1901 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Προκοπίου Οἰκονομίδου.

18. Ἁγία Βαρβάρα Δάφνης. (4 Δεκεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀνηγέρθη εἰς τὴν θέσιν παλαιοῦ παρεκκλησίου. Ἡ ἀνεγερσις ἐγένετο τμηματικῶς, τοῦ ἔργου περατωθέντος ἐν ἔτει 1961.

Τὰ ἐγκαινία δὲν ἐτελέσθησαν, ἀλλ' ἐν ἔτει 1946 ἐγένετο ἡ μετακίνησις τῆς Ἁγίας Τραπέζης τοῦ παλαιοῦ παρεκκλησίου εἰς τὸν νέον ἱερὸν ναόν, τελεσθείσης τῆς Ἀκολουθίας ἐπὶ σαλευθείσης Ἁγίας Τραπέζης, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου (νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν).

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Ἀναστασίου Ὀρλάνδου «Μεσαιωνικὰ μνημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν κλιτύων Ὑμηττοῦ—Πεντελικῶν—Πάρνηθος καὶ Αἰγάλεω», Ἀθῆναι 1933, σελ. 156).

19. Ἁγία Βαρβάρα Παλαιοῦ Φαλήρου. (4 Δεκεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη τῇ 4 Δεκεμβρίου 1936.

Τὰ ἐγκαινία ἐτελέσθησαν τῇ 30 Ἀπριλίου 1939 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Γρεβενῶν Γερβασίου.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: «Ἱερὸν Προσκύνημα—Ἱερὸς Ναὸς Ἀ-

γίας Βαρβάρας—Πτωχιᾶς—Παλ. Φαλήρου Ε.Δ.Ε.Μ.» Πρωτοπρεσβυτέρου Δ. Ἀγίουτάκη, 1956).

20. Ἁγιος Βασίλειος Πολυγώνου. (1 Ἰανουαρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη τῇ 10 Ἰανουαρίου 1932 καὶ ἐπερατώθη τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1933.

Τὰ ἐγκαινία ἐτελέσθησαν τὸν Ἰούλιον 1935 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

Ἡ ἀγιογραφίαις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Ἀρτέμη.

21. Γέννησις τοῦ Χριστοῦ Χριστοκοπίου. (25 Δεκεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀνηγέρθη ἐπὶ τῆς θέσεως παλαιοῦ ἱεροῦ ναοῦ («κατακόμβης ἀναγομένης εἰς τὰ ἔτη τῆς Τουρκοκρατίας»).

Τὰ ἐγκαινία ἐτελέσθησαν ἐν ἔτει 1912.

Ἱερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Κώστα Μπίρη «Αἱ Ἐκκλησίαι τῶν παλαιῶν Ἀθηνῶν», Ἀθῆναι 1940, σελ. 50, ἀριθμ. 86, καὶ Α. Ξυγγοπούλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν» εἰς τὸ «Εὐρετήριον τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», τεύχος Β', Ἀθῆναι 1929, σελ. 110).

22. Ἁγιος Γεράσιμος Κουπονίων — Ἄνω Ἰλισίων. (20 Ὀκτωβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1932 μέχρι τοῦ ἔτους 1947.

Τὰ ἐγκαινία ἐτελέσθησαν τῇ 17 Αὐγούστου 1947 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Χερουβεῖμ Ἀννίνου.

Ἱερά λείψανα: Ἁγίου Παντελεήμονος. Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος. Ἁγίων Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης. Ἁγίας Παρασκευῆς. Ἁγίας Ἄννης. Ἁγίου Ρωμανοῦ. Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

23. Ἁγιος Γεώργιος Ἀκαδημίας Πλάτωνος. (23 Ἀπριλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη τῇ 4 Μαΐου 1924, τῆς ἀποπερατώσεως αὐτοῦ γενομένης ἐν ἔτει 1939.

Τὰ ἐγκαινία ἐτελέσθησαν τῇ 21 Ἀπριλίου 1935 ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως

Ἰακώβου (ὑν Ἀρχιεπισκόπου πρώην Ἀθηνῶν).

Ἰερά λείψανα: Δέν κέκτηται.

Ἡ ἀγιογράφησις ἐγένετο, ἐν μέρει, ὑπὸ τοῦ Κων. Ἀρτέμη.

(Βλέπε: Ἀναστασίου Ὁρλάνδου «Μεσαιωνικά μνημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν κλιτύων Ὑμηττοῦ—Πεντελικῶν—Πάρνηθος καὶ Αἰγάλεω», Ἀθῆναι 1933, σελ. 142).

24. Ἅγιος Γεώργιος Καρύκη. (23 Ἀπριλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Εἰς τὴν θέσιν τοῦ σημερινοῦ ἱεροῦ ναοῦ εὕρισκετο «μικρὸς, σκοτεινὸς καὶ περικαλλὴς παλαιὸς» ἱερὸς ναὸς ἀνεγερθεὶς μετὰ τὸ ἔτος 1100 «ὑπὸ τῆς ἐκ Κρήτης στρατιωτικῆς οἰκογενείας Καρύκη, σωζομένης καὶ ἀνθούσης ἄχρι σήμερον εἰς Ρόδον, Σαλαμίνα, καὶ ἄλλαχοῦ, ἐξ ἧς καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Θεοφάνης Καρύκης († 1597), ἐπὶ προγενεστέρου ἱεροῦ ναοῦ, κτισθέντος, κατὰ τὴν παράδοσιν, δαπάναις τῆς ἐξ Ἀθηνῶν Ἀθηναῖδος—Εὐδοκίας, συζύγου Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ (450). Ὁ περίξ τοῦ ναοῦ χώρος ἦτο Νεκροταφεῖον Ἐθνικόν, διατηρηθὲν ὡς Χριστιανικόν, ἄχρι τοῦ ἔτους 1840, ἐξικνούμενον μέχρι τῆς ὁδοῦ Περικλέους. Ἐκ τοῦ ὑλικοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ, Χριστιανικοῦ, Νεκροταφείου, ἐκτίσθη ὁ σημερινὸς ναὸς, ὡς διεπιστώθη ἐκ τοῦ πρό τινων ἐτῶν ἀνοιχθέντος παραθύρου».

Ὁ σημερινὸς ἱερὸς ναὸς ἐκτίσθη «μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς Πρωτευούσης ἐκ Ναυπλίου, κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα», ἀπὸ τοῦ ἔτους 1834, κατεδαφισθέντος τοῦ ὡς ἄνω παλαιοῦ ἱεροῦ ναοῦ.

Ἡ χρονολογία τελέσεως τῶν ἐγκαίνιων εἶναι ἀνεξακρίβωτος.

Ἰερά λείψανα: Δέν κέκτηται.

(Βλέπε: Α. Ευγγουπούλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν» εἰς τὸ «Εὐρετήριο τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», τεύχος Β', Ἀθῆναι 1929, σελ. 108, καὶ Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, «Ἡ Ἐκκλησία Ἀθηνῶν», Ἀθῆναι 1928, σελ. 52 καὶ 90).

25. Ἅγιος Γεώργιος Κυνοσάργους. (23 Ἀπριλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Περὶ τοῦ ἀρχικοῦ μικροῦ ναοῦ, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὁποῦ ἐκτίσθη ὁ νέος, ἰστοροῦνται τὰ ἐξῆς: «Κατὰ τὸ ἔτος 1910 ὁ Δημήτριος Σιλάχης ἐκδορὸς τὸ ἐπάγγελμα, ἐκέρδισεν εἰς λαχειοφόρον ἀγορὰν μίαν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἀπὸ τότε ἐακέφθη νὰ κάμῃ μίαν Ἐκκλησίαν καὶ κατ' ἀρχὰς ἐμόναζεν παρὰ

τὴν Φιλοθέην εἰς οἰκίσκον. Μετ' οὗ πολὺ ὅμως ἐγκατεστάθη εἰς τὸ ὑψωμα ὅπου ἤδη ὁ ἱερὸς ναὸς καὶ μετ' ἄλλων συγγενῶν τοῦ ἐκτίσε ἕνα μικρὸ νατῆριον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Ἐκτίσε καὶ μικρὸν οἰκίσκον δίπλα, ὅπου ἐπάλει οἶνον, τὰ ἔσοδα διέθετεν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ὁποίαν ἐμεγάλωσε διὰ μικρᾶς προσθήκης. Κατὰ τὸ ἔτος 1924 ἄγνωστοι, νομίζοντες ὅτι εἶχε χρήματα ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ οἴνου, τὸν ἐφόνευσαν. Μετὰ τὴν δολοφονίαν του, τὸ ἔτος 1924 ἀνεγνωρίσθη εἰς ἐνορίαν καὶ ἦλθεν πρῶτος ἱερεὺς ὁ Κωνσταντῖνος Λουΐζος, ὅστις σημειωτέον ὑπηρετεῖ εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923, πρὶν ἢ ἀναγνωρίσθῃ εἰς ἐνορίαν. Προηγουμένως ἦτο παρεκκλήσιον».

Ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ νέου ἱεροῦ ναοῦ ἤρξατο κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1956, καὶ ἐπερατώθη τὸ 1960. Τὸ ἔτος 1962 ἐγένετο ἡ κεράμωσις. Ὑπολείπονται τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ ἐπιχρίσματα ὡς καὶ αἱ ἤλεκτρολογικαὶ ἐγκαταστάσεις.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 27ῃ Νοεμβρίου 1960 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀργυροκάστρου Παντελεήμονος.

Ἰερά λείψανα: Δέν κέκτηται.

Ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ πλατείας ὑπάρχει ἡ προτομὴ τοῦ ὡς ἄνω Δημητρίου Σιλάχης.

26. Ἅγιος Γεώργιος Κυψέλης. (23 Ἀπριλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη ἐν ἔτει 1917, περατωθεὶς ἐν ἔτει 1931.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 11 Δεκεμβρίου 1932 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου.

Ἰερά λείψανα: Δέν κέκτηται.

Ἡ ἀγιογράφησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Φωτίου Κόντογλου («ὁ τροῦλος καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ὑπολοίπου ναοῦ»), ὑπὸ τοῦ Παντ. Ὁδάμπασης, καὶ ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Πελεκάση.

27. Ἅγιος Γεώργιος Νέων Σφαγείων — Ταύρου. (23 Ἀπριλίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Παράπηγμα χρησιμοποιηθὲν κατ' ἀρχὰς ὡς κατοικία, κατόπιν ὡς Σχολεῖον καὶ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1936 ὡς Ἐκκλησία.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

Ἰερά λείψανα: Δέν κέκτηται.

28. "Άγιος Γεώργιος Νέου Ψυχικού. (23 'Απριλίου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Εθεμελιώθη τῇ 4 'Απριλίου 1952 καὶ ἐπερατώθη ἐν ἔτει 1956. Διεδέχθη τὸν παρακείμενον ἀρχικὸν πλινθόκτιστον ἱερὸν ναόν, ἀνεγερθέντα ἐν ἔτει 1932.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 31 Μαρτίου 1957 ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ 'Επισκόπου Εὐρίπου 'Αλεξίου (νῦν Μητροπολίτου Ζακύνθου).

'Ιερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

29. "Άγιος Γεώργιος Χαροκόπου — Καλλιθέας. (23 'Απριλίου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Απὸ τῆς 25 'Απριλίου τοῦ ἔτους 1948 μέχρι τοῦ ἔτους 1951.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 14 'Οκτωβρίου 1956 ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ 'Επισκόπου Μαραθῶνος Δαμασκηνοῦ (νῦν Μητροπολίτου Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας).

'Ιερά λείψανα: Πρωτομάρτυρος Στεφάνου.

30. 'Αγία Γλυκερία Γαλατσίου. (13 Μαΐου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Ανηγέρθη ἐπὶ τῆς θέσεως παλαιοῦ ναυδρίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1927, ἀποπερατωθεὶς ἐν ἔτει 1955.

Τὰ ἐγκαίνια δὲν ἐτελέσθησαν.

'Ιερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: 'Αναστασίου 'Ορλάνδου «Μεσαιωνικὰ μνημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν 'Αθηνῶν καὶ τῶν κλιτύων Ὑμηττοῦ—Πεντελικοῦ—Πάρνηθος καὶ Αἰγέλεω», 'Αθήναι 1933, σελ. 134.— «'Ιερά 'Ακολουθία καὶ βίος τῆς 'Αγίας καὶ ἐνδόξου παρθενομάρτυρος Γλυκερίας, πολιούχου Γαλατσίου 'Αθηνῶν», ἐπιμελεία 'Αρχιμ. Χρυσοστόμου Κοῦῆ, 'Αθήνησι 1958).

31. Προφήτης Δανιὴλ Βοτανικοῦ — Μεταξουργείου. (17 Δεκεμβρίου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Ανηγέρθη πρὸ 100ετίας, ἐπεκταθεὶς μεταγενεστέρως.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν ὅτε ἀνηγέρθη.

'Ιερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: 'Αναστασίου 'Ορλάνδου «Μεσαιωνικὰ μνημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν 'Αθηνῶν καὶ τῶν κλιτύων Ὑμηττοῦ—Πεντελικοῦ—Πάρνηθος καὶ Αἰγέλεω», 'Αθήναι 1933, σελ. 142).

32. "Άγιος Δημήτριος 'Αμπελοκήπων. (26 'Οκτωβρίου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Ανηγέρθη, εἰς τὴν θέσιν παλαιοῦ ἱεροῦ ναοῦ, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1952 μέχρι τοῦ ἔτους 1956.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 20 'Οκτωβρίου 1957 ὑπὸ τοῦ 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν Θεοκλήτου Παναγιωτοπούλου.

'Ιερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

'Ἡ ἀγιογράφησις τῆς κόγχης τοῦ ἱεροῦ Βήματος ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Σπυρ. Παπανικολάου καὶ Παντ. 'Οδάμπαση.

33. "Άγιος Δημήτριος Νέας 'Ελβετίας. (26 'Οκτωβρίου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Απὸ τοῦ ἔτους 1927 ἦτο ξύλινος, μέχρι τοῦ ἔτους 1929, ὅτε ἐγένετο πλινθόκτιστος. 'Απὸ τοῦ ἔτους 1947 μέχρι τοῦ 1959 ἐκτίσθη διὰ λιθοδομῆς.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 11 Νοεμβρίου 1929, ὅτε ὁ ἱερὸς ναὸς ἦτο εἰσέτι πλινθόκτιστος.

'Ιερά λείψανα: 'Αγίου Γεωργίου, μεταφερθέντα ἐκ Μικρῆς 'Ασίας.

34. "Άγιος Δημήτριος Μπραχαμίου. (26 'Οκτωβρίου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Απὸ τοῦ ἔτους 1896 μέχρι τοῦ 1907.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν ἐν ἔτει 1907.

'Ιερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

35. "Άγιος Δημήτριος Ψυρρῆ. (26 'Οκτωβρίου).

Χρονολογία άνεγέρσεως: 'Ανηγέρθη ἐν ἔτει 1845, ἐμεγεθύνθη ἐκ βάρων ὁ κυρίως ναὸς ἐν ἔτει 1901, καὶ ἐν ἔτει 1912 διεκοσμήθη.

'Ἡ χρονολογία τελέσεως τῶν ἐγκαινίων εἶναι ἀνεξακρίβωτος.

'Ιερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Α. Ξυγοπούλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν 'Αθηνῶν», εἰς τὸ «Εὐρετήριο τῶν μνημείων τῆς 'Ελλάδος», τεῦχος Β', 'Αθήναι 1929, σελ. 108).

36. Ἅγιος Δημήτριος Ψυχικοῦ. (26 Ὀκτωβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἐθεμελιώθη κατὰ τὸ ἔτος 1931 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, ἀποπερατωθεὶς ἐν ἔτει 1934.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῷ 1940 ὑπὸ τοῦ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου Ταλαντίου Παντελεήμονος (νῦν Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης).

Ἡ ἀγιογραφίαις ἤρχισεν ἐν ἔτει 1940 ἀποπερατωθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1960, ἔργον τυγχάνουσα τοῦ Δημητρίου Πελεκάση.

Ἴερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

37. Ἅγιος Διονύσιος Κολωναίου. (3 Ὀκτωβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀνηγέρθη κατὰ τὸ ἔτος 1900 καὶ ἦτο μικρῶν διαστάσεων. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1925 μέχρι τοῦ 1930 ἐκτίσθη ὁ νέος ἱερός ναός.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 24 Μαΐου 1931 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου.

Ἡ ἀγιογραφίαις συνεπληρώθη κατὰ τὸ 1937, εἶναι δὲ ἔργον τοῦ Σπυρ. Βασιλείου.

Διὰ Β. Διατάγματος, ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1936, καθιερώθη ἡ πανήγυρις τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ ὡς ἑορτὴ τοῦ Πολιούχου Ἀθηνῶν.

38. Ἁγία Εἰρήνη ὁδοῦ Αἰόλου. (5 Μαΐου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἦρχισε κτιζόμενος ἐν ἔτει 1846, ἐπὶ τῆς θέσεως μεσαιωνικοῦ ἱεροῦ ναοῦ, ὅστις, ἐρειπωθεὶς κατὰ τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἐπεσκευάσθη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη μετ' αὐτὴν, καὶ ἐχρησίμευεν ἔκτοτε ὡς Μητροπολιτικὸς ἱερός ναός. Κατεσκευάσθη ἐπὶ σχεδίου τοῦ Ἀρχιτέκτονος Λυσάνδρου Καυτατζόγλου. Ἡ ἀνέγερσις συνεχίσθη βραδύτερον δαπάναις τῶν ἐνοριτῶν καὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, ἐπερατώθη δὲ ἐν ἔτει 1892.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν ἐν ἔτει 1892;

Ἴερά λείψανα: Τεμάχιον δακτύλου τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Ζακύνθου, παραχωρηθὲν εἰς τὸν ἱερόν ναόν ἀπὸ 30ετίας ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου τῶν Ζακυνθίων.

Ἡ ἀγιογραφίαις ἐγένετο, ἐν μέρει, ὑπὸ

τοῦ Ἀθανασίου Γ. Βασιλείου, τοῦ Εὐβοέως.

(Βλέπε: Α. Ευγγούλου «Τὰ Βυζαντινὰ καὶ Τουρκικὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν» εἰς τὸ «Εὐρετήριο τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος», τεύχος Β', Ἀθῆναι 1929, σελ. 110).

39. Ἅγιος Ἐλευθέριος Ἀρεῶς. (15 Δεκεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1929 μέχρι τοῦ ἔτους 1932.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 20 Ἰουνίου 1932 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου.

Ἴερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

Ἡ ἀγιογραφίαις τῆς κόγχης τοῦ ἱεροῦ Βήματος ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Σπυρ. Παπανικολάου.

40. Ἅγιος Ἐλευθέριος Κάτω Πατησίων. (15 Δεκεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1934 μέχρι τοῦ 1935, δαπάναις τοῦ ἐκ Καλαμῶν βιομηχάνου Δημητρίου Ναθαναήλ.

Τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 15 Δεκεμβρίου 1935.

Ἴερά λείψανα: Ἀγίου Ἐλευθερίου.

41. Ἐσταυρωμένος Νέων Σφαγείων — Ταύρου. (14 Σεπτεμβρίου).

Χρονολογία ἀνεγέρσεως: Κτίσμα μεσαιωνικόν.

Ἡ χρονολογία τελέσεως τῶν ἐγκαίνιων εἶναι ἀνεξακρίβωτος.

Ἴερά λείψανα: Δὲν κέκτηται.

(Βλέπε: Ἀναστασίου Ὁρλάνδου «Μεσαιωνικὰ μνημεῖα τῆς πεδιάδος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν κλιτύων Ἰμηττοῦ—Πεντελικοῦ—Πάρνηθος καὶ Αἰγάλεω», Ἀθῆναι 1933, σελ. 147).

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Η Β' ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ

ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ : 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ — 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962*

«Αγαπητοί Κύριοι!

Ἡ συνάντησις μας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τόσον εὐχάριστος, προσλαμβάνει χαρακτηριστὴ οἰκειὸν καὶ ἐμπιστευτικόν. Θέλει αὕτη νὰ εἶναι σφραγισμένη συγγρόνως καὶ μὲ σεβασμὸν καὶ μὲ ἀπλότητα. Ἡ πρώτη λέξις, ποὺ ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴν καρδίαν μου εἶναι μία προσευχή: εἶναι μία διδασκαλία ὠφέλιμος δι' ὅλους, ἐξαγομένη ἀπὸ τὸν ψαλμὸν 67: «Κύριος ὁ Θεὸς εὐλογητός, εὐλογητός Κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ κατενοδώσει ἡμῖν ὁ Θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν» (67,20). Κατὰ τὸ 1952 ὁ Πάπας-Πῖος ΙΒ' μὲ μίαν χειρονομίαν ἀπρόοπτον καὶ καταπληκτικὴν μοῦ ἐζήτησε νὰ δεχθῶ νὰ γίνω Πατριάρχης Βενετίας. Τῷ ἀνεκοίνωσα ὅτι δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ σκεφθῶ πολὺ διὰ νὰ δεχθῶ. Ἡ βούλησίς μου, πράγματι δὲν εἶχε θέσιν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην· δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν ψυχὴν μου οὐδεμία ἐπιθυμία νὰ προσανατολισθῶ πρὸς τοῦτο τὸ ἀξίωμα ἢ λειτουργήμα, περισσότερον ἀπὸ τὸν προσανατολισμὸν πρὸς ἄλλο τοιοῦτον. Τὸ ἐπισκόπιόν μου ἐμβλημα ἤρκει πρὸς ἀπάντησιν: ὕπομονὴ καὶ εἰρήνη!

»Ὅταν λοιπόν, ὕστερον ἀπὸ τριακονταετῆ ὑπηρεσίαν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Ἀγίαν ἔδραν, ἤρχιζον μίαν νέαν σχεδὸν ζωὴν καὶ νὰ ἀντικρίζω τὸν λαὸν τῆς Βενετίας ὡς ποιμὴν, καὶ ἐχρημάτισα ὡς τοιοῦτος ἐπὶ ἑξ ἔτη, ἐσκέφθην πάλιν τοὺς λόγους τούτους τοῦ ψαλμοῦ: «εὐλογητός Κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν καὶ κατενοδώσει ἡμῖν ὁ Θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν». Ὁ Θεὸς καθοδηγεῖ ἡμᾶς. Καθοδηγεῖ οὕτως, ὅπως εἴμεθα καὶ μὲ ὅ,τι ἔχομεν: μὲ τὰ πλοῦτη Αὐτοῦ ἐν ἡμῖν καὶ μὲ τὰς ἀθλιότητάς μας! Ἡ ἰδία σκέψις μοῦ ἦλθεν καὶ ὅταν πρὸ τεσσαράων ἐτῶν ἐδέχθην τὴν διαδοχὴν τοῦ Ἀγίου Πέτρου, ὅπως καὶ εἰς ὅλα ὅσα ἔγιναν ἀπὸ τότε «ἡμέραν καθ' ἡμέραν» μέχρι τῆς ἀναγγελίας καὶ θέσεως εἰς κίνησιν τῆς Συνόδου ταύτης.

»Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ταπεινὸν μου ἄτομον, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφερθῶ εἰς ἰδιαιτέρας ἐμπνεύσεις. Στέκομαι εἰς τὴν ὑγιᾶ διδασκαλίαν, τὴν διδάσκουσαν, ὅτι τὰ πάντα ἔρχονται ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐντὸς τῆς προοπτικῆς ταύτης ἐθεώρησα οὐρανίαν ἐμπνευσιν τὴν ἰδέαν τῆς Συνόδου ταύτης, ἢ ὅποια ἤρχισε τὴν 11 Ὀκτωβρίου. Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἠμπορῶ νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ἡμῖν πολὺ συγκεκινημένως.

»Ἐκείνην τὴν ἱστορικὴν κατὰ θεῖαν Πρόνοιαν ὥραν ἔστρεψα ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν μου εἰς τὸ χρέος μου δι' αὐτοπερισυλλογὴν, διὰ προσευχὴν καὶ δι' εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεόν. Ἐν τούτοις τὸ βλέμμα μου ἐφέρετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τόσους υἱοὺς καὶ ἀδελφούς. Καὶ ὅταν ἐσταμάτησεν εἰς τὴν ὁμάδα τὴν ἰδικὴν σας, εἰς ἕκαστον ἀπὸ ὑμᾶς, εὔρον εἰς τὴν

παρουσίαν σας μίαν στιγμὴν ἀνακουφίσεως. Χωρὶς νὰ προῖδωμεν τὸ μέλλον, ἄς ἀρκεσθῶμεν σήμερον εἰς τὴν διαπίστωσιν τοῦ γεγονότος: «Εὐλογητὸς Κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν». Ὡς πρὸς ὑμᾶς, εὐδοκήσατε νὰ ἀναγνώσχητε εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ ἐκεῖ θὰ εὔρητε ἴσως περισσότερα ἢ εἰς τὰ λόγια μου». Πῶς ἠμπορῶ νὰ λησιμονήσω τὰ δέκα ἔτη, ποὺ ἐπέρασα εἰς Σόφιαν; Καὶ τὰ ἄλλα δέκα ἔτη ποὺ ἐπέρασα εἰς Κων/πολιν καὶ εἰς Ἀθήνας; Ἦσαν εἴκοσιν εὐτυχησμένα καὶ καλῶς πληρωμένα ἔτη, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἐγνώρισα σεβαστὰς προσωπικότητας, καὶ νέους γεμάτους γενναιοκαρδίαν. Τοὺς ἐθεώρου ὡς φίλους, μολοντί ἢ ἀποστολὴ μου ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Ἀγίου Πατρὸς ἐν τῇ Ἑγγύς Ἀνατολῇ δὲν τοὺς ἐνδιέφερε κατ' εὐθεῖαν..... Ἡ προσφιλὴς σας παρουσία ἐδῶ, ἢ συγκίνησις ποὺ σφίγγει τὴν ἱερατικὴν μου καρδίαν τοῦ—Ἐπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἔλεγον τοῦτο τὴν Πέμπτην ἔμπρὸς εἰς τὴν Συνοδικὴν Συνέλευσιν—ἢ συγκίνησις τῶν συνεργατῶν μου, ἢ ἰδικὴ σας ὡσαύτως, εἶμαι βέβαιος περὶ τούτου μὲ προσκαλοῦν νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας μου, ἢ ὅποια φλέγεται ὅπως ἐργασθῆ καὶ ὑποφέρῃ, ἵνα πλησιάσῃ ἢ ὦρα κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ πραγματοποιηθῆ δι' ὅλους ἢ προσευχὴ τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν τελευταῖον Δεῖπνον. Ἀλλ' ἢ χριστιανικὴ ἀρετὴ τῆς ὑπομονῆς δὲν πρέπει νὰ βλάψῃ τὴν ἀρετὴν τῆς συνέσεως, ἢ ὅποια ἐπίσης εἶναι θεμελιώδης. Μάλιστα, τὸ ἐπαναλαμβάνω: Εὐλογητὸς Κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν». Ὡς πρὸς σήμερον ἄς ἀρκεσθῶμεν εἰς τοῦτο. Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι εἰς τὸ ἔργον τῆς, γαλήνιος καὶ γενναιοκαρδὸς· καὶ σεῖς ἐπίσης εἰς τὸ ἔργον σας ὡς παρατηρητῶν μὲ μίαν, προσοχὴν ἀνανεωμένην καὶ γεμάτην καλωσύνην. Εἴθε εἰς πάντας ἐν παντὶ νὰ κατέλθῃ ἢ θεῖα χάρις, ποὺ ἐμπνέει, συγκινεῖ τὰς καρδίας καὶ στεφανώνει τὰς ἀξίας.

Παρεθέσαμεν ὅλην σχεδὸν τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἀγίου Πατρὸς τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἰωάννου τοῦ ΚΓ', διότι πράγματι ὑπῆρξεν ἱστορικὴ καὶ συνεχίνησε τοὺς πάντας μὲ τὸν τόνον τῆς καλωσύνης, τῆς πνευματικότητος καὶ ἀγάπης τῆς. Εἶναι πράγματι μία μεγάλη φυσιογνωμία ὁ σημερινὸς ὁ Πάπας. Οἱ λόγοι του σβήνουν μέσα εἰς τὰς καρδίας τῶν μὴ Ρωμαιοκαθολικῶν χριστιανῶν κάθε ἐπιφύλαξιν καὶ μὲ τὴν ψυχὴν των οὗτοι ἐστραμμένην πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς προσεγγίσεως καὶ ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν εὐχονται διακαῶς ὁ Θεὸς νὰ ἀποστέλλῃ πάντοτε καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἀπὸ ἐδῶ τοιοῦτους ἐμπνευσμένους καὶ ἀγαθοὺς Ἀρχηγούς. Ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ Χριστιανισμοῦ θὰ εὔρισκον τὴν λύσιν χωρὶς πολλὰς δυσκολίας μὲ τὴν ἀγάπην καὶ σύνεσιν τοιούτων Ἀρχηγῶν καὶ μὲ τὴν θεῖαν χάριν, κινουῦσαν καὶ πλουτίζουσαν τὴν δρᾶσιν των διὰ τὴν

* Συνέχει ἐκ τῆς σελ. 97 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρός μας καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀπουσία ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κων/πόλεως καὶ γενικῶς τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας ὑπῆρξεν ὡς προελέχθη λίαν αἰσθητὴ καὶ παρ' ὅλων τῶν πλευρῶν ἐξεφράσθη ἢ λύπη. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἐνότητος Καρδινάλιος Βεα ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως, ὅτι τὴν χαρὰν καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ τῶν ἑτεροδόξων Παρατηρητῶν ἐπεσκίασεν ἡ ἀπουσία τῆς ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ πάντως προσέθεσεν, ὅλοι ἐκατέρωθεν, ἐφρόντισαν, ὥστε νὰ μὴ πάθωσιν τι αἰ καλαὶ ἐν Χριστῷ σχέσεις τῶν ἀπὸ τὴν προσωρινὴν ταύτην ἀποτυχίαν τῆς ὑπερπηδήσεως τῶν κωλυμάτων πρὸς ἀποστολὴν παρατηρητῶν ἀπὸ ὅλας τὰς Ὀρθοδόξους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποστολὴν παρατηρητῶν μόνον παρὰ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀνευ τινὸς προειδοποιήσεως καὶ προσυνηνοήσεως μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, δὲν εἶναι ὀρθόν, νομίζω, νὰ ἔλθωσι πρὸς ἀλλήλας εἰς ἀντιδικίαν αἱ Αὐτοκέφαλοι Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ μάλιστα πρὸς τὴν μαρτυρικὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ζῶσαν καὶ δρῶσαν ὑπὸ σκληρὰς καὶ δυσμενεῖς συνθήκας ἐντὸς ἐνὸς ἐντελῶς ἀθεϊστικοῦ Κράτους, κεκηρυγμένου ἀναφανδὸν ὑπὲρ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ἀθεϊστικοῦ ὕλισμοῦ. Ἄς ρίψωμεν μᾶλλον τὸ βλέμμα μας πρὸς τὸ εὐχάριστον σημεῖον τοῦ γεγονότος εἰς μίαν ἐποχὴν προσεγγίσεως πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ κόσμου, ἥτοι εἰς τὸ ἀπροσδόκητον εὐχάριστον ἐπίτευγμα, ὅτι ἐλησμονήθησαν ὅλα καὶ ἐπεδείχθη πνεῦμα χριστιανικῆς ἀνωτερότητος καὶ φιλικῆς προσεγγίσεως καὶ ἀπὸ τοὺς δύο ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους καὶ λίαν ἐχθρικοὺς κόσμους, διότι ἀφ' ἐνὸς καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐλησμονήσαν τὸ γεγονός, ὅτι ὅλαι αἱ χιλιάδες Οὐνιτῶν τῶν ἐντὸς τῶν Κομμουνιστικῶν Κρατῶν ἐπεστράφησαν διὰ τῆς βίας εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ ὅτι πολλοὶ ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι θαρραλέοι κληρικοὶ τῶν μαρτυρῶν ἐν φυλακαῖς καὶ ἐν στρατοπέδοις καταναγκαστικῶν ἔργων, ἀφ' ἑτέρου καὶ οἱ Ρῶσοι ἐγκατέλειψαν τὸ μέχρι χθὲς σύνθημά των, ὅτι ὁ ὑπ' ἀριθμ. 1 ἐχθρὸς τῶν εἶναι ὁ Πάπας καὶ ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός. Ταῦτα τὰ διαχωριστικὰ τρομερὰ ἐμπόδια ὑπερκεκινήθησαν ἀπὸ τὸ διάχυτον πνεῦμα ἐνότητος καὶ ἀγάπης μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν—καὶ ἐν Ρώμῃ ἰδίως ἀπὸ τῆς ἀνόδου εἰς τὸν θρόνον τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ σημερινοῦ Ποντίφηκος—καὶ οὕτως οἱ Ρῶσοι μετέβησαν ὡς καλοὶ φίλοι εἰς τὴν Ρώμην ὡς Παρατηρηταὶ τῆς Συνόδου τῆς ἐν ᾧ παραλλήλως οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐπέτυχον τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐκ τῶν φυλακῶν πολλῶν κληρικῶν τῶν ἐν οἷς καὶ τοῦ Ρωμαιοκ. Ἀρχιεπισκόπου Slipky, τοῦ ἐπὶ 18 ἔτη μαρτυρήσαντος εἰς τὰς Ρωσικὰς φυλακάς! Ὅταν χάριν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν λησμονοῦνται τοιοῦτον κακὸν παρελθὸν καὶ πάθη καὶ μίση, ὀφείλομεν πάντες νὰ αἰσθανώμεθα χαρὰν καὶ νὰ παρακαλῶμεν τὴν παντοδύναμον χάριν τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς χαρίζῃ καὶ ἄλλας τοιαύτας περιπτώσεις λήθης κακοῦ παρελθόντος. Ἄς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἰδίως καὶ ἡμεῖς οἱ ἁγῆκοντες εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν

τὰ συμβαίνοντα περὶ ἡμᾶς, ὥστε νὰ παύσωμεν τὴν μονολιθικότητά μας, δι' ἣν συνήθως ἕως τώρα κατηγοροῦμεν τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὴν σκληρῶν καὶ ἀκαμψίαν ἐν τῇ πολιτικῇ μας ἔναντι τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, διότι ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐρωτήσῃ ἡμᾶς ἴσως, μόνον ἂν εἴμεθα Ὀρθόδοξοι καὶ ἂν διετηρήσαμεν ἀνόθευτον τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας παρακαταθήκην τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπράξαμεν τὸ πᾶν διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ μεγάλου σκανδάλου τῆς διαίρεσεως τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ καιροὶ ἤλλαξαν καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι καὶ διὰ τὰ πλέον ἀπίστευτα καὶ ἀπροσδόκητα πράγματα! Διὰ νὰ γίνῃ ὅ,τι ἔγινε μετὰ τὴν μετάβασιν Ρώσων Παρατηρητῶν εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Ρώμης, σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ θαῦμα καὶ ὅ,τι κάμνει ὁ Θεὸς εἶναι πλειστάκις ἀκατανόητον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πλὴν ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ σκέπτεται, ὅπως σκεπτόμεθα ἡμεῖς: «τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;» (Ρωμ. 11,34. Ἦσ. 40,13).

5. Μετὰ τὸ πέρας τῶν θεμάτων διαδικασίας καὶ ὁργανώσεως ὡς καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν τῶν διαφορῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ὑποεπιτροπῶν ἤρχισαν αἱ κύρια ἐργασίαι τῆς Συνόδου διὰ τῆς συζητήσεως τοῦ πρώτου θέματος (ἢ Σχήματος) αὐτῆς, τοῦ περὶ τῆς θείας Λειτουργίας. Τὸ περὶ τῆς θείας Λειτουργίας θέμα, τὸ ὁποῖον εἶχε διαιρεθῆ εἰς ὀκτὼ κεφάλαια εἶναι μὲν πρακτικὸν κατὰ τὸν χαρακτῆρα, ἀλλ' ὑψίστης σπουδαιότητος διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μελῶν της. Πρόκειται περὶ τοῦ καλύτερου τρόπου, δι' οὗ θὰ ἡδύνατο ἡ θεία Λειτουργία νὰ καταστῇ πηγὴ θείας χάριτος καὶ ἀνυψώσεως τῆς προσευχομένης ψυχῆς πρὸς τὸν Θεὸν της. Ἡ θεία Λειτουργία εἶναι τὸ λαμπρότερον καὶ ἱερώτερον μέσον τῆς ἀναγεννήσεως καὶ θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Κατ' αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος, λατρεύων ἐν ὕμνοις καὶ ὁμοθυμαδὸν μετὰ τῶν συνανθρώπων τὸν Θεὸν του, ζῆ καὶ ὑψοῦται ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου καὶ ὕμει μόνον καὶ δοξολογεῖ, ὅπως οἱ ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ τὸν ὑπερύμνητον καὶ ὑπέρτερον παντὸς αἴνου ἄπειρον Δημιουργὸν καὶ Σωτῆρα. Εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν πόσον ἔχει ἀναγνωρισθῆ ἡ ἁγιαστικὴ καὶ ἀναγεννητικὴ δύναμις τῆς θείας λειτουργίας κατὰ τοὺς χρόνους μας, καθ' οὓς ἐδημιουργήθη εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας ἡ λεγομένη Λειτουργικὴ κίνησις, κίνησις, ἥτις ἐστρεψε τὴν προσοχὴν τῶν εὐσεβῶν ἀνὰ τὸν κόσμον πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολὴν ἀκριβῶς διὰ τὸν ἀνεκτίμητον πλοῦτον καὶ τὴν ἀξίαν τῆς θείας λειτουργίας καὶ γενικῶς τῆς λατρευτικῆς της ζωῆς. Ἐνεκα τῆς σπουδαιότητος ταύτης διὰ τὴν ζωὴν τῶν πιστῶν ἐτέθη τὸ τῆς λειτουργίας θέμα ὡς τὸ πρῶτον πρὸς συζήτησιν, ἐν ᾧ πάντες ἀνεμένον καὶ ἡ συνήθεια ὑπῆρχεν εἰς τὰς Συνόδους νὰ ἀρχίζῃ τις ἀπὸ τὰ δογματικὰ θέματα. Πράγματι πολλοὶ ἦσαν βέβαιοι, ὅτι ὡς πρῶτον θέμα τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου θὰ ἦτο τὸ περὶ τῶν πηγῶν τῆς πίστεως: περὶ τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἱ. Παραδόσεως.

Ἄλλ' ἡ Παπικὴ ἐγκύκλιος τῆς 25 Δεκ. 1961 Humanae Salutis ἤδη ὥριζεν, ὅτι μεταξύ ὄλων τῶν θεμάτων, τῶν καταρτισθέντων ὑπὸ τῶν προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν, ὁ Πάπας θὰ ἀποφασίσῃ ποῖα καὶ πότε θὰ εἰσήγοντο εἰς τὴν Σύνοδον πρὸς συζήτησιν. Καὶ ὁ Πάπας ἀπεφάσισεν, ὅπως ὡς πρῶτον εἰσαχθῆ τὸ περὶ τῆς θείας Λειτουργίας θέμα. Αἱ συζητήσεις του, κατὰ τὴν Unitas vol. IX. No 61 (σελ. 76), διήρκεσαν ἀπὸ τῆς 22 Ὀκτ. μέχρι τῆς 13 Νοεμβρίου καὶ ἀπασχολήθησαν μὲ αὐτὸ 15 συνεδριάσεις τῆς Ὀλομελείας, διαρκέσασαι πεντήμοντα περίπου ὥρας. Ἐλαβον τὸν λόγον κατ' αὐτὰς εἴκοσιν ἐννέα ῥήτορες—ἡ διάρκεια τῆς ἐκφράσεως παρ' ἐκάστου τῆς γνώμης του ἦτο δεκάλεπτος—καὶ ἐξακόσιοι εἴκοσι καὶ πέντε σύεδροι ὑπέβαλον γραπτῶς τὰς παρατηρήσεις των ἐπὶ διαφόρων σημείων τοῦ θέματος, διότι δὲν ὑπῆρχε χρόνος, ὅπως ἐκφέρωσι ταύτας προφορικῶς κατὰ τὰς συνεδριάσεις. Ὅλοι αἱ πολυάριθμοι αὐτὰι παρατηρήσεις, δι' ὧν προετίθεντο διάφοροι μεταβολαὶ εἰς τὸ κείμενον, ὅπερ εἶχε προσυντάξῃ ἡ ἀρμοδιὰ προπαρασκευαστικῆ Ἐπιτροπῆ, ἐμελλε νὰ τακτοποιηθοῦν καὶ νὰ διατυπωθοῦν προσηκόντως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς θείας Λειτουργίας, εἰς τὴν ὁποίαν παρεπέμφθησαν καὶ ἡ ὁποία πάλιν ἔπρεπε νὰ συμφωνήσῃ ποίας ἐξ αὐτῶν ἔπρεπε νὰ ἀποδεχθῆ καὶ νὰ ἐνσωματώσῃ εἰς τὸ τελικὸν σχέδιον. Κυρίως αἱ παρατηρήσεις καὶ αἱ συζητήσεις περιεστράφησαν περὶ τὰ ἐξῆς τρία σημεία τῆς θείας Λειτουργίας: περὶ τὴν ἑλῶσσαν αὐτῆς καὶ τῶν διαφόρων τελετῶν, περὶ τὴν σὺ λ λ ε ι τ ο υ ρ γ ί α ν καὶ περὶ τὴν μετὰ λ η ψ ι ν ὑ π ὸ ἀ μ φ ὅ τ ε ρ α τὰ ε ἴ δ η. Πλὴν τούτων ἀρχιερεῖς τινες ἐζήτησαν τὴν συντόμωσιν καὶ τὴν ἀπλοποίησιν τῆς θείας Λειτουργίας καὶ τῶν διαφόρων τελετῶν, ἐπανερχομένης τῆς θείας λατρείας εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἀπλότητα τῶν πρώτων χριστιανῶν. Ἄλλοι προέτειναν τὴν φαεινὴν πρότασιν, ὅπως ἐπέλθῃ συνεννόησις μεταξύ ὄλων τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἵνα ἐορτάζωσι τὸ Πάσχα κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμερομηνίαν τοῦ ἔτους.

Σφοδραὶ καὶ θαρραλέαι ὑπῆρξαν αἱ συζητήσεις περὶ τὰ τρία προμνημονευθέντα σημεία τῆς θείας Λειτουργίας, ὅτε ἐξεδηλώθησαν δύο εὐκρινῶς ἀναπτυχθεῖσαι τάσεις, ἡ μὲν συντηρητικὴ, ἡ δὲ ἄλλη φιλελευθέρα, καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐκπροσωπηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀρχιεπισκόπων καὶ Καρδινάλιων τοῦ Κέντρου, πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐδραν, ἡ δὲ ὑπὸ τῶν Ἀρχιεπισκόπων διαφόρων Ἡπειρών. Ἀξιοσημείωτον, ὅτι ὁ γνωστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Dr. Spellman ἐπέδειξεν ἀδιαφορίαν καὶ ἀντίδρασιν ὡς πρὸς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐν τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ διότι ἡ ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίᾳ ἔχει, εἶπεν σπουδαιότερα προβλήματα νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ ἐπιλύσῃ. Τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅπως συνήθως ὄλα τὰ ἀνακοινωθέντα του, ἐν συντομίᾳ ἀνεκοίνωσε διὰ τὴν ἐβδόμην Συνεδρίαν τῆς Ὀλομελείας τὰ ἀκόλουθα: Παρόντες κατὰ τὴν συνεδρίαν 2393 Πατέρες, ἐξ ὧν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα ἐκείνων, οἵτινες ἔλαβον, τὸν λόγον καὶ ἕκαμον διαφόρους προτάσεις καὶ παρατηρήσεις. Πάντες οἱ λαβόντες τὴν λόγον ἀνεφέρθησαν εἰς ὄλα τὰ σημεία τοῦ περὶ

τῆς θ. Λειτουργίας θέματος. Οὗτοι ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν ἰδιαιτέρως εἰς τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κάμνει λόγον περὶ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἡ Λειτουργία τρέφει τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν πιστῶν. Ἴνα ἡ θ. Λειτουργία ἡμπορέσῃ νὰ παράγῃ τοὺς καρπούς της, δὲν ἀρκεῖ νὰ τηρῶνται κατὰ τὴν τέλει τῆς οἱ νόμοι καὶ αἱ διατάξεις πού καθιστοῦν ταύτην ἐγκυρον, ἀλλὰ πρέπει καὶ οἱ πιστοὶ νὰ δύνανται νὰ λαμβάνωσι μέρος κατὰ τρόπον συνειδητὸν καὶ ἐνεργόν. Ἄλλο σημεῖον τὸ ὁποῖον συνεζητήθη ὑπὸ τῶν Πατέρων εἶναι ἡ λειτουργικὴ γλῶσσα. Ὑπάρχουν λόγοι πού συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς λατινικῆς. Ἡ χρῆσις αὐτῆς δὲν ἔχει μόνον ἀξίαν ἀποκλειστικῶς ὡς γλῶσσα τῆς παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ διότι ἀσκεῖ μίαν πραγματικῶς ἐνωτικὴν ἐπίδρασιν. Πλὴν τούτων, λόφω τῆς λογικῆς τῆς ἀκριβείας καὶ τοῦ νομικοῦ καὶ θετικοῦ χαρακτῆρος τῆς εἶναι ἰδιαιτέρως κατάλληλος νὰ διατυπώσῃ θεολογικὰ καὶ δογματικὰ συναφείας καὶ συναρτήσεις. Ἐξ ἄλλου πολλοὶ λόγοι συνηγοροῦν ὑπὲρ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν κατὰ τὰς λειτουργικὰς τελετάς, ἐξ ὧν ὁ σπουδαιότερος λόγος εἶναι ἡ ἱκανότης τῶν νεωτέρων γλωσσῶν νὰ καθιστᾷ προσιτὰς καὶ νοητὰς εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν πιστῶν τὰς λειτουργικὰς τελετάς καὶ νὰ εὐνοῇ οὕτω τὴν ἐνεργὸν προετοιμασίαν εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν. Πλὴν τούτου ἡ χρῆσις τῶν νεωτέρων γλωσσῶν μαρτυρεῖ ὁρατῶς τὴν οἰκουμενικότητα τοῦ χριστιανισμοῦ, ἱκανοῦ νὰ προσλαμβάνῃ, ἂν καὶ παραμένον ἀμετακίνητος, τὰς μορφὰς καὶ παραστάσεις καὶ ἀξίας παντὸς λαοῦ πάσης ἐποχῆς, καὶ τῆς συγχρόνου καὶ τῶν μελλόντων αἰώνων.

Τὸ ἀνακοινωθὲν εἶναι λίαν σύντομον καὶ κατὰ τὰ ἐκφρασθέντα παράπονα μελῶν τινῶν τῆς Συνόδου, τὰ ἐπίσημα ἀνακοινωθέντα ταῦτα ἐξέφραζον καὶ διευτύπωνον σαφέστερον τὰς ἀπόψεις τῆς συντηρητικῆς μερίδος. Πολλὰ πράγματι ἐλέχθησαν ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τῆς θ. Λειτουργίας καὶ πολλοὶ ἐπετέθησαν μετὰ σφοδρότητος ἐναντίον τῆς συνεχιζομένης ἐπὶ αἰῶνα τώρα Λατινικῆς ἐν τῇ θ. Λειτουργίᾳ. μολοντί πάντοτε μετὰ λεπτότητος καὶ μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τὴν γνώμην τῶν ἀντιπρονοούντων. Οἱ συνήγοροι τῆς διατηρήσεως τῆς λατινικῆς ἐφοβοῦντο, ὅτι θὰ εἰσήγετο ὁ ἐθνικισμὸς καὶ συνεπῶς ἡ διαίρεσις μεταξύ τῶν περιφερειῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα, ἔλεγον, εἶναι ὁ σύνδεσμος τῆς ἐνότητος «vinculum unitatis». Ἄλλ' οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἀντικαταστάσεώς της διὰ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν ἐν τῇ θείᾳ Λατρείᾳ ἀντέλεγον ὡς ἀκολούθως. Ἐὰν ἡ θεία Λειτουργία εἶναι πρᾶξις λατρείας καὶ ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ, μία μετάδοσις τῆς περὶ Θεοῦ ἀληθείας καὶ τῆς θείας χάριτος πῶς ἡμπορεῖ νὰ μένη ἀκατάληπτος δι' ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους προορίζεται; Τὰ σύμβολα, αἱ τελετουργικαὶ πράξεις, αἱ δεήσεις πού ἀποτελοῦν τὴν θείαν Λειτουργίαν ἔπρεπε νὰ προσαρμύζωνται εἰς τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς ἐκάστου λαοῦ. «Ὅπως, εἶπεν ὁ Καρδινάλιος Gracias, κατὰ τὴν πρώτην ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ θεία Λειτουργία υἱοθέτησε διαφόρους μορφὰς ἐν Ἑλλάδι, ἐν Συρίᾳ καὶ ἐν Ρώμῃ, διατὶ ἡ σύγχρονος ἐξάπλωσις τοῦ χριστιανισμοῦ νὰ μὴ δημιουργήσῃ μίαν θείαν Λειτουργίαν Κινεζικὴν, Ἰνδικὴν, Ἀφρικανικὴν; Ἡ

ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐγκριταὶ ἐν τῇ ὁμοιομορφία». Δὲν εἶναι ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἀλλ' ἡ ἀγάπη ὁ σύνδεσμος τῆς ἐνότητος τῶν πιστῶν, διεκήρυξεν ἄλλος Ἐπίσκοπος. «Εἰς τὴν χώραν μου, εἶπεν εἰς Ρωμαιοκαθολικὸς Γιουγκοσλαῦος Ἐπίσκοπος, ἡ λειτουργία γίνεται εἰς τὴν κροατικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' εἴμεθα διὰ τὸν λόγον αὐτὸν μακρὰν τῆς ἐνότητος». Ὁ Οὐνίτης Πατριάρχης Μάξιμος ὁ Δ' Σάιγ, μὴ καταδεχθεὶς νὰ ὁμιλήσῃ εἰς μίαν νεκρὰν γλῶσσαν, εἰς τὴν Λατινικὴν εἶπεν εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν τὰς ἐξῆς σπουδαίας παρατηρήσεις. «Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ Κύριος ἐτέλεσε τὴν πρώτην εὐχαριστήριον θυσίαν του εἰς γλῶσσαν καταληπτὴν ὑπὸ τῶν συγχρόνων του. Τὸ ἴδιον ἔκαμαν καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ συνεργάται των. Ποτὲ δὲν διανοήθησαν, ὅτι εἰς μίαν χριστιανικὴν συνάθροισιν ὁ ἱερούργων ἠδύνατο νὰ ἀναγινώσκῃ περικοπὰς Βιβλικὰς, νὰ ψάλλῃ τοὺς ψαλμοὺς, ἢ νὰ κηρύττῃ ἢ νὰ κάμνῃ τὴν κλάσιν τοῦ ἄρτου εἰς ἄλλην γλῶσσαν πλὴν ἐκείνης, πὺ ἡνῶσει ἢ συνάθροισις. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει (ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆς ἐν πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ «ἀμήν») ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν» (1 Κορ. 14,16). Ἐμπρὸς εἰς αὐτὸν τὸν διαυγῆ, καθαρὸν, ἀκριβῆ συλλογισμὸν τοῦ Ἀποστόλου, πρέπει νὰ ὑποχωρήσουν ὅλοι οἱ λόγοι, οἱ προσαγόμενοι ὑπὲρ τῆς χρήσεως τῆς λατινικῆς ἐν τῇ θεῖᾳ Λειτουργίᾳ». Μερικοὶ δὲ ἀντιπρόσωποι ἐκ τῶν Κομμουνιστικῶν χωρῶν ἀνέφερον, ὅτι εἰς τὰς ἐκεῖ Ἐκκλησίας τὸ μόνον μέσον πρὸς κατήχησιν καὶ διδασκαλίαν τῶν πιστῶν εἶναι ἐντὸς τῶν ἱερῶν ναῶν τελοῦμεναι θεῖαι λειτουργίαι. Οἱ Κομμουνισταὶ διὰ νὰ ἀπομακρύνουν τὸν κόσμον ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς θείας Λειτουργίας τῆς ἐπενόησαν καὶ ἐμμήθησαν τὰ ἰδικὰ μας ἱερὰ Μυστήρια καὶ εἰσήγαγον Βάπτισμα σοσιαλιστικόν, τελετὰς ἀφιέρωσως τῆς νεολαίας (τὸ χριστιανικὸν μυστήριον τοῦ χρίσματος). μίαν ἄθεον λειτουργίαν, ἢ ὅποια κἄτι λέγει εἰς αὐτοὺς. Ἐναντίον ὅλων τούτων δὲν διαθέτομεν ἡμεῖς εἰ μὴ ἐν μόνον μέσον: νὰ παρουσιάζωμεν εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν πιστῶν μίαν θεῖαν Λειτουργίαν προσιτὴν καὶ καταληπτὴν». Ἄλλοι ἐτόνισαν τὰς δυσκολίας πού συναντοῦν αἱ Ἱεραποστολαὶ μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς λατινικῆς εἰς τὰς χριστιανικὰς χώρας καὶ ἄλλοι παρετήρησαν, ὅτι πολλοὶ χριστιανοὶ ἐκ τούτων δὲν ἔρχονται εἰς τὰς Ἐκκλησίας, εἰ μὴ διὰ τὸ Βάπτισμα, διὰ τοὺς γάμους καὶ διὰ τὰς κηδεΐας. Αὗται εἶναι αἱ μόναι περιπτώσεις τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἱερέων μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τότε πῶς θὰ συγκινήσουν καὶ θὰ ἐπηρεάσουν αὐτοὺς μετὰ μίαν ξένην, ἀκατανόητον γλῶσσαν; Ἡ θεῖα Λειτουργία ἄλλως τε, οὕσα ἔκφρασις καὶ προσφορὰ λατρείας πρὸς τὸν Θεὸν πρέπει νὰ εἶναι νοητὴ καθ' ὅλα τὰ σημεῖα αὐτῆς, εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς πράξεις, ὑπὸ τῶν τελετουργῶν αὐτῆς, καὶ τοιοῦτοι δὲν εἶναι μόνον οἱ Ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς, ἀλλ' ὁλόκληρος ὡσαύτως ὁ λαὸς τῶν πιστῶν. Εἰς τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου τῆς Συνόδου περὶ τῆς 8ης Συνεδρίας τῆς Ὁλομελείας, (Σάββατον 26 Ὀκτ.) ἀναφέρεται ἰδιαίτερος, ὅτι διὰ νὰ προαγάγωμεν τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν τῶν πιστῶν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὴν συνάθροισιν των ἐν σπουδαῖον

μέρος τῆς λειτουργικῆς πράξεως (λόγους, ὕμνους καὶ ψαλμωδίας κινήσεις καὶ στάσεις των εἰς διάφορα σημεῖα τῆς θείας Λειτουργίας). Δι' ὅλον τὸ πρόβλημα τοῦτο τῆς χρήσεως γλώσσης νοητῆς εἰς πάντας κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν ὁ προμνημονευθεὶς Gongar παρατηρεῖ: «Ἡ δογματικὴ βᾶσις τούτου, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἶναι αὕτη, τὸ πρόσωπον τῆς λειτουργικῆς τελετῆς δὲν εἶναι μόνον ὁ κληρὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ κεχειροτονημένος πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου λειτουργικός, ἀλλ' ἡ κοινότης ἠνωμένη μετὰ τὸν ἱερέα τῆς, ὁ «λαὸς ὁ ἅγιός σου» (plebs tua sancta), περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Κανὼν τῆς θείας λειτουργίας. Ὅλην τὴν θεολογίαν τῶν τελευταίων εἴκοσι ἐτῶν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιγράψωμεν οὕτω: Θεολογίαν τῶν βεβαπτισμένων ὡς ἡγιασμένων καὶ πνευματικῶς ἱερέων, θεολογίαν τῆς χριστιανικῆς κοινότητος ὡς τοιαύτης, θεολογίαν τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῶν λαϊκῶν εἰς τὰ ἔργα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἄς σημειωθῆ ἐπὶ πλέον, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν συγχρόνων γλωσσῶν κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν βοηθεῖ, οὐ μόνον εἰς τὴν ἀποδοτικότητά τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἄλλας χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ὅλαι εἰς τὴν θεῖαν των λειτουργίαν καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἱεράς τελετὰς μεταχειρίζονται τὰς νεωτέρας γλώσσας καὶ ἐκάστη τὴν γλῶσσαν τοῦ ποιμνίου τῆς.

Τὸ ἄλλο κεφάλαιον ἐν τῷ περὶ Λειτουργίας θέματι ἦτο ἡ μετὰ τὸς τῆς θείας μεταλήψεως ὑπὸ τὰ δὲ οὐ εἶδῃ εἰς πάντας τοὺς πιστοὺς. Ἡ προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ εἶχε προτείνῃ εἰς τὴν εἰσήγησίν τῆς τὴν τοιαύτην μετάληψιν εἰς ὠρισμένας μόνον περιπτώσεις. Καὶ ἡ Σύνοδος ἀνευ πολλῆς συζητήσεως ἐδέχθη τοῦτο διὰ τὰς ἀκολουθοῦσας εἰδικὰς περιπτώσεις, εἰς χειροτονίας, εἰς κουρὰν μοναχῶν, εἰς τὰς τελετὰς τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, εἰς τὴν λειτουργίαν, τὴν ἀκολουθοῦσαν τὸ βάπτισμα ἐνός ἐφήβου. Τοῦτο ὅμως, ὡς ἐτόνισθη ἰδιαίτερος, δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ μετάληψις ὑπὸ τὸ ἐν εἶδος ὅπως εἰθίσται νὰ γίνεται ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, εἶναι ἀτελής. Οἱ Καρδινάλιοι Bea καὶ Alfrink ὑπεστήριξαν, ὅτι ἡ μετάληψις ὑπ' ἀμφοτέρω τὰ εἶδη θὰ ἐφανέρωνεν καὶ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἀκόμη μορφῆς τοῦ μυστηρίου τὴν μέριμναν τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀναπαραστήσῃ ἀκριβῶς τὴν σύστασιν τῆς θείας Εὐχαριστίας κατὰ τὸν μυστικὸν Δεῖπνον. Ἡ συμμόρφωσις αὕτη πρὸς τὰς κινήσεις καὶ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν μυστικὸν Δεῖπνον θὰ ἔχῃ μεγάλην σημασίαν οἰκουμενικὴν.

Ἡ συλλειτουργία πολλῶν ἱερέων μαζὶ κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν πὺ συνηθίζεται ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ὀρθόδοξις Ἐκκλησίαις, δὲν ἐπιτρέπεται ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὑπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐγίνε δεκτόν, ὅπως ἐπιτραπῆ αὕτη πάλιν εἰς εἰδικὰς μόνον περιπτώσεις, εἰς τὰς ἱεράς Μονὰς, ὅταν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἱερεῖς του εὐρίσκονται εἰς ποιμαντικὴν Ἠσυχίαν (retraite pastorale), εἰς περιοδείας τελέσεως τοῦ χρίσματος. Ἡ συλλειτουργία εἶναι μαρτυρία τις τῆς ἐνότητος τοῦ ἱερατείου.

Κατὰ τὴν 16ην συνεδρίαν τῆς Ὁλομελείας ἐγίνε συζήτησις καὶ περὶ καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

«Ὁ βᾶθος πλοῦτου καὶ σοφίας
» καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύ-
» νητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνε-
» ξιχνῆστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ»
(Ρωμ. ια' 33).

Ὁ ἄνθρωπος παρεβίασεν ἤδη τὸ ἄβατον τῶν οὐρανῶν καὶ τοῦ διαστήματος. Διὰ τῶν καταπληκτικῶν ὄντως τεχνικῶν ἐπινοημάτων του εἰσῆλθε κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὸν οὐράνιον χῶρον, μελετᾷ δὲ συντόμως καὶ προετοιμάζει ἐπειγόντως τακτικά πλέον δρομολόγια πρὸς συστηματικὴν ἐξερεύνησιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀπείρων οὐρανίων κόσμων.

Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ διὰ τῶν ταξιδίων του εἰς τὸ διάστημα νὰ ἐκπορθῆσῃ τὰ ἄδυτα μυστήρια τῆς ἐν οὐρανοῖς δικαιοδοσίας τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦτο ἰδιαιτέραν ἔχει σημασίαν ὁ τρόπος τῆς πνευματικῆς προπαρασκευῆς καὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως, μετὰ τῆς ὁποίας οὗτος εἰσέρχεται εἰς τὰ ἄδυτα ἐνδαιτήματα τοῦ Θεοῦ, τὰ πραγματικῶς ἅγια τῶν ἁγίων. Διὰ τῆς συντελουμένης ὑπὸ τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης μεγάλης προσπαθείας κατακτήσεως καὶ ἐξερευνήσεως τῶν οὐρανίων κόσμων ἔρχονται εὐλόγως εἰς τὴν σκέψιν τοῦ χριστιανοῦ οἱ λόγοι ἐκεῖνοι τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν· «Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν» (Ματθ. ια' 12 καὶ Λουκᾶ ιστ' 16).

Πάσχα κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπὸ ὅλας τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας. Τοῦτο θὰ ἦτο μία εὐκαιρία διὰ πάντας τοὺς ἀνά τὴν οἰκουμένην χριστιανούς νὰ αἰσθάνωνται ἑαυτοὺς συναδελφωμένους καὶ ἠνωμένους ἐν τῇ χαρᾷ καὶ τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἄπασαι αἱ παρατηρήσεις καὶ προτάσεις τῆς Ὀλομελείας τῆς Συνόδου κατὰ τὰς ἐπὶ δύο καὶ πλέον ἐβδομάδας (15 συνεδριάσεις ἀπὸ 22 Ὀκτωβρίου μέχρι 13 Νοεμβρίου) συνεδριάσεις τῆς ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Λειτουργίας, ἥτις οὕτως ἔφερε νέον σχέδιον πρὸς τελικὴν του ψήφισιν ὑπὸ τῆς ὀλομελείας. Τὸ νέον τοῦτο σχέδιον ὑπεβλήθη εἰς ψήφισιν καὶ ἐν τῷ συνόλω καὶ κατὰ παραγράφους. Ἡ ψηφοφορία ἀπροσδοκῆτως ὑπῆρξεν εὐνοϊκὴ εἰς μεγάλην πλειοψηφίαν διότι ἐπὶ 2215 ψήφων ἔπρεπε πρὸς ἔγκρισιν νὰ τύχῃ τῶν δύο τρίτων τῶν ψήφων τοῦλάχιστον ἦτοι 1470 ψήφων ἐψήφισαν ὅμως placet (δεκτόν, ναι) διὰ τὸ σύνολον τοῦ θέματος (σχήματος) 2162, non placet (ὄχι) 47 καὶ ψῆφοι γενικαί ἐπτά. Κατὰ ταῦτα ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐδέχθη τὴν εἰσαγωγὴν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν δι' ὀρισμένα μέρη τῆς θείας Λειτουργίας καὶ διὰ τινὰς εἰδικὰς περιπτώσεις τόσον τὴν συλλειτουργίαν ὅσον καὶ τὴν μετάληψιν ὑπὸ τῶν πιστῶν ὑπ' ἀ μ φ ὅ τ ε ρ α τ ᾶ ε ἰ δ η.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ἡ εἴσοδος τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ διάστημα εἶναι ἀναντιρρήτως μέγα γεγονός καὶ διὰ τὸν ἴδιον τὸν ἄνθρωπον καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ δι' αὐτὸν ἀκόμη τὸν Θεόν, ὅστις δέχεται οὕτω τὰς ἐπισκέψεις ἡμῶν. Κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν πίστιν, τὸ γεγονός τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συντελῆται ἄνευ τοῦ θελήματος καὶ ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ, βοηθείας πρὸς τοὺς κατασκευάζοντας τὰ διαστημόπλοια, ὡς καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς κοσμοναύτας, ἀδιάφορον ἂν οἱ ἴδιοι δὲν δύνανται ἢ δὲν θέλουν νὰ τὸ κατανοήσουν. Ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος, ὡς λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἱεροῦργεῖ καὶ μεταδίδει τὰ μυστήρια τῆς ἀπολυτρωτικῆς χάριτός Του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν καὶ δι' ἁμαρτωλῶν καὶ ἀναξίων ἀκόμη λειτουργῶν, ἀποκαλύπτει καὶ πάλιν τὰς θείας βουλὰς Του, ὡς καὶ τὰ μεγαλεῖα τῆς δημιουργίας Του καὶ διὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, οἱ ὁποῖοι δὲν καταδέχονται νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν. Τοῦτο βεβαίως συμβαίνει, ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ θείαν παραχώρησιν. Ἡ ἔναντι τοῦ Θεοῦ ἀρνητικὴ καὶ ἀνευλαβὴ διάθεσις τῶν ἐπιστημόνων ἐξερευνητῶν δὲν ἐμποδίζει Αὐτὸν νὰ ἐπιβραβεύσῃ δι' ἐπιτυχίων τὰς ἐπιστημονικὰς ἐπιδόσεις καὶ προσπαθείας τῶν ἐξερευνητῶν τούτων. Τουναντίον διὰ τῆς ἐπιτυχίας τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν ὁ Θεός ἀποβλέπει εἰς τὴν προσέλκυσιν αὐτῶν ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς πανσοφίας, τῆς παντοδυναμίας καὶ τῆς παναγαθότητός Του, κατὰ τὸν εἰς αὐτοὺς ἀντιληπτὸν τρόπον.

Οὕτω δυνάμεθα νὰ παραβάσωμεν τοὺς ἀθέους ἐξερευνητὰς τοῦ διαστήματος πρὸς τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, τὸ ὁποῖον ἀναζητεῖ ὁ Θεός, ἐγκαταλείπων καὶ ὀλόκληρον ἀκόμη τὸ ποιμνιον «τῶν ἐνενήκοντα ἑνῆα ἄλλων προβάτων ἐπὶ τὰ ὄρη» (Ματθ. ιη' 12). Ὡσαύτως δυνάμεθα νὰ παρομοιάσωμεν καὶ αὐτὰς τὰς ἐπιστημονικὰς προόδους τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰς συνεχεῖς ἀναζητήσεις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τὰ δὲ διαστημόπλοια καὶ τὰ διαστημικὰ ταξίδια, ὡς καὶ τὰς ἐξερευνήσεις τοῦ διαστήματος, πρὸς αὐτοὺς τοὺς τοὺς ὄμους τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ ἴδιος ἐναποθέτει τὸ ἀνευρεθὲν ἀπολωλὸς πρόβατον, ἵνα τὸ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ποιμνὴν Του. «Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἑνῆα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὕρῃ αὐτό; καὶ εὕρων ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὄμους αὐτοῦ χαίρων...» (Λουκᾶ ιε' 4-5).

Δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐπιτυχίαι ἐπὶ τῆς ἐξερευνήσεως τοῦ διαστήματος ἐκφράζουν περισσότερον παντὸς ἄλλου τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰ πλάσματα Αὐτοῦ, καὶ ὅτι αἱ ἐπιτυχίαι αὗται, ὡς ἐπιτυχίαι ἀνθρώπων εὐρισκομένων κατὰ τὸ πλεῖστον μακρὰν τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ συνειδητοποιοῦν εἰς ἓνα ἕκαστον τῶν χριστιανῶν τὰς ἑναντι τῶν ἐξερευνητῶν τοῦ διαστήματος πνευματικὰς υποχρεώσεις, ἰδίᾳ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὅστις δὲν ἐπράξεν ἀκόμη τὸ

πάν δια τὴν πνευματικὴν βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν αὐτοῦ ἔναντι τῶν ἀπίστων, ἢ ἀδιαφόρων περὶ τὴν πίστιν, ἐπιστημόνων ἐξερευνητῶν.

Ἡ ἀρξαμένη προσφάτως ἐπικοινωνία μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς διὰ τῶν διαστημοπλοίων δὲν εἶναι ἡ πρώτη εἰς τὴν ἱστορίαν. Ταύτης προηγῆθη, πολὺ παλαιότερον, μιὰ θαυμαστοτέρα καὶ σοβαρωτέρα τῆς διὰ τῶν πυραύλων καὶ τῶν διαστημοπλοίων ἐπικοινωνίας. Αὕτη δὲ ἦτο ἐπικοινωνία οὐ μόνον ἐκ τῆς γῆς πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οὐρανῶν πρὸς τὴν γῆν. Ἡ ἐπικοινωνία αὕτη χρονολογεῖται ἀπ' αὐτῆς ταύτης τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, κατὰ τὴν ὁποῖαν οὐ μόνον ὁ «δημιουργικὸς Λόγος τοῦ Θεοῦ», ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ «Πνεῦμα τὸ Ἅγιον» ἐφέρετο ἐπάνω τῶν ὑδάτων πρὸς ὀριστικὴν διαμόρφωσιν τῆς γῆς. Ἡ ἐπικοινωνία αὕτη προσέλαβε τὴν ἐπιστημοτέρα αὐτῆς μορφήν, ὅτε μετὰ πολλὰς σαφεῖς καὶ κατηγορηματικὰς προρρήσεις τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης («ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν» καὶ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον κατὰ μὲν τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ κατήλθεν ἐν εἴδει περιστερᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηχοστῆς ἐκάθησεν ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν ἐφ' ἓνα ἕκαστον τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ. Ὡς γνωστόν, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης μέχρι σήμερον τὸ Πανάγιον Πνεῦμα παραμένει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ θὰ παραμένῃ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἵνα δι' Αὐτοῦ, ὡς διὰ τῶν πλέον καταλλήλων διαστημικῶν καυσίμων συντελεῖται ἡ προώθησις καὶ ἀνύψωσις ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν πάντων ἡμῶν, τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ πνευματικωτέρου καὶ τοῦ καταλληλοτέρου διαστημοπλοίου. Ἀπὸ δύο περίπου χιλιάδων ἐτῶν ἡ γῆ ἠνώθη μετὰ τῶν οὐρανῶν ὡς διὰ γεφύρας διὰ τοῦ ἀναστάσιου καὶ θεοθέντος σώματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποῖου οἱ δι' Αὐτοῦ σεσωσμένοι διαβιβάζονται ὡς διὰ διαστημοπλοίου ἐκ τῆς γῆς πρὸς τοὺς οὐρανοὺς ἐπὶ πλίνκων ἔδοντες.

Διὰ τῆς ἐπικοινωνίας ταύτης ἀπεκαλύφθη ἡ δόξα καὶ ἡ ἐν οὐρανοῖς μεγαλειότης τοῦ Θεοῦ, διὸ καὶ πρέπον εἶναι οἱ οὐρανοὶ νὰ νοοῦνται ὑπὸ τῶν χριστιανῶν περισσότερο ὡς πνευματικοὶ παρά ὡς φυσικοὶ κόσμοι. Διότι ἐν αὐτοῖς ἀκριβῶς κρύπτονται τὰ μυστήρια τῆς αἰωνιότητος, τῆς παντοδυναμίας, τῆς πανσοφίας, τῆς παναγαθότητος, τῆς ἀνεκτικότητος καὶ τῆς ἀνεξικακίας τοῦ Θεοῦ. Ὡς κόσμος δὲ πνευματικὸς οἱ οὐρανοὶ ἦσαν πάντοτε ἀνοικτοὶ εἰς τοὺς ἱεροφάντας τοῦ πνεύματος.

Ὡς διδάσκει ἡ παγκόσμιος ἱστορία, οἱ οὐρανοὶ ἠνοιγόντο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀκόμη καὶ κατὰ πανηγυρικώτερον τρόπον, καὶ μάλιστα ἵνα οὕτω δοθοῦν εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἐκπροσώπους τῆς γῆς αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ Θεοῦ, εἴτε δι' ὁράσεων (Ἰεζεκιήλ α' 1, Ἀποκ. δ' 1, ἰθ' 11, 19, Πράξ. ζ' 56), εἴτε διὰ θείας τινὸς φωνῆς (Πράξ. θ' 3-6, ι' 11, κβ' 6-9, κστ' 13-15), εἴτε διὰ τῆς ἀποστολῆς ἀγγέλων (Λουκᾶ α' 26, β' 9, 13, 15., πρβλ. Ματθ. κστ' 53, Ἰωάν. α' 51, Μάρκ. α' 13, Λουκᾶ κβ' 43, κδ' 4 καὶ Πράξ. α' 10), εἴτε διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τούτου τοῦ Θεοῦ (Γ' Μακκαβ. στ' 18, Ματθ. γ' 16, Λουκᾶ α' 35, γ' 21, Πράξ.

β' 2-4, Ἰωάν. ιδ' 16, 26). Ἡ ἱστορία ὅμως γνωρίζει τὴν διανοξίν τῶν οὐρανῶν καὶ διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν προερχομένων ἐκ τῆς γῆς ψυχῶν τῶν δικαίων (Λουκᾶ ιστ' 23 ἐξ.), ὡς καὶ τῶν σωμάτων τοῦ Ἐνώχ (Γενέσ. ε' 24) τοῦ Ἠλίου (Α' Βασιλ. β' 11, πρβλ. Ἀποκάλ. ια' 12), τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Λουκᾶ κδ' 51, Πράξ. α' 9) τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Β' Κορ. ιβ' 2-4) καὶ τῆς Θεοτόκου. Κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ἐπανέλθῃ πάλιν ἐκ τῶν οὐρανῶν κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον (Ματθ. κδ' 30, κστ' 64, Μάρκ. ιγ' 26, ιστ' 62, Λουκᾶ κα' 27, Πράξ. α' 11, Ἀποκ. α' 7, ιδ' 14, ιε' 16).

Γίνεται σαφές, ὅτι οὐδεμία πνευματικὴ σύγκρισις εἶναι δυνατὴ μεταξὺ τῶν ἐπικοινωνιῶν αὐτῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὡς καὶ τῶν ἐπικοινωνιῶν ἐκεῖνων, αἵτινες ἐπιτυγχάνονται διὰ τῶν προσευχῶν τῶν πιστῶν, πρὸς τὰς ἐπικοινωνίας, τὰς πραγματοποιούμενας σήμερον διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς προόδου τοῦ ἀνθρώπου. Παρὰ ταῦτα τὸ θέμα τῆς εἰσόδου τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ διάστημα διὰ τεχνικῶν μέσων, ὡς καὶ τὸ θέμα τῶν ταξιδίων ἡμῶν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τῆς κατὰ βούλησιν ἐπικειμένης ἐπισκέψεως τῶν οὐρανίων σωμάτων, δὲν εἶναι οὔτε θρησκευτικῶς ἀδιάφορον οὔτε ξένον πρὸς τὰ πνευματικὰ θέματα τῆς πίστεως ἡμῶν, διὰ τοῦτο καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀφήνῃ ἀσυγκίνητον πάντα χριστιανόν.

Ἡ πρόοδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τεχνικῆς εἶναι διὰ τὸν χριστιανὸν εὐλογία Θεοῦ, ἀνεξαρτήτως τῶν προσώπων, δι' ὧν συντελεῖται αὕτη. Ἡ πρόοδος αὕτη πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς μία νέα πρόσκλησις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅπως οὗτος ἐπισκεφθῇ, θαυμάσῃ καὶ ἀπολαύσῃ τὰ ἐν οὐρανοῖς βασίλεια τῆς θείας μεγαλειότητος, εἰς τὰ ὁποῖα κρύπτονται τὰ μυστήρια τῆς ἀπέριου σοφίας καὶ τῆς ἀνεξαντλήτου χάριτος τοῦ Θεοῦ. Δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς δὲν πρέπει ἡ ἔλλειψις ὀρθοῦ πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν διαστημοπλοίων, ὡς καὶ ἡ ὑπὸ τῶν κοσμοναυτῶν ἀγνοία τῆς θρησκευτικῆς σημασίας τῶν ταξιδίων τούτων, ν' ἀποτελέσῃ ἐμπόδιον πρὸς ὀρθὴν πνευματικὴν ἀξιολόγησιν τῆς διὰ τῶν διαστημοπλοίων νέας διανοξέως τῶν οὐρανῶν. Δι' ἡμᾶς ἀξίαν ἔχει τὸ γεγονός αὐτῆς ταύτης τῆς προσκλήσεως εἰς τὸ νέον «βασιλικὸν δεῖπνον», τοῦ ὁποῦ τὰς θέσεις φαίνεται ἀτυχῶς ὅτι θὰ καταλάβουν πάλιν οἱ πνευματικῶς «πτωχοὶ καὶ ἀνάπηροὶ καὶ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ» (πρβλ. Λουκᾶ ιδ' 16-24).

Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς θείας δημιουργίας. Ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν ὁ ἄνθρωπος ἔκρουε τὴν θύραν τῶν κλεισμένων εἰς αὐτὸν μυστηρίων τοῦ οὐρανοῦ, ζητῶν ἐπιμόνως καὶ ἐναγωνίως νὰ εὑρῇ τὸν τρόπον τῆς διεισδύσεώς του ἐντὸς αὐτῶν. Τὰς σοβαρωτέρας ἐκφράσεις τοῦ πόθου τούτου ἀπετέλεσαν αἱ προσπάθειαι τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἀστρολογίας, καὶ τέλος τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἀστρονομίας καὶ τῆς ἀστροφυσικῆς, ἰδίᾳ δὲ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν μελέτην τοῦ φωτός, ὡς καὶ εἰς τὴν μελέτην τῶν πάσης φύσεως ὑπερκοσμίων στοιχείων. Δι' ὅλων αὐτῶν ἐπιτρέπεται νὰ λεχθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ λόγιον

τοῦ Κυρίου· «Πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται» (Ματθ. ζ' 8). Πάντως ἡ γενεὰ ἡμῶν πρέπει νὰ θεωρῆται μακαριωτέρα πάσης προηγούμενης γενεᾶς, διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ χαρὰ τῆς ἐξόδου ἡμῶν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τοὺς οὐρανίους κόσμους. Ἡ ἐξοδος ὅμως αὕτη πόρρω ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ σημαίνει καὶ τὴν κατάκτησιν τῶν κόσμων τούτων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁμοιάζομεν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτε οὗτοι εἰσῆρχοντο εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας πρὸς ἀκατάπαυσιν» αὐτῶν ἀπὸ τῶν πολλῶν περιπετειῶν τῆς μακρᾶς περιπλανήσεώς των. Τὴν ἀκατάπαυσιν ὅμως ταύτην οἱ ἴδιοι δὲν τὴν ἐχάρησαν ἐπὶ μακρόν, διότι οὗτοι ἐπολιτεύθησαν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας κατὰ τρόπον ἀποδεικνύοντα τὴν πνευματικὴν ἀναξιοσύνην αὐτῶν, διὸ καὶ ὁ Θεὸς μετῴκησεν αὐτοὺς βραδύτερον εἰς ξένην γῆν, εἰς τὴν γῆν τῆς πικρᾶς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς σκληρᾶς δουλείας.

Ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ βλέπῃ τὰς τεχνικὰς προόδους καὶ τὰς δι' αὐτῶν συντελουμένας κατακτήσεις τοῦ διαστήματος ὡς πραγματοποιήσιν τῆς δοθείσης εἰς τοὺς πρωτοπλάστους εὐχῆς ἐκείνης τοῦ Θεοῦ· «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γεν. α' 28). Ἔχουν δὲ αἱ κατακτήσεις αὗται ἀνεκτίμητον ἀξίαν διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ διὰ τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν, καθόσον δι' αὐτῶν δὲν πρόκειται ἀπλῶς ν' ἀνέλθῃ ἡ στάθμη τοῦ πολιτισμοῦ ἡμῶν, ἀλλ' ὅπερ καὶ τὸ σοβαρύτερον, πρόκειται νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ πνευματικότης ἡμῶν ἀπὸ μιᾶς ὅλως νέας σκοπιᾶς. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ὁ χριστιανὸς ὀφείλει πρὸ τῶν διανοιγομένων ἀπεράντων διαστάσεων τοῦ διαστήματος, ἰδιαίτερος δὲ κατὰ τὰ πρῶτα πρὸς αὐτὸ ἀσταθῆ καὶ νηπιακὰ βήματα τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἀναφωνήσῃ «στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης». Πρὸ τῆς νέας ταύτης καταστάσεως οὐδεὶς πρέπει νὰ μὲνῃ ἀδιάφορος καὶ πνευματικῶς ἀσυγκίνητος, μάλιστα δὲ ὁ χριστιανός, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἰδιαίτον γνώρισμα εἶναι ἡ κατὰ Χριστὸν πνευματικότης. Ἐνῶ δὲ δικαίως σύμπας ὁ κόσμος, πολιτισμένοι καὶ ἀπολιτιστοὶ, ἐπιστήμονες καὶ ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι, πιστοὶ καὶ ἄπιστοι, παρακολουθοῦμεν ἐναγωνίως τὴν ἐπὶ τῆς ἐξερευνησεως τοῦ διαστήματος συντελουμένην πρόοδον, καὶ ἐνῶ πάντες ἀναγιγνώσκομεν ἀπνευστὶ πᾶσαν νέαν σχετικὴν ἀνακοίνωσιν, ἀκόμη καὶ ὅσας ἀνακοινώσεις ἐκπέμπει ἡ ἀχαλίνωτος σκέψις φαντασιοπλήκτων ἀνθρώπων, πρὸς βεβήλωσιν, ὡς μὴ ὄφελε, τῶν ἱερῶν μυστηρίων τῆς σοβαρᾶς ἐπιστήμης, καὶ πρὸς προσβολὴν τοῦ κύρους πνευματικῶν ἀξιών, ἀκαταλύτων εἰς τοὺς αἰῶνας, ὁ χριστιανικὸς κόσμος δὲν ἠύχαριστησεν ἀκόμη τὸν Θεόν, ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος καὶ μιᾶς καρδίας, διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς νέας ταύτας ἀποκαλύψεις Του. Ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἀκόμη δὲν ἐδεήθη θερμῶς καὶ δὲν παρεκάλεσε δι' εἰδικῶν συνάξεων καὶ εἰδικῶν προσευχῶν, ὅπως ὁ ἄνθρωπος καθοδηγηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν προσπάθειάν του ταύτην καὶ ἀναδειχθῇ ἄξιος τοῦ διὰ τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ διαστήματος παρεχομένου Θεοῦ ἐλέους, καὶ οὐχὶ πρόξενος τῆς θείας ὀργῆς καὶ τῆς θείας τιμωρίας.

Εἶναι γεγονός ὅτι τὴν τάσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς

ἐξερεύνησιν τοῦ διαστήματος ἐπαυξάνουν σήμερον αἱ ἐπὶ γῆς ὕλικαι ἀνάγκαι, ἡ στενότης καὶ ἡ κακοδαιμονία τῆς ζωῆς, τὰ μίση μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ οἱ ἀνταγωνισμοὶ τῶν ἐθνῶν, ὡς καὶ τὸ ἀνικανοποίητον τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς ἐφημέρου ζωῆς καὶ ἡ ἐκ τούτου νοσταλγία πραγμάτων σταθερωτέρων καὶ ὀλιγώτερον ἀπατειῶν. Ἐπὶ τούτοις καὶ μιὰ ἐπιπολαία καὶ ἀσεβῆς περιέργεια ἐξωθεῖ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ διάστημα, ἡ μωρὰ δηλαδὴ ἐλπίς τῆς ἀπιστίας, ὅτι αὕτη ἐκεῖθεν τοῦ διαστήματος θὰ ἀσκήσῃ ἔλεγχον ἐπὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως ἡμῶν. Ἡ τελευταία αὕτη περίπτωσις ἐκφράζει τὴν τραγικότητα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εἰσέρχεται εἰς τοὺς οὐρανίους κόσμους, εἰς τὰ ἅγια δηλαδὴ τῶν ἁγίων, μετὰ τοσαύτης βεβήλου διαθέσεως, ὅπως ἀκριβῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸ «βασιλικὸν δεῖπνον» τῆς ὠραιότητος παραβολῆς τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. κβ' 12-14) χωρὶς «ἄνδυμα γάμου» ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος καὶ δι' αὐτὸ ἐξεβλήθη ἐκεῖθεν κακῶς. Πᾶς κοσμοναύτης εἰσερχόμενος εἰς τὸ διάστημα δὲν εἶναι παρὰ ἓνας νέος Μωυσῆς, διὸ καὶ πρέπει νὰ ἀγνίζεται πνευματικῶς πρὸ πάσης προσπάθειάς του νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς ἀπεράντους κόσμους τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, ἵνα οὕτω μετὰ δέους, ταπεινώσεως καὶ τῆς ἀπαιτουμένης πνευματικῆς καθαρότητος γίνῃ ἐκεῖ λειτουργὸς τῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἄλλοτε ἐγένετο ὁ Μωυσῆς εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς πρέπει κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ταξιδίων τῶν κοσμοναυτῶν ν' ἀναμένωμεν ἐν προσευχαῖς καὶ πνευματικῇ ἐξάρσει τὴν ἐκεῖθεν ἐπιστροφὴν των, ὡς καὶ τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν κομιζομένων νέων ἐκάστοτε ἀποκαλύψεων τῶν μυστικῶν τοῦ σύμπαντος, ὡς νέων πλακῶν τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Καὶ ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγράφηται ἐπὶ τῶν διαστημοπλοίων «μηδεὶς ἀσεβῆς εἰσῆτω», οὐδεμία γίνεται πνευματικὴ προπαρασκευὴ τῶν κοσμοναυτῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπιστρέφοντες οὗτοι ἐκ τοῦ διαστήματος πνευματικῶς κενοί, ἀσυγκίνητοι καὶ ἐξητλημένοι, ὡς πάντες οἱ ἄδαεῖς καὶ ἄνευ καλλιτεχνικῆς τιμῆς προδιαθέσεως ἐπισκέπται τοῦ Παρθενῶνος ἐν ὥρᾳ ἀφόρητου καύσωνος. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἠδυνήθησαν νὰ μᾶς εἰπουν οἱ ἀτυχεῖς καὶ πτωχοὶ κοσμοναῦται μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν των ἐκ τοῦ διαστήματος, μάλιστα κατόπιν καταπιεστικῆς προκλήσεως, ἦτο ἡ πληροφορία ὅτι οὐδαμῶς συνήντησαν τὸν Θεόν. Τοὺς πιστεύομεν ἀδιστακτικῶς καὶ λυπούμεθα δι' αὐτούς, διότι τὸ ταξίδιον τους ἐσημείωσεν ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο τὴν μεγαλυτέραν του ἀποτυχίαν, καὶ διότι οἱ ἴδιοι ἐπέστρεψαν οὕτω θεότυφοι. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι, ἐὰν ἀντ' αὐτῶν κυβερνήτης τοῦ διαστημοπλοίου των ἦτο οἰοσδήποτε ἐκ τῶν μεγάλων τῆς ἱστορίας μυστικῶν ὄραματιστῶν τῆς θείας μεγαλειότητος, οὗτος θὰ εἶχε δεχθῆ εἰς τοὺς πνευματικὸς δέκτας τῆς ψυχῆς του τὰ ἀνεκλάλητα μηνύματα τῆς ἐν οὐρανοῖς παρουσίας καὶ μεγαλειότητος τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἡ διενεργουμένη ἐξερεύνησις τοῦ διαστήματος πρέπει ν' ἀντιμετωπίζεται μετ' εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ ὑπὸ ὅλων τῶν χριστιανῶν, πάσης φυλῆς καὶ χώρας, ὡς κατ' ἐξοχὴν ἱερὰ ὑπόθεσις διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Πρὸς βοήθειαν δὲ τῶν ὄντως γεν-

ναίων κοσμοναυτών, οι οποίοι, ως άλλοι Μωυσεΐς εισέρχονται μετά πολλών ἀμφιβολιών εἰς τὸν ἱερὸν γνόφον, ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ ὀφείλομεν πάντες νὰ προσευχώμεθα ἐν κατανύξει διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν ἐπιτυχίαν τοῦ ταξιδίου των, καὶ διὰ τὴν προσκόμισιν ἐκεῖθεν τῶν ὀφελιμωτέρων ἀποκαλύψεων δι' ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἄλλως θὰ ὁμοιάζωμεν πρὸς τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀποστάτας ἐκείνους Ἰσραηλίτας, οἱ ὅποιοι ἐξέλεξαν τὴν ἱερωτέραν στιγμήν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ συνομιλίας τοῦ Μωυσεΐως εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἵνα διὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰδώλων ἀποστατήσουν ἐκ τῆς πίστεώς των καὶ ἐξοργίσουν τὸν Θεόν, γεγονός ὅπερ ἠμπόδισε καὶ τὸν θεόπτην Μωυσεῖα νὰ γίνῃ φορεὺς τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ Θεοῦ.

Διὰ τῆς εισόδου τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ διάστημα ἐξάιρονται θεολογικῶς δύο τινά. Πρῶτον ἡ πνευματικότης τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ δευτέρον ἡ μεγαλωσύνη τοῦ Θεοῦ. Ἡ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου ἐξάιρεται κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι τὸ κατόρθωμα τῆς πτήσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ διάστημα δὲν εἶναι κατόρθωμα μεμονωμένων τινῶν ἀτόμων τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ἀλλ' εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μακράωνος προσπάθειας ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ κατόρθωμα τῆς πτήσεως εἰς τὸ διάστημα ἀποτελεῖ τὸ ἰσχυρότερον τεκμήριον τῆς οὐσιαστικῆς ἐνότητος ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καθόσον τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ καταλληλότερον παράδειγμα τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀξιοποιήσεως τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων καὶ γνώσεων τοῦ παρελθόντος, κατὰ τρόπον δημιουργικόν, ἥτοι κατὰ τρόπον ἀναπτύσσοντα καὶ πλουτίζοντα τὰς γνώσεις τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Πρὸς τούτους τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ συνιστῶντα αὐτὸ καταπληκτικὰ ἐπιστημονικὰ καὶ τεχνικὰ ἐπιτεύγματα ὀφείλονται εἰς τὴν ἁρμονικὴν, σοβαρὰν καὶ δημιουργικὴν συνεργασίαν τῆς ἐνθέου πνευματικότητος πολλῶν καὶ ποικίλων προσώπων καὶ παραγόντων.

Ἡ δημιουργικὴ αὐτὴ συνεργασία τῶν ἀνθρώπων, ὁ δι' αὐτῆς ἀκριβὴς προκαθορισμὸς τὸσον ὑψηλῶν σκοπῶν, ὑπερτέρων πάσης ἀτομικῆς ἰκανότητος, ὡς καὶ ἡ μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριβείας πραγματοποίησις τῶν σκοπῶν αὐτῶν, ἐξάιρουν τὴν πνευματικότητα τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος. Διὰ τῆς συνεργασίας ταύτης ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ κορωνὴ τῆς δημιουργίας καὶ φορεὺς δυνάμεων καὶ ἰκανότητων, μὴ δυναμένων νὰ ἐξηγηθῶν διὰ τινος ὀλιστικῆς καὶ ἀθεϊστικῆς κοσμοθεωρίας, παρὰ μόνον διὰ τῆς πίστεως, καθ' ἣν οὗτος ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ.

Ἡ μεγαλωσύνη δὲ τοῦ Θεοῦ ἐξάιρεται πάλιν διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν νόμων τοῦ Θεοῦ, τῶν κρατούντων πέρα τοῦ πλανήτου ἡμῶν, δι' ὧν συντελεῖται ἡ ὑπόστασις καὶ λειτουργία πάντων τῶν οὐρανίων κόσμων, καὶ διὰ τῆς γνώσεως τῶν ὁποίων καθίσταται μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ ἐκ τῶν προτέρων δυνατὸς ὁ καθορισμὸς τῶν οὐρανίων ἀποστάσεων, τῆς ταχύτητος ἐντὸς αὐτῶν τῶν πάσης φύσεως καὶ κατευθύνσεως διαστημοπλοίων, ὡς καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, καὶ ἡ συλλογὴ εἰδικῶν καὶ νέων ἐκάστοτε προ-

λυτιμοτάτων πληροφοριῶν. Ταῦτα πάντα φανερόνουν τὴν ὑπαρξίν αὐστηρὰς τάξεως καὶ ἄκρας ἁρμονίας εἰς τοὺς κόσμους τοῦ σύμπαντος, τὴν ἐκεῖ ἔλλειψιν οἰασδήποτε συγχύσεως καὶ τυφλῆς τύχης, τὴν ὑπαρξίν δηλαδὴ περιστατικῶν, μαρτυρούντων τὴν ὑπὸ ὑπερτάτου τινὸς Δημιουργοῦ θέσιν καὶ κίνησιν τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐν τῷ στερεώματι. Ὡς λέγει ὁ Προφητὰνὰξ Δαυὶδ, τὰ πάντα εἰς τοὺς οὐρανίους κόσμους «διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ».

Διὰ τὸν χριστιανὸν εἶναι βέβαιοι, ὅτι καὶ ἡ πληρεστέρα ἐξερεύνησις τοῦ διαστήματος δὲν πρόκειται ν' ἀνατρέψῃ τὰς ἱστορικὰς καὶ τὰς συστηματικὰς ἀρχὰς καὶ διδασκαλίαις τῆς πίστεως ἡμῶν, τὰς ἀναφερομένας δηλαδὴ εἰς τὸν «κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου» Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν Ἀνάστασιν καὶ εἰς τὴν ἐπάνοδον Αὐτοῦ εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Διὰ τὸν χριστιανὸν τὰ θέματα τῆς πίστεως ἡμῶν ἀποτελοῦν ἐξ ἴσου αὐθεντικὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα, ὅπως ἀκριβῶς ἱστορικὴν πραγματικότητά ἀποτελεῖ καὶ ἡ μετὰ βασις τῶν κοσμοναυτῶν εἰς τὸ διάστημα καὶ ἡ ἐπιστροφή αὐτῶν εἰς τὴν γῆν. Ἡ ἔλλειψις μέχρι τοῦδε πάσης θετικῆς καὶ ἐμπειρικῆς γνωριμίας μετὰ τοῦ διαστήματος ἀφήνει εἰς τὸν χριστιανὸν ἀνοικτὰ μόνον τὰ προβλήματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σχετίζονται πρὸς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ προνομικὴν θέσιν τῶν κατοίκων τῆς γῆς, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ σαρκωθεὶς Λόγος τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς (Ἐφ. α' 10, Κολ. α' 16, 20). Τὰ ἀνακύπτοντα διὰ τῆς διανοίξεως τοῦ διαστήματος νέα προβλήματα ἐξάιρουν ἰδιαιτέρως σήμερον τὴν ἀνάγκην τῆς τελειότερας πνευματικῆς καλλιέργειας τοῦ ἀνθρώπου. Ἀνεξαρτήτως δὲ τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ παρουσιάσῃ τὸ διάστημα, ὑπὲρ πᾶσαν ἀνθρωπίνην πρόβλεψιν, τὸν χριστιανὸν ἐνδιαφέρουν περισσότερον παντὸς ἄλλου δύο τινά. Πρῶτον ἡ ὑπαρξὶς ζωῆς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα καὶ δεύτερον ἡ ὑπαρξὶς λογικῶν ὄντων καὶ εἰς ἄλλους κόσμους τοῦ σύμπαντος.

Ἐκ τῆς ὀρθῆς ἀπαντήσεως ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τούτων ἐξαρτᾶται καὶ ἡ προβολὴ πολλῶν καὶ διαφόρων ἄλλων οὐσιαστικῶν καὶ καθαρῶς θεολογικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι φυσικὸν νὰ ἀπασχολοῦν πάντα πιστόν, ὡς καὶ πάντα πνευματικὸν ἄνθρωπον. Βάσει τῶν παρεχομένων ἡμῖν σήμερον θετικῶν γνώσεων τῆς σοβαρᾶς ἐπιστήμης τρεῖς δυνατότητες ὑπάρχουν ὡς πρὸς τὸ κατοικῆσιμον τῶν οὐρανίων κόσμων. Κατὰ τὴν μίαν, πάντα τὰ οὐράνια σώματα στεροῦνται οἰασδήποτε μορφῆς ζωῆς. Κατὰ τὴν ἄλλην μερικὰ μόνον ἐκ τῶν οὐρανίων σωμάτων παρουσιάζουν διάφορα εἶδη κατωτέρας ζωῆς, στερούμενα παντελῶς τῆς ὑπάρξεως λογικῶν ὄντων. Κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν δυνατότητα, τινὲς ἐκ τῶν πλανητῶν κατοικοῦνται καὶ ἀπὸ λογικὰ ὄντα, ἥτοι ἀπὸ ἀνθρώπων.

(Συνεχίζεται)

ΜΑΡΚΟΣ Α. ΣΙΩΤΗΣ

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

'Επ' ευκαιρία τῆς Μεγάλῆς Τεσσαρακοστῆς

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΤΕΙΑΣ*

Β'

Ἡθικὰ εὐεργετήματα τῆς νηστείας. Ἡ ψυχὴ, καθὼς εἶπομεν, εἶναι ἡ ζῶσα καὶ ἀθάνατος προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπιμέλεια λοιπὸν τῶν ιδιοτήτων τῆς, τὰς ὁποίας περικλείουν ὁ νοῦς, ἡ καρδιά καὶ ἡ συνείδησις, εἶναι καθήκον ἐπιβεβλημένον εἰς τὸν ἄνθρωπον, πού γνωρίζει τὴν ἠθικὴν ἐννοίαν καὶ τὸν προορισμὸν τῆς παρουσίας ζωῆς. Σκέψεις, συλλογισμοί, αἰσθήματα καὶ συναισθήματα πρέπει νὰ ἐξαγνίζονται εἰς τὴν ψυχὴν, ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ζώσης πίστεως εἰς τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θρησκεία ἀδιακόπου ἠθικῆς ἐνεργείας. Ὁ χριστιανὸς ἀνήκει, ὡς ἠθικὴ μονάς, εἰς τὸ σύνολον τῶν συνανθρώπων του, ἱκανὸς καὶ ἔτοιμος πάντοτε νὰ ὠφελῆσῃ καὶ νὰ εὐεργετήσῃ. Τοιοῦτοτρόπως, ὁ Χριστιανισμὸς ἀποδεικνύεται θρησκεία τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως, τῆς πίστεως δηλονότι καὶ τῶν ἀγαθῶν ἔργων. Ἐπομένως ἡ χριστιανικὴ Ἡθικὴ εἶναι ἐπιστήμη τῆς ζωῆς. Ἐπιστήμη, ὄχι ἐπιστημονικῆς ἢ φιλοσοφικῆς γνώσεως, ἀλλὰ τοῦ ἠθικοῦ συναισθήματος.

Ὡς τοιαύτη ἡ χριστιανικὴ Ἡθικὴ ἀναφέρεται εἰς τὰς καθημερινὰς πραγματικότητας τοῦ βίου. Σκοπὸς αὐτῆς εἶναι νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν ἐργάτην τῆς προσωπικῆς του τελειότητος καὶ τῆς κοινῆς ἐδημερίας. Τὸ ἔργον τῆς χριστιανικῆς Ἡθικῆς τότε μόνον θὰ ὀλοκληρωθῆ, ὅταν μεταξὺ ὄλων τῶν συνεργαζομένων ἀνθρώπων ἐπικρατήσῃ τὸ ἀναμορφωτικὸν πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, πνεῦμα φρονήσεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Θεόν, πνεῦμα ἀγάπης καὶ ἀμοιβαίας κατανοήσεως μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, πνεῦμα εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης.

Ἐν τῷ μέσῳ μίᾳς τοιαύτης ἠθικῶς φρονηματομένης κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἀνθρωπότητος, ὁ Ἰησοῦς παρίσταται τὸ ζῶν πρότυπον τῆς τελειότητος, διότι αὐτὸς μόνος παραμένει εἰς τὴν ἰστορίαν ὁ τέλειος τύπος τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος. Πρῶτος αὐτὸς ἀποκαλύψας τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, εἶπε περὶ αὐτῆς: «Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀνάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;»

Γύρω ἀπὸ τὸ δόγμα τοῦτο τῆς Ἡθικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκτυλίσσεται τὸ ἀναμορφωτικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Γύρω δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀξίαν τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας συνέστησεν ὁ Ἰησοῦς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου Του, πρὸς φωτισμὸν τῶν πιστῶν,

τὰ Μυστήρια, διὰ τῶν ὁποίων οἱ πιστοὶ καθίστανται μέτοχοι τῆς θείας χάριτος, καθὼς καὶ τοὺς τρόπους τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, διὰ τῶν ὁποίων ἐξασφαλίζεται ἡ χριστιανικὴ εὐπρέπεια καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη ἰσορροπία μεταξὺ σώματος καὶ ψυχῆς. Ἐνας λοιπὸν ἀπὸ τοὺς τρόπους τούτους, διὰ τοῦ ὁποίου παιδαγωγεῖται ἠθικῶς ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ὁ τῆς ἐγκρατείας. Τὴν σταθερότητά τῆς ὑποβοηθεῖ ἀποτελεσματικὰ ἡ νηστεία, ἡ λιτότης δηλαδὴ τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ σώματος διατροφῆς.

Τοιαύτη λιτότης λεπτύνει τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἐξευγενίζει, δξύνει δὲ τὸν νοῦν, καὶ χαρίζει εἰς αὐτὸν κρυσταλλίνην διαύγειαν. Τὰ ἀξιόλογα ὅμως ἀδιὰ εὐεργετήματα καταστρέφει ἡ γαστριμαργία, διότι, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ρητόν, «παχεῖα γαστήρ οὐ ψιλὸν τίκτει νόον». Ὁ Πλούταρχος, ὁ ὁποῖος ἐμελέτησε κατὰ βάθος τὴν ψυχοσύνθεσιν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του, μεταχειρίζεται τὴν ἐξῆς χαρακτηριστικὴν παρομοίωσιν. Τὰ πιθάρια, λέγει, ὅσο πιὸ κόλιν εἶναι ἄδεια, τόσο πιὸ δυνατὰ καὶ καθαρὰ ἦχο κἀμνον. Ὅταν ὅμως παραγεμίσουν, χάνουν τότε τὴν ἠχητικὴν τῶν ιδιότητων. Τὸ ἴδιον, λέγει, φαινόμενον παρουσιάζεται καὶ εἰς τὸ σῶμα. Ὅταν εἶναι ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὸ βάρος τῆς γαστριμαργίας καὶ τῆς πολυφαγίας, ἐπιτρέπει εἰς τὴν ψυχὴν νὰ ἀποδίδῃ ἠχηράς, ἀποτελεσματικὰς δηλαδὴ τὰς συναισθηματικὰς καὶ λογικὰς τῆς ιδιότητας. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει, ὅταν ὁ στόμαχος εἶναι ἀδιάκοπα βεβαρυσμένος ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν. Αἱ λειτουργίαι τῆς ψυχῆς ἀμβλύνονται. Κατὰ ταῦτα, τὴν ἐγκράτειαν τοῦ σώματος ἀκολουθεῖ ἡ ἐγκράτεια τῆς ψυχῆς. Τὸ σῶμα καθίσταται δι' αὐτῆς εὐαίσθητον καὶ πειθαρχικὸν ὄργανον τῆς ψυχῆς.

Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία Του, δὲν παραβλέπουν, προφανῶς, τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ ὁποία ἔχει κλίσιν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Ἀπὸ τὴν ψυχὴν ὅμως ἐξαρτᾶται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν λογικὴν δυνάμιν τῆς ἐπὶ τῶν ὁρμῶν τοῦ σώματος, καὶ νὰ δημιουργήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ συναισθημα τῆς ἠθικῆς ἀντιστάσεως. Ἐνας διάσημος ἰατρός — ψυχοθεραπευτής, καθηγητῆς πανεπιστημίου τῆς Αὐστρίας — εἶχεν ἀνακοινώσει εἰς τὸ παγκόσμιον ἰατρικὸν συνέδριον τῆς Ἑλβετίας πού ἀνεφέραμεν, τὰ ἐξῆς ἀξιόλογα: Ὅταν ἁμαρτάνωμεν, λέγει, ἀσφαλῶς θέλωμεν τὴν ἁμαρτίαν. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀποκλείει τὴν ἐκ μέρους μας ἀπόκρουσιν τῆς ἁμαρτίας, δηλαδὴ τὸ νὰ μὴ θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἁμαρτωλοί. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, λέγει, ἂν ἡ θέλησίς μας ἦτο τόσον ἰσχυρά, ὥστε παρ' ὅλας τὰς παρορμητικὰς περιστάσεις νὰ λέγωμεν τὸ ἀποφασιστικὸν «ὄχι» εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τότε δὲν θὰ διεπράττομεν τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ πλείστοι ἄγιοι, λέγει, ἀπέδειξαν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 100 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν θέλη, εἶναι ἱκανὸς δι' ἓνα τοιοῦτο ἥρωϊκὸν «ὄχι».

Πρὸς τὴν ἁμαρτίαν παρακινεῖ τὸν ἄνθρωπον τὸ «ἐγὼ», καθὼς ὀνομάζομεν ὄχι τὴν λογικὴν συνείδησιν, ἀλλὰ τὴν ἐμπειρικὴν τοιαύτην, τὴν συνείδησιν δηλαδὴ τῶν αἰσθήσεων. Εἶναι φυσικὸς νόμος εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ «ἐγὼ», καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπὸκειται εἰς ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν. Διὰ τοῦτο τὸν ἐγωϊστὴν τὸν λέγομεν ἀπαιδαγώγητον. Ὁ ἐγωϊστὴς συμβουλευεται μόνον τὸ «ἐγὼ» του, καὶ κινεῖται ἀπὸ αὐτό, ὡς ἀπὸ φυσικὸν νόμον τῆς ἐμπειρίας τῶν αἰσθήσεων. Ὁ παιδαγωγημένος ἠθικῶς ἄνθρωπος εἶναι, καθὼς λέγομεν, κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του. Εἶναι ἀνώτερος τῶν παθῶν τῆς σαρκός. Ὑπακούει εἰς τὴν φωνὴν τῆς λογικῆς καὶ ἠθικῆς συνειδήσεώς του. Ἀποφεύγει τὴν ἁμαρτίαν, καὶ εἶναι ἱκανὸς εἰς κάθε περίπτωσιν πειρασμοῦ νὰ λέγη τὸ ἥρωϊκὸν «ὄχι».

Ἡ ἁμαρτία εἶναι παράβασις τῆς ἠθικῆς τάξεως τὴν ὁποίαν ὤρισεν ὁ Θεός. Ὅλα βεβαίως ἢμπορεῖ νὰ τὰ κάμη ὁ ἄνθρωπος. Δὲν συμφέρουν ὅμως ὅλα, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Παῦλος, ὅταν λέγη, «πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει». Αὐτὴν τὴν λογικὴν κρίσιν καὶ τὴν ἠθικὴν συναίσθησιν προσπαθοῦμεν νὰ δημιουργήσωμεν εἰς τὴν ψυχὴν διὰ τῆς καλῆς, ὅπως λέγομεν, ἀνατροφῆς. Ἀπὸ φυσικὴν ἀδυναμίαν ὅμως συμβαίνει νὰ παρασυρῶμεθα καμμιὰ φορὰ ἀπὸ τὸ κακόν, καὶ ἁμαρτάνομεν. Ἀπομακρυνόμεθα τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τὸν Θεόν. Εἰς τὴν περίπτωσιν, ὅμως αὐτὴν πρέπει νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν φωνὴν δηλαδὴ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἀδιάκοπα διακηρύττει τὴν ἀνάγκην τῆς μετανοίας. Εἶναι δὲ μετάνοια, ἢ συναίσθησις τῶν ἁμαρτιῶν μας. Καὶ καθὼς ὁ ἄρρωστος σπεύδει εἰς τὸν ἰατρὸν διὰ νὰ ἐξομολογηθῇ τὴν κατάστασιν του καὶ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὰς ὁδηγίας καὶ τὰ φάρμακα τῆς θεραπείας, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἁμαρτωλός, συναισθανόμενος τὴν θλιβεράν κατάστασιν του καὶ μετανόων, σπεύδει, ὀφείλει νὰ σπεύδῃ, πρὸς ἐξομολόγησιν τῶν ψυχικῶν ἄρρωστημάτων του. Ἰατρός τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων εἶναι πάντοτε ὁ Χριστός, τὸν ὁποῖον ἐκπροσωπεύει ὁ ἱερεὺς. Διὰ τοῦ ἱερέως ὁ Χριστὸς προσφέρει εἰς τὸν ἐξομολογούμενον τὴν συγχώρησιν. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς θείας συγγνώμης εἶναι ἢ ἀποκατάστασις τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀγαθότητος, τῆς ἀγνότητος, τῆς ἀγιότητος. Ὁραῖον παράδειγμα ἐξιλεώσεως διὰ τῆς μετανοίας μᾶς παρέδωκεν ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ὥραιας ἐκείνης παραβολῆς τοῦ ἄσώτου υἱοῦ.

Εἶναι εὐνόητον, ὅτι δι' ὅλα αὐτὰ χρειάζεται προπαρασκευὴ τῆς ψυχῆς. Χρειάζεται ἢ νηστεία, ἐπιβάλλεται ἢ ἐγκράτεια. Ἴδου λοιπὸν καὶ πάλιν πῶς ἐμφανίζεται ἢ ἀξία τῆς νηστείας τοῦ σώματος, πρὸς θεραπείαν τῆς ψυχῆς. Πρόκειται περὶ τῆς ἀληθινῆς νηστείας, ὄχι τῆς ἀποχῆς μόνον ἀπὸ ζωϊκῶς τροφῆς, ἀλλὰ περὶ ἀποχῆς καὶ ἀπαρνήσεως τῶν ψυχικῶν μας παθῶν. Ἡ ἀληθινὴ νηστεία, λέγει ὁ

Μ. Βασίλειος, εἶναι ἢ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ ψυχικά του πάθη. Εἶναι ἢ καλὴ σκέψις, ἢ καλὴ συμπεριφορὰ, ἢ καλὴ γλῶσσα. Εἶναι ἢ κυριαρχία κατὰ τοῦ θυμοῦ καὶ κατὰ τῆς ἐγωπαθείας. Ὅταν νηστεύης λέγει, ἄφησε κατὰ μέρος κάθε τι ποῦ εἶναι ἄδικον. Ἀπάλλαξε τὸν πλησίον σου ἀπὸ κάθε στενοχωρίαν καὶ λύπην ποῦ τυχόν τοῦ ἐπροξένησες. Ἄφησε κατὰ μέρος κάθε εἶδος ἀντιδικίας. Ἄλλως, τί ὠφελεῖ τὸ ὅτι νηστεύεις; Νηστεύεις ἀπὸ κρέας, καὶ τρώγεις τὸν ἀδελφόν σου. Δὲν πίνεις οἶνον διότι νηστεύεις, ἀλλὰ δὲν συγκρατεῖς τὴν γλῶσσαν σου ἀπὸ τὰς ὕβρεις. Πηγαίνεις τὸ πρῶτ καὶ μεταλαμβάνεις, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν περνᾶς εἰς τὰ δικαστήρια. Τί τὸ ὄφελος, ὅταν νηστεύης σωματικῶς καὶ γεμίζης τὴν ψυχὴν σου ἀπὸ μύρια κακά;

Κατὰ τὰς ἡμέρας λοιπὸν τῆς νηστείας, δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπωμεν μόνον εἰς τὸ τι νηστήσιμον θὰ φάγομεν, ἀλλ' εἰς τὸ τι καλὸν θὰ σκεφθῶμεν καὶ θὰ πράξωμεν. Εὐλόγως διακηρύττει ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἀπὸ τὰ βάθη τῶν μακρῶν αἰῶνων, καὶ λέγει: «Μὴ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε, ἀλλὰ λύετε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας». Δὲν ὤρισα ἐγὼ, λέγει Κύριος, τοιαύτην νηστείαν. Νὰ νηστεύετε δηλαδὴ καὶ νὰ συκοφαντῆτε τὸν πλησίον σας. Καθὼς δὲ εἶπεν ὁ Χριστὸς, δὲν μολύνει τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνο ποῦ εἰσάγεται μὲ τὴν τροφήν εἰς τὸ στόμα, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα, πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον. Δὲν μολύνουν δηλαδὴ τὸν ἄνθρωπον τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὸν στόμαχον φαγητά, ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα ἐκ τοῦ στόματος λόγια τῆς ἀδικίας. «Ἀγιάσατε τὴν νηστείαν», βροντοφωνεῖ καὶ ὁ προφήτης Ἰωήλ. Ὁ δὲ Μ. Βασίλειος σχολιάζων τὴν βαρυσήμαντον αὐτὴν σύστασιν τοῦ προφήτου λέγει: «Ἅγιος ὁ τρόπος τῆς νηστείας, ἀγίῳ Θεῷ ὑπὸ ἀγίων ἀγίως προσφερόμενος.» Ὁ δὲ ἅγιος αὐτὸς τρόπος συνίσταται εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν ἐμπρακτον δηλαδὴ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον.

Ἐνας ἱστορικὸς τοῦ πέμπτου αἰῶνος διηγεῖται διὰ τὸν ἅγιον Σπυρίδωνα τὸ ἐξῆς χαρακτηριστικὸν τοῦ πνεύματος τῆς νηστείας ἐπεισόδιον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεγάλης νηστείας εἶχε δεχθῆ ὁ ἅγιος Σπυρίδων, κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας, τὴν ἐπίσκεψιν ἀγνώστου εἰς αὐτὸν ξένου, χωρὶς καὶ ὁ ξένος νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἰσῆρχετο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀγιωτάτου χριστιανοῦ Ἐπισκόπου. Κατάκοπος καὶ ἐξηντημένος ἀπὸ τὴν ὀδοιπορίαν, τὸ πῦχος καὶ τὴν πείναν ὁ ἄγνωστος αὐτός, ἐζήτηε ἄσυλον εὐσπλαγχνίας. Εὐρέθησαν λοιπὸν ἄγνωστοι, ξένος πρὸς ξένον. Ὁ Σπυρίδων μὲ πολλὴν προσήνειαν ἐκάλεσε τὸν ὀδοιπόρον νὰ καθῆσθαι καὶ νὰ ζεσταθῆ κοντὰ στή φωτιὰ τοῦ τζακιοῦ. Ἦτο παγωμένος καὶ κατάχλωμος ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν. Ὁ ξένος εὐγνωμονῶν συνηγορῶντῃ πρὸς τὴν προτροπὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου γέροντος. Τότε ὁ Σπυρίδων ἀπευθύνεται πρὸς τὴν θυγατέρα του καὶ λέγει, «ἐμπρός, κόρη μου, φέρε εἰς τὸν ξένον μας νὰ φάγῃ». Εἰς τὴν οἰκίαν ὅμως δὲν ὑπῆρχε τίποτε, διότι ἢ οἰκογένεια τοῦ Ἐπισκόπου ἐτῆρει αὐστηρὰν νηστείαν. Ἡ

κόρη του, με πολλή στενοχωρία υπενθύμισε τοῦτο καταλλήλως πρὸς τὸν πατέρα της. Αὐτὸς ὅμως ἔδωκε τὴν ἐντολὴν νὰ ξεκρεμάσῃ ἀπὸ τὴν στέγη τὸ καπνιστὸ χοιρινὸ πὺδ προωρίζετο διὰ τὸ γέυμα τοῦ Πάσχα. Ἐκοψεν ὀλίγον, τὸ ἐξέστανε στὴ φωτιά καὶ τὸ προσέφερον εἰς τὸν ξένον μὲ ἄρτον καὶ οἶνον. Εὐχαριστῶν ὁ ξένος θερμὰ τὸν οἰκοδεσπότην ἠρνήθη μὲ πολλὴν συστολὴν νὰ φάγῃ τὸ κρέας. Εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Σπυρίδωνος, ἀπεκάλυπεν οὗτος, μὲ δειλίαν καὶ ἐπιφύλαξιν ὅτι εἶναι χριστιανὸς καὶ νηστεύει. Ἀλλὰ χριστιανὸς εἶμαι καὶ ἐγώ, ἐδήλωσε πρὸς αὐτὸν ὁ Σπυρίδων. Ἐχων δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ μὲν ξένος ὄφειλε νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του πὺδ ἐκινδύνευε, αὐτὸς δὲ νὰ σώσῃ ἓναν ἄνθρωπον, ἔλαβε πρῶτος καὶ ἔφαγε. Ὁ ξένος τὸν ἐμίμηθη. Ἀνέκτησε δυνάμεις, ἀνεπαύθη, καὶ τὴν πρωίαν τῆς ἐπομένῃς ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν δὲν ἀποκαλύπτεται, προφανῶς, περιφρόνησις πρὸς τὴν νηστείαν, ἀλλὰ φρόνησις τοῦ ἐπιβαλλομένου πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντος. Ἀποκαλύπτεται ὅτι ὑπεράνω τῆς νηστείας ἵσταται ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, χάριν τῆς ὁποίας ὁ λογικὸς χριστιανὸς κατέρχεται πολλάκις καὶ εἰς συγκαταβάσεις τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεώς του. Ἄλλωστε, λέγει ὁ Μ. Βασίλειος, ἡ νηστεία καὶ ἡ κατάλυσις τῆς νηστείας πρέπει νὰ γίνωνται διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀληθινῆς θεοσεβείας. Ἐπομένως, ὅταν ἔχωμεν νὰ ἐκπληρώσωμεν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ὀφείλομεν νὰ νηστεύωμεν. Ὁταν πάλιν ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ μᾶς ἐπιβάλλει νὰ φάγωμεν, διὰ νὰ μὴ ἐξαντλήσωμεν τὰς σωματικὰς μας δυνάμεις —εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας— ὀφείλομεν νὰ φάγωμεν, ὄχι ὡς γαστρίμαργοι καὶ κοιλιόδουλοι, ἀλλ' ὡς ἐργάται τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Εἰς τοῦτο, ὀφείλομεν νὰ τηρῶμεν τὴν σύστασιν τοῦ Παύλου, ὁ ὁποῖος παραγγέλλει: «εἴτε ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε».

Καὶ ἡ ἐργασία μας, λέγει ὁ Μ. Βασίλειος, δὲν πρέπει νὰ δυσχεραίνεται ἕνεκα τῆς νηστείας. Ἄλλ' οὔτε πάλιν νὰ παραβλέπωμεν τὴν νηστείαν χάριν τῆς ἐργασίας μας. Καὶ ὁ μέγας πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζει ὡς ἐξῆς τὸ μέτρον τῆς νηστείας: «Ἐγκράτεια γαστρὸς ἀρίστη, ἡ ἐκάστῳ μετρομένη πρὸς τὴν τοῦ σώματος δύναμιν». Καὶ προσθέτει, ὅτι ὀφείλομεν νὰ προσέχωμεν μήπως διὰ τῆς ὑπερβολικῆς νηστείας φθείρωμεν τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος καὶ καταστήσωμεν τοῦτο ἀνίκανον διὰ σπουδαίας πράξεις. Συμπληρῶναι δὲ τὴν συνेतὴν αὐτὴν σύστασιν τοῦ Μ. Βασιλείου ὁ ἱερός Χρυσόστομος, καὶ λέγει, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἕνεκα τῆς ἀσθενικῆς του κράσεως δὲν ἠμπορεῖ νὰ νηστεύσῃ, θὰ συγχωρηθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν. Δὲν θὰ συγχωρηθῇ ὅμως ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος νηστεύων δὲν ἐδιώρθωσε τὰς ἀμαρτίας του.

Εἰς τὰς συστάσεις αὐτὰς τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐξῆσαν βίον ἀσκητικὸν καὶ ἐξέμνησαν τὴν σπουδαιότητα τῆς νηστείας, διότι δι' αὐτῆς ἐξυπηρετοῦνται αἱ ἀνάγκαι τῆς ψυχῆς, διαβλέπει κανεὶς τὸ γνήσιον πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Ἐπιβάλλει, ἀλλὰ τοῦναντίον ἀποτρέπει ἀπὸ τοῦ νὰ βλάψωμεν τὸ σῶμά μας, καθ' οἷονδήποτε τρόπον, ἐφ' ὅσον τοῦτο τυχὸν πάσχει, καὶ εἶναι δυνατόν νὰ συντριβῇ ἀπὸ τὴν ἐξασθένειαν.

Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὅμως ἐπιτρέπεται νὰ προφασίζομεθα ἀρρωστίαν τοῦ σώματος καὶ ἀδυναμίαν, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς νηστείας. Ἀκριβῶς, οἱ ἱατροὶ καθὼς γνωρίζω, λέγει ὁ Μ. Βασίλειος, συνιστοῦν εἰς τοὺς ἀρρώστους ὄχι ποικίλιαν φαγητῶν, ἀλλὰ δῆλαιαν λιτότητος. Ἐπομένως, ἂν δὲν ὑποφέρωμεν ἀπὸ καμμίαν ἀσθένειαν, ἡ ὁποία δὲν δέχεται τὴν νηστείαν, τότε ὀφείλομεν νὰ νηστεύωμεν, νὰ ἀκολουθῶμεν δηλαδὴ τοὺς λογικοὺς κανόνας τῆς ἐγκρατείας. Κανεὶς ποτε λιτοδίαίτος δὲν ἀπέθανεν ἀπὸ ὀλιγάρκειαν τροφῆς.

Ἐπὶ τὴν τόσον εὐεργετικὴν αὐτὴν ἔννοια τῆς νηστείας, τῆς λιτότητος καὶ τῆς ἐγκρατείας ἐνήστευεν ὁ Κύριος ὡς ἄνθρωπος, προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν, ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ὁποίας ἐσιτάζεν αὐτὴ ἐπὶ αἰῶνας ἀγωνιώσα. Ἐνήστευσε τότε ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας, χωρὶς νὰ φάγῃ τίποτε. Ἐπρεπεν ὅλαι αἱ ψυχικαὶ του ιδιότητες νὰ συγκροτηθοῦν εἰς δύναμιν ἀκατανίκητον ἀπὸ τὴν κυρίαρχον τότε ἀμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἤρχετο νὰ καταπολεμήσῃ καὶ νὰ ἐξολοθρεύσῃ. Ἐπρεπε νὰ δοκιμασθῇ τὸ ἠθικόν του σθένος καὶ ἡ ψυχικὴ ἀντοχή του, τὴν ὁποίαν ὡς ἄνθρωπος ὄφειλε νὰ ἐπιδείξῃ κατὰ τὸ μαρτυρικὸν χρονικὸν διάστημα τοῦ δημοσίου βίου του, κατὰ τὸ ὁποῖον πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως θὰ τὸν ἐπληττεν ἡ ἀμαρτία. Ἐπρεπε, τέλος, νὰ ἀναμετρήσῃ τὰς ἀνθρωπίνους ἰκανότητάς του ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ Πατρός του. Νὰ πῆν τὸ πικρὸν ποτήριον τῆς ἀχαριστίας καὶ νὰ ὑποστῇ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τῆς ἐσχάτης ἐξουθενώσεως. Καὶ ἐνήστευε πάντοτε ὁ Ἰησοῦς, καὶ συνίστα τὴν νηστείαν καὶ τὴν προσευχὴν ὡς κανόνας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ψυχικῆς ἀνωτερότητος. Ἀναδειχθεὶς ὡς ἄνθρωπος ὁ Ἰησοῦς ἰδεώδης τύπος ἠθικῆς τελειότητος, ἐπέτυχε νὰ θεώσῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

Οἱ Ἀπόστολοι, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, ἐνήστευον καὶ ἐδίδασκον τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν σημασίαν τῆς νηστείας. Ὁ Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἀνεμόρφωσε τὴν παγκόσμιον κοινωνίαν διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου, παραμένει εἰς τὴν ἱστορίαν ἰδεώδης τύπος λιτότητος καὶ ἐγκρατείας. Οἱ πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, ὑποδείγματα ψυχικῆς ἀνωτερότητος καὶ ἠθικῆς τελειότητος, ἐκαλλιέργησαν τὴν ἱστορικὴν ἀξίαν τῆς προσωπικότητός των διὰ τῆς λιτότητος καὶ διὰ τῆς νηστείας.

Ἐξ ὅλων τῶν πατέρων ἀνεφέραμεν πολλάκις τὸν Μ. Βασίλειον, ὁ ὁποῖος μὲ ὅλην τὴν ζέσιν τῆς στοργικῆς ψυχῆς του ἐδίδασκε τὴν ἐξαιρετον σημασίαν τῆς νηστείας καὶ τὴν μεγάλην ψυχικὴν ὠφέλειαν τὴν ὁποίαν αὐτὴ προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἦτο δὲ λιαν προσφιλὴς ἡ σύστασις τὴν ὁποία

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπὶ τῷ ἀρξάμενῳ ἑορτασμῷ τῆς Χιλιετηρίδος.

Ὁ μετὰ βυζαντινῆς μεγαλοπρεπειᾶς ἀρξάμενος ἑορτασμὸς τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, — τοῦ ὁποίου ὀλοφύχως μετέχει καὶ ἡ «Ἐκκλησία», ἥτις μάλιστα προετοιμάζει εἰδικὸν πανηγυρικὸν τεύχος, ἀφιερωμένον εἰς τὸ «Ὁρος τῆς Παναγίας»—, εἶναι τι, ὅπερ ἐδημιούργησεν αἰσθήματα πνευματικῆς ἐξάρσεως καὶ ἀγαλλιάσεως εἰς τὴν ψυχὴν πάντων τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος δὲν εἶναι μόνον τὸ ἀπαράμιλλον καὶ μοναδικὸν εἰς τὸν κόσμον μουσεῖον θαυμασιῶν μνημείων καὶ ἐκδηλώσεων τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλ' ἐπὶ πλέον εἶναι ἡ ἱερὰ κιβωτὸς τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου πνεύματος, ὅπερ ἐκδηλοῦται ἔνθεν μὲν ὡς ἔμμογή καὶ προσήλωσις εἰς τὴν γνησίαν καὶ ἀνόθευτον ἀπὸ πάσης ἑτεροδόξου ἐπιδράσεως βιβλικὴν καὶ πατερικὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, ἐτέρωθεν δὲ ὡς ἡ ἰδεώδης ἐπιδιώξις τοῦ τελείου ὀρθοδόξου ἡθους, ὅπερ διὰ τῆς ὑπὸ τῆς ἀσκήσεως δημιουργουμένης καθάρσεως ὁδηγεῖ εἰς τὰ ἑωθινὰ ὕψη τοῦ θείου φωτός. Ἐπὶ πλέον τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι διὰ τῶν αἰώνων ἡ ἀκτινοβόλος ἐστία τοῦ πνεύματος τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ.

Ἡ «Ἐκκλησία» εὐχεται, ὅπως ὁ τόσον εὐδοιώνως ἀρξάμενος πανορθόδοξος ἑορτασμὸς στεφθῆι μέχρι τέλους ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, ἵνα πρὸς προβολὴν καὶ ἀναζωπύρωσιν τοῦ ἀθωνικοῦ πνεύματος καὶ ἐπ'ἀνδρωσιν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀναληφθῆι ἐκ μέρους πάντων συστηματικὴ σταυροφορία. Τὸ καύχημα αὐτὸ τῆς Ὀρθοδοξίας πρέπει νὰ γνωρίσῃ πολλὰς χιλιετίαις μεγαλείου, δόξης καὶ νέας ἀκμῆς.

ἔκαμνε πρὸς τὸν εὐσεβῆ λαόν, μὲ τὸν ὁποῖον τόσον συνεδέετο ψυχικῶς. Ἐλεγε πρὸς τοὺς ἀκροατὰς του: «Τηρεῖτε λοιπὸν τὴν νηστείαν. Οἱ πτωχοί, τὸν σύνοικόν σας καὶ ὁμοτράπεζον. Οἱ ἐργάται, τὴν ἀνάπαυσιν τῶν συνεχῶν κόπων σας. Οἱ πλούσιοι, τὴν θεραπείαν σας ἀπὸ κάθε ἀσθένειαν, τὴν ὁποῖαν προκαλεῖ ἡ πολυφαγία καὶ ὁ κόρος. Οἱ ἀσθενεῖς, τὴν μητέρα τῆς υγείας. Οἱ υγιεῖς, τὸ φυλακτήριον τῆς υγείας.»

Ταῦτα πάντα συνθέτουν τὸν ὠραιότερον ὕμνον πρὸς τὴν ἐγκράτειαν. Αὐτὴν ὀρίζει ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ὡς τὸ θεμέλιον τῆς σωματικῆς εὐεξίας καὶ τῆς ψυχικῆς ἀνωτερότητος. Ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς ιδιότητας τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος οἰκοδομεῖται ὁ χαρακτήρ τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ καλοῦ χριστιανοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ συνείδησιν πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν, καὶ μὲ συνείδησιν ζῆ τὴν πίστιν του, ὡς πρᾶξιν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὠραίου.

Ἄρχιμ. Ι. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.Θ.
τέως Διευθυντῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βοστώνης

«Καθολικὴ ἀναγνώρισις».

Εἰς τὰς ἐναντίον τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ἀκουσθεῖσας ἐσχάτως ἐπικρίσεις ἐδόθησαν, ἐπὶ τῇ βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, αἱ ἐπιβαλλόμεναι ἀπαντήσεις ὑπὸ τε τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Προέδρου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Χρυσοστόμου, ὡς καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κοθήρων κ. Μελετίου καὶ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομεριῶν κ. Τίτου, δι' εἰδικῶν εἰσηγήσεων αὐτῶν ἐνώπιον τῆς ἐκτάκτως συγκληθείσης πρὸ τινῶν ἑβδομάδων Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Σεπτεῖς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὡσαύτως καὶ αἱ δημοσιευθεῖσαι πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ τέως Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητοῦ κ. Φυτράκη «Κρίσεις περὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1958-1961» ἀποδεικνύουν, ὅτι αἱ διατυπωθεῖσαι ἐπικρίσεις «ἐνρίσκονται, εὐτυχῶς, εἰς πλήρη δυσαρμονίαν πρὸς τὴν καθολικὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἐπιτελεσθέντος κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα, τῇ κοινῇ συνεργασίᾳ πάντων, μετὰ πολλοῦ δὲ μόχθου ἐντὸς τεταραγμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀτμοσφαιρας, ἔργον, ὅπερ λεπτομερῶς ἐκτίθεται εἰς τὰς δημοσιευθεῖσας Ἐκθέσεις Πεπραγμένων».

Ἡ ἐνοποιὸς δύναμις.

Ὁ Ὑπουργὸς Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ἐξήγγειλε τὴν προσεχῆ σύγκλησιν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως, τοῦ ὁποίου μετέχον δι' ἀντιπροσώπων τὰ Ὑπουργεῖα, αἱ ὀργανωμένα παραγωγικαὶ τάξεις καὶ οἱ ὑπεύθυνοι χειρισταὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν θεμάτων ἀπὸ πλεονᾶς Ὑπουργείου Παιδείας. Ἐπίσης τοῦ Συμβουλίου δύνανται νὰ μετέσχον καὶ ἰδιῶται ἢ νομικὰ πρόσωπα, ἀσχολούμενα περὶ τὰ θέματα τῆς Παιδείας, ἀρκεῖ νὰ ἔχον ὑποβάλει προηγουμένως ὑπομνήματα, διὰ νὰ ἐλεγχθῆ ἡ σοβαρότης τοῦ αἰτήματος συμμετοχῆς. Σκοπὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως εἶναι, κατὰ νόμον, ἡ γνωμοδότησις ἐπὶ τοῦ γενικοῦ προγραμματισμοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ προσαρμογὴ τῆς πρὸς τὰς ἐκάστοτε πνευματικὰς καὶ οἰκονομικὰς συνθήκας τῆς χώρας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, κατανοεῖται διατὶ ἐν τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ θὰ ὑπάρχον ἀναποφεύκτως ποικίλαι τάσεις, κατευθύνσεις, γνώμαι καὶ ἀπόψεις. Ὡστε ἵνα μὴ ἐπέρχηται σύγκρουσις μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἵνα ἐπιτυγχάνηται ὁ ἑναρμονισμὸς αὐτῶν εἰς κοινὰ αἰτήματα καὶ κοινὰς ἐπιδιώξεις, ἀπαιτεῖται ὅπως ἐν τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ εἶναι ζῶσα ἡ παρουσία τῆς ἐνοποιῆς δυνάμεως τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεώς μας. Μόνον αὕτη εἶναι εἰς θέσιν νὰ συνθέτῃ

εις μίαν ενότητα τὰ σύγχρονα πνευματικά ρεύματα κατά τρόπον μὴ ἀνατρέποντα τὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα τῶν ἐκπαιδευτικῶν μας ἀναγκῶν.

Ἔχι κατάλυσις, ἀλλὰ προστασία.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως ἐπιτευχθῆ ἢ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παρακολούθησις καὶ ἐποπτεία τῶν κινηματογραφικῶν ἔργων καὶ τῶν λοιπῶν πνευματικῶν ἐκδηλώσεων, δημοσιογράφοι τινὲς ἐπετέθησαν ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐπιδιωκούς διήθεν τὴν κατάργησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἔγκατάστασιν νέας «ἱερᾶς ἐξετάσεως»!

Ἀλλὰ, ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονισθῆ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία καὶ τὸ γνήσιον δημοκρατικὸν πνεῦμα οὐδόλως σημαίνουν ἀσυδοσίαν. Πᾶσα πνευματικὴ ἐκδήλωσις οὐδόλως ἐπιτρέπεται νὰ τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς καταστροφῆς τῶν ἄλλων ἀξιών τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἰδίως τῆς ἀξίας τοῦ ἠθικῶς ἀνωτέρου καὶ τοῦ Ἁγίου. Πᾶσα δημιουργία, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἐναρμονισθῆ πρὸς τὴν ὁλότητα τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι τι ἀντιπολιτιστικόν· δὲν εἶναι ἀξία, ἀλλ' ἀπαξία. Ὡς δὲν δυνάμεθα νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν ὑπὸ τῶν ναζιστῶν κατασκευὴν σάπινος ἐκ τῶν Ἑβραίων ἐν ὀνόματι τυχόν τῆς ἐλευθερίας τῆς καθ' ὅλον ἐπιστήμης καὶ ἰδίως τῆς χημείας, οὕτω δὲν δυνάμεθα νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν ἀσυδοσίαν τῆς τέχνης ἢ τοῦ κινηματογράφου ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας. Ὡστε ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κριτικὴ παρακολούθησις τῶν διαφόρων πνευματικῶν ἐκδηλώσεων πρὸς διαφώτισιν τοῦ ποιμνίου τῆς δὲν σημαίνει κατάλυσις, ἀλλὰ προστασίαν τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας.

«Ἔως πότε εἰς τὰ ὑπόγεια;»

Ἐκπληξιν προεκάλεσεν σχόλιον τῆς ἐφημερίδος «Ὁ Ἑλληνικὸς Βορᾶς», ἀναφερόμενον εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Τὸ σχόλιον τοῦτο καταγγέλλει, ὅτι ἡ Σχολὴ αὕτη «στεγάζεται ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὰ στενά καὶ ἀκατάλληλα ὑπόγεια τοῦ κεντρικοῦ πανεπιστημιακοῦ κτιρίου, τὰ ὁποῖα εἶναι κατάλληλα μόνον ὡς ἀποθήκαι. Καὶ ναὶ μὲν πιθανῶς δὲν ὑπάρχει ἕτερος χώρος — ἂν καὶ θὰ ἦτο δυνατόν ἴσως νὰ ἐξευρίσκετο εἰς ἓν ἐκ τῶν νέων πανεπιστημιακῶν κτιρίων κάποιος χώρος καταλληλότερος διὰ τὰ στεγάζειν προσωρινῶς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν ὑπάρχον ὅμως τὰ σχέδια διὰ τὸ κτίριον τῆς Σχολῆς αὐτῆς, τὰ ὁποῖα, ἐπὶ μῆνας τώρα, ἀναμένουν τὴν ἔγκρισιν των εἰς κάποιον φάκελλον τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Τὰ σχέδια αὐτὰ πρέπει νὰ ἐγκριθοῦν τὸ ταχύτερον, ὥστε ν' ἀρχίσῃ συντόμως ἡ ἀνέγερσις τοῦ προβλεπομένου κτιρίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Κάθε περαιτέρω καθυστέρησις θὰ εἶναι ἀνεξήγητος καὶ θὰ προκαλέσῃ ἐρωτηματικά».

Τὰ σχόλια ἐπὶ τοῦ σχολίου τούτου περιτεύουν. Πᾶσα ἑλληνικὴ πανεπιστημιούπολις ὡς πρῶτα κτί-

ρια αὐτῆς πρέπει νὰ ἔχη τὸν πανεπιστημιακὸν ναὸν καὶ τὸ κτίριον τῆς Θεολογικῆς τῆς Σχολῆς. Δυστυχῶς αὐτὸ δὲν συνέβη εἰς τὴν Πανεπιστημιούπολιν τῆς Θεσσαλονίκης ἐπὶ ἀνατροπῇ τῆς ἱεραρχικῆς κλίμακος τῶν ἀξιών καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἄλλ' ἔστω καὶ μὲ μεγάλην καθυστέρησιν τὸ κακὸν εἶναι δυνατόν νὰ διορθωθῆ. Λοιπὸν ἄς κινηθοῦν δραστηρίως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν οἱ ἀρμοδίοι.

«Τουριστικὴ Ποιμαντορία».

Εἰς ξένας χώρας γίνεται σήμερον ἐδρότατος λόγος περὶ τῆς «τουριστικῆς ποιμαντορίας». Αὕτη δύναται καὶ πρέπει νὰ ἀναπτυχθῆ καὶ ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ἥτις διακρίνεται οὐ μόνον διὰ τὰ ἀπαράμιλλα χριστιανικὰ μνημεῖα τῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν θαυμασίαν φύσιν τῆς.

Ἐὰν ἡ τουριστικὴ κίνησις, αὕτη καθ' ἑαυτὴν, εἶναι δυνατόν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν νατουραλιστικὸν τρόπον τῆς ζωῆς, ὅστις θεοποιεῖ τὴν φύσιν καὶ ἀποξενώνει ἐκ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιθέτως διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς «τουριστικῆς ποιμαντορίας» εἶναι δυνατόν νὰ συνδυασθοῦν μετὰ τῶν τουριστικῶν ἐκδηλώσεων ἐκκλησιασμοῦ τῶν ἐκδρομῶν καὶ ἀνώτεροι πνευματικοὶ σκοποί.

Οὕτως ἡ «τουριστικὴ ποιμαντορία» παρ' ἡμῶν ἀφ' ἐνὸς θὰ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ νοήματος τῶν χριστιανικῶν βυζαντινῶν μνημείων, ἅτινα ἔχουν μοναδικὴν παιδευτικὴν ἀξίαν, καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ ὀδηγεῖ εἰς τὸ νὰ ἀνάγῃται ἡ σκέψις ἐκ τῆς ὥραίας ἑλληνικῆς φύσεως εἰς τὸν Κτίστην· «τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἀίδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης» (Ρωμ. α', 20).

Ἄνάγκη συστηματικῆς ἐκστρατείας.

Εἰς τὸ τελευταῖον πανελλήνιον συνέδριον ἀρχιτεκτόνων παρουσιάσθησαν μερικοὶ ἀριθμοί, οἱ ὁποῖοι δὲν πρέπει νὰ ἀφήσῃν ἀδιαφόρους τοὺς ἀρμοδίους. Κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς τούτους 5.565.000 Ἕλληνες ζοῦν εἰς ἀναλογία τριῶν καὶ πλέον ἀτόμων εἰς ἓν δωμάτιον. Διὰ νὰ περιορισθῆ τὸ ποσὸν εἰς δύο ἄτομα χρειάζονται 500.000 κατοικίαι. 150.000 ἀγροτικαὶ οἰκογένειαι στεροῦνται πάσης στέγης. 109.000 οἰκογένειαι ζοῦν ὑπὸ τραγικᾶς συνθήκας.

Οἱ τρεῖς οὗτοι ἀριθμοί, οἵτινες ἀποκαλύπτουν τὴν ἔκτασιν τῆς ἀπαραδέκτου ἀνισότητος, ἥτις μαστίζει τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἐπιβάλλουν βαρυντάτας ὑποχρεώσεις εἰς πάντας, ὅσοι δύναται νὰ συντελέσῃν κατὰ τι εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς κοινωνικῆς δυστυχίας καὶ τὴν ἀπάμβλυσιν τῶν κοινωνικῶν διαφορῶν, τὰς ὁποίας ἐκμεταλλεῖται ὁ ἄθεος κομμουνισμός.

Πρόβλημα ἠθικὸν κατ' οὐσίαν.

Τὰ περισσότερα τῶν αὐτοκινητιστικῶν δυστυχημάτων, τὰ ὁποῖα ἐσημειώθησαν τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Χωροφυλακῆς πρω-

τευούσης, ἀφείλοντο, ὡς τονίζουν σχετικαὶ ἀνακοινώσεις, εἰς ὑπερκόπωσην τῶν ὁδηγῶν φορητῶν αὐτοκινήτων, οἱ ὁποῖοι ἐργάζονται συνεχῶς πέραν τοῦ δεκαῶρου.

Ἡ διαπίστωση αὕτη ἐπιβάλλει τὴν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων λήψιν ἀστυροτάτων μέτρων ἐλέγχου τοῦ ὥραριου ἐργασίας τῶν ὁδηγῶν φορητῶν, πρὸς προστασίαν οὐ μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινοῦ.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν, ὅτι πρέπει νὰ κατανοηθῇ ὑπὸ πάντων, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν αὐτοκινητιστικῶν δυστυχημάτων εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ κατ' οὐσίαν πρόβλημα ἠθικόν. Μόνον, ὅταν πάντες ἐθισθῶμεν νὰ πειθαρχῶμεν εἰς ὀρισμένους ἠθικοὺς κανόνας καὶ νὰ σκεπτόμεθα μὲ ἀγάπην τὸν συνάνθρωπόν μας, οἱ κανόνες τῆς κυκλοφορίας δὲν θὰ εἶναι ξηραὶ καὶ ἀφυχοὶ διατάξεις, ἀλλὰ ζωντανὸς δεοντολογικὸς κώδικς, ἔχων σχέσιν πρὸς ἀνώτερα πνευματικὰ κριτήρια καὶ ἐμπνευόμενος ὑπὸ ἠθικῶν προϋποθέσεων.

Συνέπειαι ἐκφυλιστικῆς βιοθεωρίας.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἐν σῆμα κινδύνου μεταδίδεται κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἐν Ἀγγλίᾳ: Ἡ διάδοσις τῶν ναρκωτικῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, λέγουν, ἀρχίζει νὰ γίνεται ἐπικίνδυνος διὰ τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας. Μία ἔρευνα, διεξαχθεῖσα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ εἰς τὸ Λονδίνον, κατέληξεν εἰς ἀληθῶς κατάπληκτικὰ πορίσματα. «Ἔτσι π.χ. συνήχθη τὸ συμπέρασμα, ὅτι εἰς τὰ καφενεῖα, ὅπου συναθροίζονται οἱ νέοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, τὸ ἐν πέμπτον περίπου τῶν πελατῶν προβαίνει κατὰ μέσον ὄρον εἰς τὸ κάπνισμα σιγαρέττων μὲ χασίς. Τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν περίπου τῶν σπουδαστῶν εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰς ἄλλας ἀνωτέρας σχολὰς παραδέχονται εὐχερῶς, ὅτι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν χασισοποσίαν, ἀκόμη δὲ καὶ μαθηταὶ εἰς γυμνάσια συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου συζητοῦν ἀνευ δισταγμῶν ἐπὶ τῶν περιπτώσεων, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπεδόθησαν εἰς τὴν χασισοποσίαν... Ἡ καταβάλλουσα χασισοῦ καὶ διεγερτικῶν χημικῶν οὐσιῶν δὲν θεωρεῖται ἀτιμωτικὴ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἀπειναντίας συζητεῖται ἐλευθέρως ὑπὸ τῆς νεολαίας, πὸν βλέπει εἰς τὰς οὐσίας αὐτὰς ἐν μέσον τονώσεως τῶν ἀντιδράσεων καὶ προσωρινῆς ἱκανοποιήσεως τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς φαντασίας... Ὁ ἀριθμὸς τῶν τοξικομανῶν αὐξάνει ἐπικινδύνως, καὶ δὲν ἀποκλείεται διόλου νὰ φθάσῃ αὐριον εἰς τὰ ὕψη, εἰς τὰ ὁποῖα τελεῖ σήμερον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας».

Αἱ θλιβεραὶ διαπιστώσεις αὗται, αἵτινες εἶναι νέα ἔνδειξις τῶν συνεπειῶν τῆς ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου βιοθεωρίας ἀπομακρύνσεως τοῦ Ἀυτικοῦ Κόσμου, πρέπει νὰ ληφθοῦν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τινῶν ἐλ-

λήνων πνευματικῶν ἡγετῶν, οἵτινες εἰς διάφορα βιβλία ἢ ἄρθρα παρουσιάζουν εἰς τοὺς νέους μας ὡς πρότυπον ζωῆς τὴν ζωὴν τῶν νέων τῆς Ἀγγλίας ἢ τῆς Ἀμερικῆς ἢ τῆς Σουηδίας. Εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ ἀντιληφθῶμεν, ὅτι ἡ πνευματικὴ θεμελίωσις τῆς ζωῆς τῶν νέων μας πρέπει νὰ γίνεται ἐπὶ τοῦ θεμελίου τῶν ἐλληνορθοδόξων παραδόσεων μας καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς βιοθεωρίας τῆς καθοριζομένης ὑπὸ τῆς προόδου τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν.

«Ἀστρονομικὰ ποσά».

Αἰσθησιν, ἀλλὰ καὶ ἀγανάκτησιν προκαλεῖ ἡ ἔξις εἰδήσις τῶν ἐφημερίδων: «Αἱ ποτικοδορμίαι ἀποτελοῦν σήμερον τὸ μέγα πάθος τῶν περιηγητῶν τῆς Ἰαμαϊκῆς, Ἀστρονομικὰ ποσὰ διατίθενται διὰ τὰ ἀμοιβαία στοιχήματα τῶν ἀγώνων αὐτῶν εἰς τι μέγα ξενοδοχεῖον τοῦ Κίγκστον, ὅπου ἔχει δημιουργηθῆ εἰδικὴ πίστα διὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν τρωκτικῶν».

Ὁ νέος οὗτος τρόπος τῆς κατασπαταλήσεως ἀστρονομικῶν χρηματικῶν ποσῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἑκατομμυρίων τῶν πεινῶντων, εἶναι ἐν τῶν σημείων τῶν καιρῶν. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εὐρίσκονται μακρὰν τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος, τὸ ὅποιον θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπον ὡς τὴν κορυφαίαν ἐπὶ γῆς ἀξίαν, θὰ ἀσχολῶνται εἴτε περὶ τὰ «κῶνωπος καὶ γιττακοῦ καὶ μίας ἐγκώμια», ὡς ἔπραττον οἱ Ἕλληνες τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων, εἴτε θὰ χρησιμοποιοῦν πρὸς κατασπατάλησιν τῆς ἰδίας περιουσίας ἢ πρὸς ἀρπαγὴν τῆς περιουσίας τοῦ πλησίον ἐκκεντρικοὺς τρόπους στοιχημάτων, οἵοι εἶναι οὐ μόνον αἱ ποτικοδορμίαι, ἀλλὰ καὶ αἱ τανρομαχίαι, αἱ κοκκορομαχίαι, αἱ ὄνοδρομίαι, αἱ κωνοδρομίαι κ.τ.τ.

Ἐπικίνδυνον μέσον διαστροφῆς.

Ὁρθότατα κατ' αὐτὰς εἰς βουλευτῆς κατήγγειλεν ἐπισήμως, ὅτι ἡ διὰ τοῦ Ραδιοφώνου μετάδοσις ἀστρονομικῶν σκέτς «ποδ περιγράφουν τὸν τρόπον συγκροτήσεως τῶν συμμοριῶν, τῆς κλοπῆς Δημοσίων Ταμείων καὶ Τραπεζῶν καὶ τῆς διαπράξεως πάσης κακοηθείας» συνετέλεσε σοβαρῶς εἰς τὴν συγκρότησιν «τῶν πληθυνθειῶν ἐσχάτους συμμοριῶν ἐκ νεαρῶν προσώπων πὸν καταδυναστεύουν τὰ προάστια τῆς πρωτευούσης». Ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐτόνισεν οὗτος, ὅτι «τὸ ραδιοφῶνον διὰ τῆς παρεμβολῆς ἐκπομπῶν ὡς ἡ ἀνωτέρω κατέστη ἐπικίνδυνον μέσον διαστροφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ» καὶ ἐζήτησε τὴν κατάργησιν τῆς ἐκπομπῆς των.

Ἐπενθυμιζόμεν ὅτι ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς υπεγραμμίσθη πολλάκις ἡ φθοροποιὸς καὶ δηλητηριώδης ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς νεολαίας μας ἐνῶν ἐκπομπῶν τῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν τῆς χώρας καὶ εὐχόμεθα ὀλοφύχως, ὅπως εἰσακουσθῇ ἡ ἀνωτέρω καταγγελία.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Χρυσόστομος κατά τὸ διαρρεῦσαν 15θήμερον ἐδέχθη τοὺς παρ' αὐτῶ Θεοφ. 'Επισκόπους καὶ τοὺς Διευθυντὰς διαφόρων ὑπηρεσιῶν τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν, μεθ' ὧν εἶχεν συνεργασίαν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων. Ὡσαύτως κατὰ τὸ διαρρεῦσαν 15θήμερον ἡ Α. Μακαριότης προέστη τῆς 'Ακολουθίας τῶν Χαριτισμῶν τῆ 1η Μαρτίου ἐν τῷ 'Ι. Ναῶ τῆς Μητροπόλεως, τῆ 8η Μαρτίου ἐν τῷ 'Ι. Ναῶ 'Αγ. Σπυρίδωνος Σταδίου καὶ τῆ 15η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν τῷ 'Ι. Ναῶ Μεταμορφώσεως 'Α. Συγγροῦ.

— 'Ετέλεσεν ὡσαύτως τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆ 3η καὶ 10η Μαρτίου ἐν τῷ 'Ι. Ναῶ τῆς Μητροπόλεως.

— Τῆ 2α Μαρτίου ἐν τῷ 'Α' Νεκροταφείῳ προέστη εἰς τὸ κατ' ἔτος τελούμενον ὑπὸ τοῦ Δήμου 'Αθηναίων μνημόσυνον.

— Τῆ 5η Μαρτίου ἐτέλεσε, παρουσίᾳ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου τοῦ 'Α'.

— Τῆ 10η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς προέστη τῆς 'Ακολουθίας Κατανυκτικοῦ 'Εσπερινοῦ ἐν τῷ 'Ι. Ναῶ 'Αγίου Γεωργίου Καρύκη.

Προήδρευσε συνεδριῶν :

— Τῆ 4η Μαρτίου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας.

— Τῆ 6η Μαρτίου τοῦ Συμβουλίου τοῦ 'Εθνικοῦ 'Ιδρύματος.

— Τῆ 8η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ αὐτῆ ἡμέρᾳ τῆς 'Επιτροπῆς Μελέτης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

— Τῆ 11η τῆς 'Επιτροπῆς Διορθοδόξων Χριστιανικῶν Σχέσεων.

— Τῆ 12η τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ TAKE.

— Τῆ 15η τῆς 'Επιτροπῆς Μελέτης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Παρέστη :

— Τῆ 6η Μαρτίου ἐν τῇ 'Ι. Μονῇ Πεντέλης εἰς τελετὴν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ γράφομεν.

'Επεσκέφθη :

— Τῆ 9η Μαρτίου τὸν ἐν 'Αθήναις Πρεσβευτὴν τῆς Δανίας, ἀναταποδίδων ἐπίσκεψιν.

— Τῆ 13η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Σάμου κ. Εἰρηναῖον, ὃν συνεχάρη ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 50 ἐτῶν ἀρχιερατείας.

— Ο' Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος τῆ 9η Μαρτίου μετέβη καὶ ἐπεθεώρησε τὴν 'Ι. Μονὴν Νταοῦ Πεντέλης.

— Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη :

— Τῆ 1η Μαρτίου τὸν πολιτευτὴν κ. Παπαστεφάνου, τὸν βουλευτὴν κ. Χούταν, τοὺς σεβ. Μητροπολίτας Γρεβενῶν κ. Χρυσόστομον, Πέτρας κ. Δημήτριον καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανόν, τὸν Νομ. Σύμβουλον τῆς 'Εκκλησίας κ. Παναγιωτᾶκον

καὶ Θεοφίλ. 'Επίσκοπον Μηλιτουπόλεως κ. Ναθαναὴλ μετὰ τοῦ 'Υγουμένου τῆς 'Ι. Μονῆς Διονυσίου Γαβριήλ, ἐκπροσωποῦντας τὰς 'Ι. Μονὰς Λαύρας, Βατοπεδίου καὶ Διονυσίου τοῦ 'Αγίου Ὁρους.

— Τῆ 4η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδέχθη 'Επιτροπὴν 'Ελλήνων Πολεμιστῶν ἐκ Ρουμανίας, τὸν Γυμνασιάρχην κ. Μαρινόπουλον, τὸ 'Εκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ 'Ι. Ναοῦ 'Αγ. Φωτεινῆς 'Ιλισσοῦ, τὴν κ. Γόντικα, τοῦ Παγκ. Συμβουλίου 'Εκκλησιῶν, τὸν καθηγητὴν καὶ 'Ακαδημαϊκὸν κ. 'Α. 'Αλιβιζάτον καὶ τὸν 'Ιερολ. Διάκονον κ. 'Αν. Γιανουλάττον, ἐκθέσαντα τῷ Μακαριώτῳ τὰ τῆς Ὁρθοδόξου 'Εκκλησίας Κορέας.

— Τῆ 11η Μαρτίου τὸν κ. 'Αθανασούλαν, Δ/ντὴν τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην πρ. Θεβῶν κ. Πολύκαρπον, τὸν κ. Δελῆν καὶ 'Ιερεῖς τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς.

— Τῆ 12η ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἀφιχθέντα ἐκ Σόφιας πρεσβευτὴν τῆς Φινλανδίας ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Πρωτευούσῃ, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ 'Ιερέως τῆς ἐν Σόφια 'Ελληνικῆς Πρεσβείας κ. Τιμοθέου.

— Αὐθμερὸν ἐδέφη εἰς ἀκρόασιν 'Ιερεῖς τῆς 'Ι. Αρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ διάφορα 'Εκκλ. Συμβούλια ἐνοριῶν τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς.

— Τῆ 13η τὸν κ. Καρίμπαν, τὸν Νομ. Σύμβουλον τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως κ. Λάσκαρην, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Δράμας κ. Φίλιππον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φλωρίνης κ. Βασιλείον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην 'Αργολίδος κ. Χρυσόστομον, μεθ' οὗ ἔσχεν μακρὰν συνεργασίαν ἐπὶ θεμάτων τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. τὸν καθηγητὴν κ. Β. Βέλλαν, τὸν Μ. Αὐλάρχην κ. Λεβίδην καὶ τὸν Στρατηγὸν κ. Μιχαλόπουλον. Ὡσαύτως εἰς συνεργασίαν τὸν Διευθυντὴν τοῦ Περιοδικοῦ «'Εκκλησία» κ. Θεοδόσιον Σπεράντσαν.

Πνευματικὸν Φροντιστήριον.

Τῆ 6η Μαρτίου ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ πνευματικοῦ Φροντιστηρίου ἐγένετο Δοξολογία ἐν τῷ 'Ι. Ναῶ τῆς 'Ι. Μονῆς Κοιμ. Θεοτόκου Πεντέλης. Ὡμίλησεν ὁ Δ/ντῆς τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου Πανοσ. Χρυσόστομος Γαλαοῦρης ὡς ἀκολούθως :

«Εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς περισυλλογῆς, μέσα εἰς τὴν μοναστηριακὴν γαλήνην, μία εἰσέτι περίοδος ἐντόνου πνευματικῆς προσπάθειας διηνύθη, τοῦ Κυρίου συνεργούντος, δι' ὅπερ τὰ εὐχαριστήρια ἀναγράφομεν, κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην στιγμήν, τῷ Πατρὶ τῶν Φώτων. Εὐλογητὸς ὁ Θεός!

Χάριτας ὀφείλομεν ἅπαντες, διδάξαντες καὶ διδασκέντες, καὶ πρὸς τὸν γεραρὸν Προκαθήμενον τῆς 'Αγιωτάτης 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, ὅστις λαμπρύνει διὰ τῆς παρουσίας τοῦ τὴν ἄλλως σεμνὴν ταύτην ἀποχαιρετιστήριον συναξιν προσελθὼν μετὰ τῶν Σεβ. Μελῶν τῆς 'Ι. Συνόδου, τὴν ὁποῖαν εὐσεβάστως εὐχαριστοῦμεν, διότι περιβάλλει μὲ τὴν ἀγάπην τῆς τὸ Φροντιστήριον τοῦτο. Μνημονεύομεν δ' ἅμα, ἐν κατανοῶν καὶ εὐγνωμοσύνη βαθεῖα, τοῦ μακαριστοῦ 'Ιδρυτοῦ τοῦ Φροντιστηρίου, ἀοιδίμου 'Αρχιεπισκόπου κυροῦ Θεοκλήτου.

'Αποτελεῖ ἡ παρουσία Σας, Μακαριώτατε, ἐνθάρρυνσιν μὲν δι' ἡμᾶς τοὺς διακονοῦντας ἐνταῦθα, τιμὴν δὲ διὰ τοὺς ἀποφοιτῶντας 32 συμπρεσβυτέρους τῆς 16ης ταύτης σειρᾶς, οἱ

όποιοι, αφού παρηκολούθησαν μετ' επιμελείας τὸν κύκλον τῶν μαθημάτων ἐπὶ δύο περίπτου μηνῶν, ἤδη ἀπέρχονται εἰς τὰς ἐστίας τῶν μετὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Ἱερωσίας.

Δὲν θὰ ἐνδιατρίψω εἰς τὰ καθ' ἕκαστον τοῦ προγράμματος, τ.ἔ. τὰς ὥρας μαθημάτων, ἰ. συμμελέτης τῆς Ἁγ. Γραφῆς, συμπροσευχῆς καὶ συνεστιάσεως, διαλέξεων, ἐπισκέψεων εἰς τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ τινῶν ἑτέρων εὐκαιριῶν ἐποικοδομῆς καὶ μορφώσεως. Ἀρκοῦμαι νὰ εὐχαριστήσω ὀφειλετικῶς τοὺς μετὰ ζήλου θεουργοῦ διδάξαντας Καθηγητὰς τοῦ Φροντιστηρίου, μεταξύ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ εἰς Ἀρχιερεῦς (ὁ Σεβ. Παραμυθίας κ. Τίτος), ὅπως ἐπίσης καὶ ἀπαντὰς τοὺς ἐκτάκτως ἐπισκεφθέντας τὸ πνευματικὸν μας Κέντρον καὶ ὀμιλήσαντας Σεβ. Ἱεράρχας καὶ λοιποὺς, κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, ὀμιλητὰς. Ἦτοι τοὺς Σ. Μητροπολίτας Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονύσιον, Τριφυλίας κ. Στέφανον, (τὸν καὶ πρῶτον Διευθυντὴν τοῦ Φροντιστηρίου μας), Διδυμοτείχου κ. Κωνσταντίνου, Ἱερισσοῦ κ. Παύλου, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Κερνίτης κ. Χρυσόστομον, τοὺς Πανοσ. Ἀρχιμ. Σωκράτην Ἀναζηλῆν, Χριστόδουλον Παπαγιάννην, Εὐστ. Μπιλάλην, Ἱερόνυμον Κοτσῶνην (διαβιβάσαντα καὶ χαιρετιστήριον μῆνυμα τοῦ εὐσεβοῦς Ἀνακτος, τοῦ καὶ χορηγοῦ τοῦ Φροντιστηρίου) καὶ Μάξ. Δασκαλάκην, ἐπι δὲ τὸν Ὅσ. Ἀγιορείτην Μοναχὸν Θεόκλητον Διονυσιάτην, τοὺς Καθηγητὰς κυρίους Π. Τρεμπέλαν, Ἰ. Καραμῆρην καὶ Ἰ. Παπαζαχαρίου, τὸν Ψυχίατρον Ἀρ. Ἀσπιώτην, τὸν Παιδαγωγὸν κ. Ἰ. Κολιτσάραν καὶ τὸν ἀστρονόμον κ. Κ. Χασάτην ἐπεξηγήσαντα εἰς τοὺς σπουδαστὰς μας καὶ ἐπὶ τόπων τὰ κατὰ τὸ Ἀστεροσκοπεῖον Πεντέλης, τὸν κ. Ν. Γεωργαντίδη, ἰδιαίτ. Γραμματέα τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τὸν δημοσιογράφον κ. Δ. Φερούσην. Σημειωτέον, ὅτι καὶ μίαν ὑπουργικὴν ἐπίσκεψιν ἐδέχθη τὸ Φροντιστήριον μας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ κ. Παπακωνσταντίνου.

Ὅμοίως εὐχαριστοῦμεν καὶ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν.

Σκοπὸς τῆς προσπάθειάς μας ὑπῆρξε καὶ τώρα ἡ δημιουργία ἀτμοσφαιρας Ὁρθοδόξου πνευματικότητος, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν συμπνευματιζόμενοι οἱ κατὰ σύστημα κοινοβιακὸν διαβιῶσαντες ἀδελφοί, «ὦν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία μία», ἀπέβλεψαν, ἐν φόβῳ Θεοῦ, εἰς τὸ «ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα» τὸ πνευματικόν, ἵνα κατὰ τὸν πνευματέμφορον Ἀπόστολον εἶπω (Α' Τιμ. 1. 6).

Ὁ Νὰ ὁ οὗτος ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ αἴθουσα διδασκαλίας ἀφ' ἑτέρου—ἴδου οἱ δύο πόλοι τοῦ Φροντιστηρίου. Καὶ ἐδῶ μὲν εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς φιλοξενούσης Μονῆς ἀπεβλέψαμεν εἰς τὸ: «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι» (Α' Τιμ. 3, 15). Ἐκεῖ δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν: πῶς «ἐὰν καὶ προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ἡμεῖς οἱ πνευματικοὶ θὰ καταρτιζόμεν τὸν τοιοῦτον» (Γαλ. 6, 1). Καὶ τὸ πρῶτον, ἐν τελευταία ἀναλύσει, τὸ δεύτερον ὑπηρετεῖ. Ἐπάνω εἰς τὴν ἔδραν διδασκαλίας εἶχομεν τοποθετημένους ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς ἁγίας Γραφάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ «Πηδάλιον τῆς νοητῆς νηὸς».

Ἐστόλιζαν δὲ τὴν αὐτὴν αἴθουσαν αἱ ἰ. εἰκόνες, πρωτίστως μὲν τοῦ Καλοῦ Ποιμένος, εἶτα δὲ τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ὑπομνηματίσαντος, κατὰ τρόπον σοφὸν καὶ ἀγιοπρεπῆ, τοὺς ἰ. Κανόνας. Ὁ Καλὸς Ποιμὴν εἶναι ὁ ἐν ταῖς Γραφαῖς, διὰ τοῦ ποιμνικοῦ αὐλοῦ τῆς σωζούσης ἀληθείας, λαλῶν. Ὁ δὲ ὁσ. Νικόδημος, ὁ αὐθεντικὸς οὗτος ἐκπρόσωπος τῆς Ὁρθοδοξίας μας ἐν τοῖς νεωτέροις καιροῖς, λαλεῖ ἐν τῷ Πηδάλῳ, λαλεῖ δὲ δι' αὐτοῦ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία, ἥτις πάλιν εἶναι

αὐτὸς ὁ Χριστὸς, παρατεινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας, κατὰ τὸν γνωστὸν ὀρισμὸν τοῦ ἰ. Αὐγουστίνου. Αὐτὰ μᾶς ἐμπνεοῦν καὶ μᾶς καθοδηγοῦν, ὥστε τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ὑπηρετήσωμεν, ἔχοντες πάντοτε εἰς τὰ χεῖλη μας τὴν ἐπίκαιρον τοῦ ἀγνωστοῦ ἁγίου προσευχὴν: «Ἡ ψυχὴ μου, Κύριε, ἀνήκει εἰς Σέ, ἡ δὲ καρδία μου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν». Δὲν εἶναι νοησιαρχικὸν σχολεῖον τὸ Φροντιστήριον μας, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐτονίσσαμεν ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης. Δὲν ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ μορφώσῃ σοφοὺς θεολόγους, ἀλλὰ πρακτικὰς τινὰς κατευθύνσεις νὰ παράσῃ κατὰ τὸ βραχὺ, ἄλλως τε, χρονικὸν διάστημα ἐκάστης περιόδου του, ἀναγομένης εἰς τὸ ἔργον τοῦ Πνευματικοῦ, τὸ τόσον δυσχερὲς κατὰ τοὺς δυσχειμέρους μάλιστα καιροὺς οὗς διερχόμεθα, διατεθεισῶν 22 ὥρῶν καθ' ἑβδομάδα διὰ τὸ μάθημα τῆς Ἐξομολογητικῆς, εἰς τὸ ὁποῖον τίθεται τὸ κέντρον τοῦ βάρους κατὰ τὸ Πρόγραμμα. Ἡ Ἐξομολογητικὴ, ἐξ ἄλλου, δὲν εἶναι ζήτημα γνώσεων, ὅσον πείρας καὶ ζωῆς, ζωῆς πνευματικῆς, ἀναγεννημένης ἐν Χριστῷ καρδίας. Δὲν εἶναι λοιπὸν νοησιαρχικόν, ἀλλ' εἶναι καὶ λέγεται Πνευματικόν.

Ἐδῶ, εἰς τὸ ἀπόκοσμον τοῦτο πνευματικὸν μας Κέντρον—διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν χαρακτηριστικὴν φράσιν τοῦ θεοφόρου Ἰγνατίου: «μυστήριον κραυγῆς, ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ πεπραγμένον»—, μίαν ἱερὰ ἀνησυχία προκαλεῖται εἰς τὰς ψυχάς, πόθος διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς. Καὶ εἶναι τὸ θέμα μέγα καὶ βαθὺ καὶ πολυπλευρον, τὸ ὁποῖον ὁμως δὲν συγκινεῖ, ἀτυχῶς, τοὺς πολλοὺς, οἵτινες ἐνθυμίζουσι τοὺς εἰπόντας: «ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα ἁγίον ἔστιν ἠκούσαμεν» (Πράξ. 19, 2), διότι, ὡς λέγει ἐπιγραμματικῶς ὁσ. Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, «ἀφαιρούσα ἔστι τοῖς ἀπείροις τὰ πνευματικά».

* * *

Δὲν νοεῖται κληρικὸς καὶ διὰ πνευματικὸς χωρὶς πνευματικότητα. Ἄλλως θὰ διέψευθε τὴν προσωνομίαν καὶ ἐκεῖνος καὶ τὸ παρὸν Φροντιστήριον, τὸ ὁποῖον «Πνευματικόν» ἐπίσης ἀποκαλεῖται. Ἐπὶ πλέον ὁ ἐσπερημένος πνευματικότητος κληρικὸς ἀποβαίνει καὶ ἐπικίνδυνος, πρωτίστως δι' ἑαυτὸν. Ἡ ζωὴ του δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν θάνατον. Μόνον πνευματικὸς ἄνθρωπος, «ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν τοῦ Πνεύματος», μετὰ τὴν ζωὴν του προσανατολισμένην σταθερῶς πρὸς τὸν Χριστὸν, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον ὄλων τῶν παλμῶν τῆς ἱερατικῆς του καρδίας, «αἰχμαλωτίζων πᾶν νόημα εἰς ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Παύλου, (Β' Κορινθ. 10, 43) ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸν, εἰς τὰς ἐπιστολάς του διαγράφει ὑψηλοὺς βαθμοὺς πνευματικότητος συνιστῶν καὶ εἰς ἡμᾶς: «ζηλοῦτε τὰ πνευματικά» (Α' Κορινθ. 14, 1), μόνον ὁ τοιοῦτος πνευματοκίνητος κληρικὸς ἀποβαίνει ζηλωτῆς ἐργάτης καὶ ἀνεπαίσχυντος. Διότι ἡ πνευματικότης δὲν ἀποτελεῖ πολυτέλειαν, ἀλλὰ δύναμιν κινήτηριον τοῦ ἔργου μας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἄρα καὶ ἐν τῇ κοινῳίᾳ, ἀφοῦ ὁ φορεὺς τῆς ζωῆς ὡς «κατενώπιον Θεοῦ», καλλιεργεῖ πρωτίστως τὸ αἶσθημα εὐθύνης, τὸ ὁποῖον βοθηεῖ εἰς τὴν ἀμειλικτον αὐτοκριτικὴν καὶ πνευματικὴν πρόοδον. Ἐλέχθη προσφύδς, ὅτι «τὸ ἔργον ἑνὸς ἀνθρώπου δράσεως—πολλῶ μᾶλλον τοῦ κληρικοῦ—ἀξίζει ὅσον καὶ ἡ ἐσωτερικὴ του ζωὴ». Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἄγνος προσπάθεια, «δράσις» καὶ πολυπραγμοσύνη μεγαλόστομος καὶ δραστηριότης πομφολυγῶδης. Ὅταν λείπη ἡ πνευματικότης, ὅλα αὐτὰ κατανοῦν ἐν μεγαλοπρεπῆς μηδενικόν... Ὁ κατὰ πνεῦμα ζῶν κληρικὸς διαθέτει τὴν καρδίαν του ὡς θρόνον καὶ θυσιαστήριον πνευματικῆς λατρείας, ἐν τῇ

ὅποια λαμβάνει χώραν ἢ μυστική συνάντησις μετὰ τοῦ ζῶντος Θεοῦ, ὥστε νὰ εἶναι καὶ ἰδικόν του βίωμα τὸ Παύλειον ἐκεῖνο: «ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστὸς» (Γαλ. 2, 20). Ζῆ μίαν ζωὴν ἐσταυρωμένην, ὡσάν ἓνα διαρκῆ θάνατον, ὅστις ὁμῶς ἰσοδυναμεῖ μετὰ ζωὴν ἀνωτέραν καὶ ὠλοκληρωμένην. Αὐτὸς ὁ ἄλλως ἀδύνατος, ὁ σάρκα φορῶν καὶ τὸν κόσμον οἰκῶν, διὰ τοῦτο δὲ «περικείμενος ἀσθένειαν», ὁ «πᾶθειν ἡδονῶν συγκυλινδούμενος», ἀγωνιζόμενος ἰσοβίως, ὡς στερρὸς ἀθλητῆς τοῦ πνεύματος, καὶ μὴ συμβιβασόμενος πρὸς τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, ἀλλ' ἐπιτυχάνων ὄλονεν καὶ περισσότερον τὴν ὑπερνίκησιν τοῦ ἐν αὐτῷ γηίνου στοιχείου, νικᾷ καὶ τὸν Χρόνον, μεταποπίζων τὰς ἐπιθυμίας του ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν, κατακτᾷ, τέλος, αὐτὸν τὸν Θεόν, τὸ ἄκρον ἐφετόν! Ὁ γνησίως πνευματικὸς ἄνθρωπος, ὁ μύστης τῆς χριστοκεντρικῆς καὶ πατερικῆς πνευματικότητος, εἰς βάθος δηλ. καλλιεργῶν τὴν πνευματικὴν ζωὴν, μετὰ διαποτισμὸν τοῦ εἶναι του ἀπὸ ἀγάπην καὶ φόβον Θεοῦ, συνδυάζει ἐνδοστροφειαν καὶ ἐξωστρέφειαν, ἐξάρσεις καὶ πραγματισμὸν, χωρὶς δηλ. τὰς γνωστὰς ἐκτροπὰς καὶ μονομερεῖς ἀκρότητας, κινεῖται ἀνέτως εἰς τὸν πνευματικὸν χώρον. Εἶναι ἡ πνευματικότης του ἀπρὸς πρῶτον, πηγαία, «ἐν ἀφελότητι καρδίας» ἐκδηλουμένη καὶ ἐν ταπεινώσει βαθεῖα οὐχὶ δὲ ταπεινοσοχημία.

Συντηρεῖται δὲ καὶ ἐμπλουτίζεται αὕτη συνεχῶς, καὶ ἄλλως μὲν, ἀλλὰ πρωτίστως διὰ τῆς μυστηριακῆς ζωῆς, δεχομένη ζωογόνους χυμούς ἐκ τοῦ Ποτηρίου τῆς Ζωῆς, ὥστε νὰ πορφυρώνη τὰ χεῖλη του τὸ αἷμα τοῦ Ἀρνίου καὶ τὴν ψυχὴν του νὰ γαλβανίζῃ τὸ πῦρ τοῦ Παρακλήτου. Αὕτη ἀνέδειξε μεγάλους μυσταγωγούς τῆς πνευματικῆς ζωῆς, φλογερούς λειτουργούς τοῦ Ἁγίου Θυσιαστηρίου, τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῶν ὁποίων προβολὴν πρὸς τὰ ἔξω ἀπέτελε ἡ εὐεργετικὴ ἀκτινοβολία καὶ δημιουργικὴ δράσις ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου. Διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ πνευματικότης εἶναι ρεαλισμὸς, δραστηριότης καὶ μεγαλοφυγία.

Μακαριώτατε. Ζῶμεν εἰς μίαν ἀντιπνευματικὴν ἐποχὴν καί, διὰ τοῦτο, ἐποχὴν συγχύσεως, ἢ ὅποια πάσχει ἀπὸ ἀβιταμίνωσιν ψυχικὴν καὶ ἀσφυκτιᾷ δι' ἔλλειψιν ὀξυγόνου τοῦ πνεύματος, ἔχει δέ, ἕνεκα τούτου, περισσότερον ἀπὸ οἰανδήποτε ἄλλην, ἀνάγκην ἐντόνου πνευματικότητος. Ἐπιτακτικόν, λοιπόν, προβάλλει τὸ αἴτημα τῶν καιρῶν: ἡ σ τ ρ ο φ ἢ π ρ ὸ ς τ ὸ π ν ε ῦ μ α.

Διὰ τοῦτο στραφῆτε, προσφιλεῖς συμπρεσβύτεροι, πρὸς τὰ ἔνδον διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, πρὶν ἐξορμηθεῖτε πρὸς τὰ ἔξω. Συλλάβετε συγκλονιστικῶς τὸ νόημα τῆς πνευματικῆς σας ἀποστολῆς καὶ δώσατε βάθος εἰς τὴν κλήσιν σας. Τὸ «ἔνδον σκάπτε» ποῦ ἐμελετήσαμεν μαζί, θέσατε εἰς καθημερινὴν ἐφαρμογὴν. Δὲν ὑπῆρξε τυχαῖον τὸ ὅτι εὐρέθητε ἐδῶ, εἰς τὸ πνευματικὸν τοῦτο φυτώριον. Τίποτε τὸ τυχαῖον εἰς τὴν ζωὴν. Εἶναι τοῦ Θεοῦ θέλημα καὶ τοῦτο. Εὐλογημένον τὸ Ὄνομά Του! Μίαν εὐκαιρίαν πολῦτιμον σὰς παρέσχεν ὁ Κύριος διὰ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας Του. Σὰς παρέθεσε τράπεζαν πνευματικὴν προσεπάθησεν ἐπίσης νὰ σὰς δημιουργήσῃ ἐδῶ, εἰς τὸ κατὰφυχρον χειμερινὸν τοπίον, θερμὸν κλίμα πνευματικότητος. Καὶ ἤδη σὰς ἀπολύει ἐν εἰρήνῃ εἰς περίοδον Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, ἣτις εἶναι κατ' ἐξοχὴν περίοδος πνευματικῆς περισυλλογῆς καὶ ἀγώνων τοῦ πνεύματος. Ἀναμένει βεβαίως πολλὰ ἀπὸ ὑμᾶς. Αἱ χώραι λευκαὶ πρὸς θερισμὸν ἤδη. Ἐτοιμασθῆτε! Ὁ Κύριος ὁμῶς δὲν θὰ κρίνῃ τοὺς ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος Του κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐπιτυχίας, τὰ ἀξιώματα κ.τ.λ. ἀλλὰ κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς πνευματικότητος καὶ ἀγιότητος. Πνευ-

ματέμφοροι καὶ ὑμεῖς, «τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες», (Ρωμ. 12,11) μετὰ ζῆλον καίοντα, ἀνάπτοντα μάλιστα ἀπὸ τὸ πῦρ Ἐκείνου, ὁ Ὅποιος «πῦρ ἦλθε βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν», πυρπολοῦντα ψυχάς.

Ἡ ταπεινὴ μου ἀδελφικὴ εὐχή, προστιθεμένη εἰς τὴν πολῦτιμον εὐλογίαν τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου μας, εἶναι:

Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τὸ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ «λαλοῦν καὶ ἐνεργοῦν», τὸ ὅποιον «ἱερέας τελειοί, ἀγράμμάτους σοφίαν ἐδίδαξεν, ἄλιεις θεολόγους ἀνέδειξε καὶ ὅλον συγκροτεῖ τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας», νὰ ἐμπνέῃ καὶ τὸ ἰδικόν σας πνεῦμα πάντοτε, ὥστε ἡ ζωὴ σας, πορεία πρὸς τὸν οὐρανόν, διὰ μέσου τῶν δυσβάτων ἀτραπῶν τοῦ συγχρόνου βίου, νὰ ἀποβῆ ἐπικὴ πορεία πρὸς τὰς κορυφὰς τοῦ πνεύματος, ὅπου νὰ εἰσπνέετε τὰς αὔρας τὰς πνευματικὰς καὶ «ἐκ δυνάμεως εἰς δυνάμιν παρευόμενοι» σεῖς οἱ τετιμημένοι ἱερεῖς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαρχίας, ἡ πνευματικὴ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ Ἐθνους, νὰ ἀγωνισθῆτε διὰ τὴν πνευματικὴν ἐξυγίανσιν τῆς κοινωνίας τῆς πατρίδος μας, διὰ τὴν δόξαν τοῦ Εὐλογητοῦ Κυρίου καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας.

«Χριστὸς ἡγείσθω!» Ἡ Πεντηκοστὴ συνεχίζεται!»

**

Εἶτα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ὠμίλησεν πρὸς τοὺς ἀποφοίτους καὶ ἀπήντησεν ἐκ μέρους τῶν ἱερέων εἰς ἐκ τῶν ἐκπαιδευμένων. Μετὰ ταῦτα ἐψέλη ἐπανειλημένως ὁ πολυχρονισμὸς καὶ ἡ φήμη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὡς Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Σχολῆς. Ἐπηκολούθησαν ἐκφράσεις εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, ἐκ τῆς πολυτίμου δωρεᾶς τοῦ ὁποῦοι λειτουργεῖ κανονικῶς ἡ Σχολή. Εἶτα τῇ προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐψάλη τρισάγιον ὑπὲρ τοῦ ἀειμνήστου ἰδρυτοῦ τῆς Σχολῆς Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου. Ἐν συνεχείᾳ οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν μαθητῶν ἐπεσκέφθησαν τὰς ἐγκαταστάσεις τῆς Σχολῆς καὶ παρεκάθησαν εἰς τὴν νηστήσιμον τράπεζαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγένοντο πολλαὶ προτάσεις ἐκ μέρους τῶν ἀποφοιτούντων εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπήγγειλεν σχετικὸν ποίημα καὶ ἐν μέσῳ ἐκδηλώσεων καὶ εὐγνωμοσύνης προεπέμφθησαν ὁ τε Μακαριώτατος καὶ οἱ συνοδοὶ Αὐτοῦ.

Διενεμήθησαν εἰς τοὺς ἀποφοιτήσαντας βιβλία θρησκευτικοῦ περιχομένου ὡς ἐνθύμιον πρῶτον μὲν ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου εἶτα δὲ ἐκ μέρους τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεχαιρέτησαν τοὺς ἀποφοιτοῦντας ὁ Σεβ. Παραμυθίας. Εἰς τὴν τελετὴν παρευρέθησαν οἱ Σεβ. Σπάρτης, Παραμυθίας ὡς μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Σχολῆς οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μαρωνείας καὶ Διδυμοτείχου, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Θαυμακοῦ, Κερνίτσης καὶ Ἀχαΐας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Κληρικοὶ ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἐν τέλει συνεχάρησαν τὸν Δ/ντὴν διὰ τὴν ὠραίαν ἐργασίαν ὡς καὶ τὸν Ἠγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν φιλοξενίαν.

Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Μυτιλήνης ἀφιέρωσε ὅλην τὴν ἐβδομάδα ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς διαφώτισιν τῶν Χριστιανῶν τῶν δύο Ἐπαρχιῶν, Μυτιλήνης καὶ Χίου, διὰ τὴν ἀντιχριστιανικὴν καὶ ἀνθεθνικὴν αἴρεσιν τῶν Χιλιαστῶν.

'Ανεγνώσθησαν εις όλους τους 'Ι. Ναούς ἐγκύκλιοι, ἐγένοντο κηρύγματα, ὁμιλίες καὶ εἰδικὰ μαθήματα εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα καὶ εἰς τὰς 'Ενοριακὰς 'Εστίας. Διενεμήθη δὲ εἰς ὅλας τὰς οἰκίας διαφωτιστικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. 'Ιακώβου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

'Υπὸ τῆς 'Ι. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπεφασίσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 19ης παρ. μηνὸς ὅπως καθήκοντα Πατριαρχικῶν 'Επιτροπῶν εἰς τὰς ἀρτι συσταθείσας τέσσαρας. 'Ι. Μητροπόλεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν Εὐρώπῃ ἀνατεθῶσι κατὰ σειράν τοῖς Θεοφ. 'Επισκόποις 'Απαμείας κ. 'Ιακώβῳ ἐν τῇ 'Ι. Μητροπόλει Θυατείρων, Ρηγίου κ. Μελετίῳ ἐν τῇ 'Ι. Μητροπόλει Γαλλίας, Θερωῶν κ. Χρυσοστόμῳ ἐν τῇ 'Ι. Μητροπόλει Αὐστρίας καὶ τῷ Πανοσ. 'Αρχιμ. κ. Νικοδήμῳ Χαρβαλιᾷ, 'Ιερατικῷ Προϊσταμένῳ τῆς Κοινότητος Μονάχου, ἐν τῇ 'Ι. Μητροπόλει Γερμανίας.

— Τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου ἡ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης κ. 'Αθηναγόρας ἐδέχθη τὸν Γ. Γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν Αἰδ. Δρ. Β. Τούφτ. Εἰς τὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Π.Σ. ἐπεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὰ παρὰ τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου 'Ιεροσολύμων ἀπονεμηθέντα αὐτῷ διάσημα τοῦ Μ.Σταυροφόρου τοῦ Παναγίου Τάφου.

— 'Υπὸ τῆς 'Ι. Συνόδου, μετ' εἰσήγησιν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Πατριάρχου ἐξελέγη παμψηφεί Μητροπολίτης 'Ηλιουπόλεως καὶ Θερωῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης 'Ιμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων. 'Η ἐκλογή ἐγένετο ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἀναλάβῃ εὐρύτεραν διεκκλησιαστικὴν διακονίαν ἐν τῷ 'Ιερῷ Κέντρῳ. Καθήκοντα Πατριαρχικοῦ 'Επιτρόπου ἐν τῇ κενωθείσῃ 'Ι. Μητροπόλει 'Ιμβρου καὶ Τενέδου ἀνετέθησαν Συνοδικῇ ἀποφάσει, εἰς τὸν Αἰδεσ. Οἰκονόμον κ. Σπυρ. Δαμδᾶν.

— 'Υπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου συνήλθεν εἰς δύο συνεδρίας ἡ ἐπὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ 'Αγίου 'Ορους 'Επιτροπὴ. Τῶν συνεδριῶν συμμετέσχον ἀφιχθέντες εἰς ΚίΠο-λιν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων, Πρόεδρος τῆς 'Εκτελεστικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ 'Εορτασμοῦ, ὁ Θεοφ. 'Επίσκοπος Μηλιτουπόλεως κ. Ναθαναήλ καὶ ἐκπρόσωποι τῇ 'Ι. Κοινότητος τοῦ 'Αγίου 'Ορους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

'Επεσκέφθη τὸ Πατριαρχεῖον 'Αλεξανδρείας καὶ τοὺς Σεβ. 'Αρχιερεῖς τοῦ Θρόνου ὁ Σεβ. 'Αρχιεπίσκοπος Γαροσλάβ καὶ Ροστώβ κ. Νικόδημος.

— Διευθυντῆς τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τοῦ Πατριαρχείου 'Αλεξανδρείας «Πάνταινος» διωρίσθη ὁ Μ. 'Υπομηματογράφος καὶ Βιβλιοφύλαξ τῆς Πατριαρχείου κ. Θεόδωρος Δ. Μοσχονᾶς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

'Απὸ τῆς 25ης μέχρι τῆς 28ης 'Ιανουαρίου ἐγένετο ἐν Βηρυττῷ ὁ ἑορτασμός τοῦ 'Αργυροῦ 'Ιωβηλαίου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βηρυττοῦ κ. 'Ηλία ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ὑπερει-

κοσιπενταετοῦς ποιμαντικῆς δράσεως ἐν τῇ Μητροπόλει τῆς Λιβανικῆς πρωτεύουσος. 'Η 'Επιτροπὴ τοῦ 'Ιωβηλαίου ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην Προεδρίαν τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου 'Αντιοχείας κ. Θεοδοσίου ΣΤ' ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὸν 'Ορθόδοξον Κλῆρον Βηρυττοῦ, 'Ορθόδοξους 'Υπουργοὺς καὶ Βουλευτὰς Λιβάνου, τὸ 'Ορθόδοξον Τοπικὸν Συμβούλιον καὶ Σωματεῖα Βηρυττοῦ, τὴν 'Ελληνικὴν Κοινότητα Βηρυττοῦ, τὸν Σύνδεσμον 'Ελληνίδων Κυριῶν, τὴν 'Ορθόδοξον Νεολαίαν καὶ τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς ἐν Βηρυττῷ Πατριαρχικῆς Ρωσικῆς 'Εκκλησίας.

Τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ 'Ιωβηλαίου μετέσχον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἄλλα Πατριαρχεῖα καὶ 'Ορθόδοξοι 'Εκκλησιαί, πλείστα τῶν ἐν Βηρυττῷ Διπλωματικῶν 'Αποστολῶν καὶ αἱ χριστιανικαὶ καὶ μουσουλμανικαὶ θρησκευτικαὶ ἀρχαί. Εἰς ἐκάστην τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ὁ Πρόεδρος τῆς Λιβανικῆς Δημοκρατίας 'Εμίρης Φουάτ Σεχάμπ ἀπέστειλεν 'Υπουργὸν πρὸς ἐκπροσώπησίν του.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

'Ο ἐπίσκοπος Βλαδίμηρος Κοτλιάρωφ διωρίσθη κατ' αὐτὰς ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἰς τὸ ἐν Γενεύῃ τῆς 'Ελβετίας ἐδρεῖον Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν 'Εκκλησιῶν. Οὗτος διαδέχεται τὸν πρωθιερέα Βιτάλιον Μποροβόι, ὁ ὁποῖος κατεῖχε τὴν θέσιν ταύτην προσωρινῶς ἀφ' ὅτου ὁ 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία Ρωσίας ἐγένετο μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν. 'Ως γνωστόν, ἡ 'Εκκλησία Ρωσίας ἐγένετο μέλος τοῦ ὡς ἄνω Συμβουλίου τὸν Νοέμβριον τοῦ 1961.

'Ο 'Επίσκοπος Κοτλιάρωφ ἐγεννήθη τὸ 1929 εἰς τὸ 'Ακτιουμπίνσκ. Οὗτος ἐτελείωσε τὴν ἱερατικὴν Σχολὴν τῆς Μόσχας καὶ τὴν Θεολογικὴν 'Ακαδημίαν τοῦ Λένινγκραντ, εἰς τὴν ὁποῖαν εἰργάσθη ἀπὸ 1959 ἕως τὸ 1961. Τὸ 1962 διωρίσθη ὑπαρχηγὸς τῆς ἐν 'Ιερουσαλὴμ Ρωσικῆς Πνευματικῆς 'Αποστολῆς. 'Ο ἐπίσκοπος Βλαδίμηρος Κοτλιάρωφ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Β' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ ὡς παρατηρητῆς τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

— Τέλη Φεβρουαρίου ἐ.ε. ἀνεχώρησε διὰ τὰς 'Ηνωμένας Πολιτείας τῆς 'Αμερικῆς πολυμελὴς ἐκκλησιαστικὴ ἀντιπροσωπεία τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως, ἡ ὁποία θὰ παραμείνῃ ἐκεῖ ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας ὡς προσκεκλημένη τοῦ 'Εθνικοῦ Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν. Τῆς ἀντιπροσωπείας ἡγεῖται ὁ ἀρχιεπίσκοπος Γαροσλάβ καὶ Ροστωβίου κ. Νικόδημος, ὁ ὁποῖος ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ θὰ συμβάλῃ ὄχι μόνον εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν 'Εκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως καὶ τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν τῆς 'Αμερικῆς.

— Πολλὰ σοβιετικὰ περιοδικὰ καὶ φυλλάδια διαπιστώνουν σχεδὸν πλήρῃ ἀποτυχίαν τῆς ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας, τὴν ἔντασιν τῆς ὁποίας ὑπέδειξε τὸν 'Οκτώβριον τοῦ 1961 τὸ 22ον Συνέδριον τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως. Τὸ περιοδικὸν «Φιλοσοφικὰ ζητήματα» γράφει μεταξὺ ἄλλων ὅτι τὰ βίαια μέτρα πού χρησιμοποιοῦνται κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας οὐδέποτε θὰ ὀδηγήσουν εἰς τὴν ἐκρίζωσιν τῆς θρησκείας. Τὸ ἴδιον περιοδικὸν ἀναγνωρίζει εἰς τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν ὠρισμένας θετικὰς ὕψεις, ὅπως εἶναι λ.χ. αἱ ἀντιλήψεις τῆς περὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου, τῶν ἀρετῶν, τοῦ καθήκοντος, τῆς συνειδήσεως κ.λ.π.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Πρό όλίγων ήμερών έκυκλοφόρησε τὸ τεύχος τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Γκλάσνικ», τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένον ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ρουμανίας. Ὡς γνωστόν, ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ τῆς 23 Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 5 Νοεμβρίου 1962.

— Τὴν 20 καὶ 21 Φεβρουαρίου ἐ.ε. συνήλθεν εἰς Βελιγράδιον ἡ Δ' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Συλλόγου τῶν Ὀρθοδόξων Ἱερέων Γιουγκοσλαυίας. Πρό τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς ὁ Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἐχαιρέτησε τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, εἰπὼν μεταξύ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Ἀναμένω, ἐλπίζω καὶ ἀπαιτῶ, ὅπως καὶ σεῖς ἐργασθῆτε, ἔχοντες πάντοτε ὑπ' ὄψιν σας τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος, ὡς τοῦτο ἐπραττον οἱ προκάτοχοί σας».

Ἐν ὀνόματι τῆς γιουγκοσλαυικῆς κυβερνήσεως ἐχαιρέτησε τὴν Συνέλευσιν ὁ ὑπουργὸς καὶ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς θρησκευμάτων κ. Μ. Μάρκοβιτς, ὁ ὁποῖος ὑπεγράμμισε, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι «σήμερον δυνάμεθα νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι αἱ σχέσεις μεταξύ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κράτους εἶναι ὁμαλαὶ καὶ ὅτι ὄλοεν καὶ περισσότερο διευθετοῦνται κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἄλλων νόμων».

Τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως ὑπεγράμμισαν τὴν ἀνάγκην «τῆς προσαρμογῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας πρὸς τὰς νέας συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας δρᾷ ἡ Ἐκκλησία», καθὼς καὶ τὴν ἀνάγκην «τῆς ἀμεσωτέρας ἐπαφῆς τῶν ἐπισκόπων μετὰ τῶν ἱερέων καὶ τῶν πιστῶν».

Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου τῶν Ὀρθοδόξων ἱερέων Γιουγκοσλαυίας ἐπανεξέλεγε ὁ πρωθυεὺς κ. Μίλαν Σμίλιανιτς.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης ΚΓ', ἀποταθεὶς τὴν ἡμέραν τῆς εορτῆς τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου Σαλεσιῶν, προστάτου τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ τύπου, πρὸς τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς δημοσιογράφους τῆς Ἰταλίας, ἐπήνεσεν αὐτοὺς διὰ τὴν θετικὴν συμβολὴν των εἰς τὸν πληροφοριακὸν τομέα τῆς Β' ἐν Βατικανῷ Οἴκουμηνικῆς Συνόδου.

— Καθ' ἃ ἠγγέλθη ἐκ Μονάχου, συνήλθον ἐκεῖ ἐπὶ διήμερον 80 ἀρχιερεῖς τῶν χωρῶν τῆς γερμανικῆς γλώσσης: γερμανοί, αὐστριακοί, βέλγοι, ὀλλανδοί, ἐλβετοί, καὶ τινες ἱεράρχαι ἐργαζόμενοι εἰς τὰς χώρας τῶν ἱεραποστολῶν, καὶ συνεζήτησαν ἐπὶ θεμάτων, ἀφορώντων εἰς τὴν Β' ἐν Βατικανῷ Οἴκουμηνικὴν Σύνοδον.

— Ἐκυκλοφόρησε τετάρτη ἐκδοσις τοῦ λατινικοῦ λεξικοῦ τοῦ καρδινάλιου Μπάτσι, μὲ 2000 νέας λέξεις.

— Ἠγγέλθη ἐκ Ρώμης, ὅτι ὁ Πάπας Ἰωάννης ΚΓ' ὠνόμασεν ἀρχιμανδρίτην τὸν τέως διευθυντὴν τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Βενεδικτίνου ἱερομόναχον Πέτρον Ντυμόν.

— Ἐνεκρίθη κονδύλιον 340.000 μάρκων διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐν Δυτικῷ Βερολίνῳ ρωμαιοκαθολικοῦ κέντρου πληροφοριῶν καὶ ἱεροσπουδαστηρίου.

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης ΚΓ' ἐδέχθη εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀρχηγὸν τῶν Μεθοδιστῶν Λέσχ Ντάβισον.

— Ἐν Ρώμῃ συνεκροτήθη προσφάτως συνέδριον κληρικῶν, ἀσχολουμένων εἰς τουριστικούς τόπους περὶ τὴν «τουριστικὴν ποιμαντορίαν».

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατὸν ἐτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῆς ἀγγλικανικῆς ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» (Church Times), ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὴν συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου καὶ πλείστα ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ προσωπικότητες. Ἰδιαιτέρως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου ἐτόνισεν, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐφημερίς ἐξυτηρέτησε πιστῶς «τὰς ἀρχὰς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς αὐταὶ διερμηνεύονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας» καὶ ἠγωνίσθη, ἵνα αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ γίνουσι πλέον γνωσταί. Ὡσαύτως ὁ ἀγγλος ἀρχιεπίσκοπος πύχθη εἰς τοὺς «Ἐκκλησιαστικούς Καιρούς» νὰ διαδώσῃ τὰς ἀρχὰς ταύτας καὶ κατὰ τὴν ἀρξαμένην δευτέραν ἑκατονταετίαν τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν.

— Ἡ ἀγγλικανικὴ αὐτὴ ἐφημερίς ἐπὶ τῇ πρώτῃ ἑκατονταετηρίδι αὐτῆς ἐξεδόθη εἰς πανηγυρικὸν τεύχος, περιλαμβάνον πλουσίαν, ὕλην, ἀναφερομένην τὸσον εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν «Ἐκκλησιαστικῶν Καιρῶν», ὅσον καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὴν διαρρεύσασαν ἑκατονταετίαν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὸ ἐν Γενεύῃ ἐκδιδόμενον Οἴκουμηνικὸν Δελτίον πληροφοριῶν τουρίζει, ὅτι ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτος ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὠμίλησε περὶ τῆς ἀνάγκης συγκροτήσεως «κοινῆς χριστιανικῆς μετώπου».

— Ὁ ἀγγλικανὸς ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Κρέντιτον ἀνήγγειλεν, ὅτι προσεχῶς πρόκειται νὰ μεταβῇ ἐπὶ κεφαλῆς προσκυνήματος εἰς Λούρδην. Θὰ εἶναι δὲ τὸ πρῶτον προσκύνημα τῶν μὴ ρωμαιοκαθολικῶν ἀγγλων εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος προσκυνητήριον.

— Κατὰ πληροφορίας ἐκ Λονδίνου μία ἐπιτροπὴ ἀγγλικανῶν καὶ μεθοδιστῶν θεολόγων μετὰ πολυετῆ μελέτην τοῦ ζητήματος ἀπεφάνθη, ὅτι μετὰ ἐπιμελῆ προπαρασκευῆν εἶναι δυνατὴ ἡ συνένωσις τῆς (ἀγγλικανικῆς) Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Μεθοδιστῶν.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1 — 5

ἘΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Διδυμοτείχου και Όρεστιάδος

Έχοντας ύπ' όψιν τας σχετικές διατάξεις του Α. Ν. 2200/1940 «Περί Ίερών Ναών και Έφημερίων», ως έτροποποιήθη διά μεταγενεστέρων Διαταγμάτων, προσκαλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα όπως, έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης εις τό Δελτίον «Έκκλησία», υποβάλωσιν εις τήν Ίεράν Μητρόπολιν τὰ υπό Νόμου όριζόμενα πιστοποιητικά πρὸς κατάληψιν τών χηρευουσών έφημεριακών θέσεων τών 1) Ίεροϋ Ναοϋ Παληουριϋ Διδυμοτείχου και 2) Λαγοϋ.

Έν Αθήναις τή 27η Φεβρουαρίου 1963

† Ό Διδυμοτείχου και Όρεστιάδος Κωνσταντίνος

Ίερά Μητρόπολις Αργολίδος

Καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ ως κατωτέρω έκτίθενται κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης, υποβάλωσιν ήμιν τὰ πιστοποιητικά των, προκειμένου νά προβώμεν εις τήν ανακήρυξιν ύποψηφίων Ίερών τών χηρευουσών έφημεριακών θέσεων: 1) Γενεθλίων Θεοτόκου Ναυπλίου, 2) Εϋαγγελισμοϋ Θεοτόκου Νέας Έπιδάφυρου, 3) Αγίων Άδριανοϋ και Ναταλίας Δρεπάνου και 4) Αγ. Δημητρίου Άσίνης.

Κανονικά προσόντα: Άμεμπτος βίος, ήτοι άποφυγή σαρκικών παρεκτροπών, χαρτοπαιξίας, οίνοποσίας, κλοπής κ.λ.π. Νόμιμα προσόντα: Όσα όρίζονται έν τοις άρθροις 47 και 48 του Α.Ν. 2200/1940 περί Ίερών Ναών και Έφημερίων.

Έν Ναυπλίω τή 27 Φεβρουαρίου 1963

† Ό Αργολίδος Χρυσόστομος

Ίερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Έχοντας ύπ' όψει τας διατάξεις τών άρθρων 46 και 47 του Α.Ν. 2200/40 «Περί Ίερών Ναών και Έφημερίων» καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα όπως καταλάβωσι τήν κενήν όργανικήν θέσιν έφημερίου του Ί. Ναοϋ Άγίας Τριάδος Σιγριου, ίνα υποβάλωσιν ήμιν έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης σχετικήν αίτησιν μετά τών απαιτουμένων δικαιολογητικών, προκειμένου νά γίνη ανακήρυξις ύποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τής άνωτέρω κενής έφημεριακής θέσεως.

Έν Μυτιλήνῃ τή 1η Μαρτίου 1963

† Ό Μυτιλήνης Ιάκωβος

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Έχοντας ύπ' όψει τας διατάξεις τών άρθρων 45, 47 και 48 του Α. Ν. 2200/40 «Περί Ίερών Ναών και Έφημερίων» και προκειμένου νά προβώμεν εις τήν πλήρωσιν τών κενών Έφημεριακών θέσεων τών Ίερών Ναων :

1) Αγ. Νικολάου Βρωμοβρύσεως Άμφείας, 2) Αγ. Νι-

κολάου Κουκουράχως, 3) Αγ. Γεωργίου Πετραλώνων, 4) Προφ. Ίηλιου Μάνεσι, 5) Γεν. Θεοτόκου Χαλβάτσου, 6) Αγ. Νικολάου Ματζαριου, 7) Εισοδίων Θεοτόκου Μάλτας, 8) Αγ. Δημητρίου Μπάλα, 9) Μεταμ. Σωτήρος Βαρακών, 10) Γεν. Θεοτόκου Καιν. Χωριοϋ, 11) Αγ. Νικολάου Ρωμυριου, 12) Αγ. Κωνσταντίνου Μανιακιου, 13) Αγ. Κωνσταντίνου Παπαφλέσσα, 14) Αγ. Γεωργίου Κορώνης, 15) Προφ. Ίηλιου Καπλανίου, 16) Ζωοδ. Πηγής Μπούμπουκα, 17) Κοιμ. Θεοτόκου Λυκίσσης, 18) Αγ. Δημητρίου Πολυλόφου, 19) Είς. Θεοτόκου Καρβελίου, 20) Αγ. Βασιλείου Βελανιδιάς, 21) Αγ. Σπυριδωνος Δροσιάς, 22) Κοιμ. Θεοτόκου Άγγιλοβουνου. Καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό του Νόμου όριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τών κενών έφημεριακών θέσεων, όπως έντός μηνός από σήμεραν υποβάλωσιν Ημιν τὰ νόμιμα και κανονικά πιστοποιητικά, ίνα προβώμεν εις τήν ανακήρυξιν τών ύποψηφίων.

Έν Καλαμάτῃ τή 12η Μαρτίου 1963.

Ό Τοποτηρητής

† Ό Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Εύστάθιος

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ό Αθηνών και πάσης Έλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ό Καλαβρύτων και Αιγιαλείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ό Μονεμβασίας και Σπάρτης ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναών Αρχιεπισκοπής Αθηνών:

Δρχ. 50, 75, 100 ετησίως.

Λοιπών Ναών Έπικρατείας: Δρχ. 30 ετησίως.

Έξωτερικού: δολάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Η έορτή του Εϋαγγελισμοϋ.

Ό έορτασμός τής χιλιετηρίδος του Αγίου Όρους:

Α' έν Κωνσταντινουπόλει.

Θεοφ. Έπισκόπου Θαυμακοϋ κ. Χρυσοστόμου,

Ναϊκά τής Ίεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών (Συνέχεια).

Βασιλείου Ιωαννίδου, Καθηγητοϋ του Πανεπιστημίου

Αθηνών, Η Β' Σύνοδος του Βατικανοϋ. Πρώτη

περίοδος: 11 Οκτωβρίου — 8 Δεκεμβρίου 1962

(Συνέχεια).

Μάρκου Α. Σιώτου, Καθηγητοϋ Πανεπιστημίου Αθηνών,

Ό χριστιανός και ή έξερώνησις του διαστήματος.

Άρχιμ. Ι. Α. Παπαδοπούλου, Βιολογική άξία και

ήθικη έννοια τής νηστείας (Συνέχεια).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Έκκλησιαστικά Χρονικά.

Προκηρύξεις έκλογής ίερέων.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Αθήναι, Ίασίου 1. — Τηλεφ. 710.734